

**Анализ на
ситуацията и оценка
на потребностите в
община Габрово**

Доклад

август, 2015

Съдържание

1.	Въведение.....	3
2.	Методология.....	4
2.1.	Цели и обхват на проучването.....	4
2.2.	Методи за проучването и анализа на ситуацията в община Габрово	6
3.	Описание на ситуацията в община Габрово.....	6
3.1.	Обща характеристика на общината.....	6
3.2.	Население – демографска характеристика.....	7
3.3.	Икономическо развитие на община Габрово.....	12
3.4.	Здравеопазване.....	14
3.5.	Образование.....	22
3.6.	Жилищни условия.....	27
4.	Анализ на групите в риск в община Габрово.....	31
4.1.	Фактори, които пораждат риск за различни групи от населението.....	31
4.2.	Характеристика на рисковите групи в община Габрово.....	32
5.	Оценка на социалните услуги в община Габрово.....	36
5.1.	Специализирани институции за възрастни	36
5.2.	Специализирани институции за деца.....	37
5.3.1.	Услуги в общността за деца.....	39
5.3.2.	Услуги в общността за възрастни.....	56
6.4.	Услуги по проекти.....	65
6.	Оценка на ресурсите за развитие на социални услуги в община.....	71
6.1.	Анализ на човешките ресурси за предоставяне на услуги.....	71
6.1.1.	Персонал за управление на социалната сфера в Община Габрово.....	71
6.1.2.	Персонал в дирекция „Социално подпомагане”- Габрово.....	72
6.1.3.	Персонал в специализираните институции.....	73
6.1.4.	Персонал в социалните услуги в общността.....	75
6.2.	Финансов анализ на дейностите на общината Габрово.....	82
6.3.	Други налични ресурси в община Габрово.....	83
7.	Заключения и препоръки.....	84
7.1.	Основни изводи от ситуационния анализ и оценката на потребностите.....	84
7.2.	Изводи за наличните социални услуги.....	85
7.2.1.	Общи изводи за услугите за деца.....	88
7.2.2.	Изводи за услугите за възрастни и стари хора.....	91
7.3.	Препоръки.....	92

Анализ на ситуацията и оценка на потребностите в община Габрово

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият анализ е разработен въз основа на действащото законодателство в социалната сфера. Съобразен е с националните стратегически документи, които имат отношение към социалното подпомагане на хора в неравностойно положение, както и към социалната интеграция на хората с увреждания. Анализът отчита постигнатите успехи, работещи практики и механизми в развитието на социалните услуги на територията на община Габрово.

Ситуационният анализ и оценката на потребностите на рисковите групи в община Габрово е естествено продължение на процеса на стратегическо планиране на социалните услуги в област Габрово, съгласно изискванията на чл.36^a от Правилника за приложение на Закона за социално подпомагане.

Проучването на ситуацията в община Габрово е фокусирано върху нуждите от социални услуги, разглеждани в общия контекст на социално-икономически проблеми и хоризонтални политики за социално включване на уязвимите общности и рискови групи. Оценката на потребностите е основа за планирането - необходима е, за да може планирането да отговори на реалните нужди от социални услуги за рисковите групи, да съответства на реалните възможности и капацитет на местните партньори за осигуряване на необходимите услуги и в по-широк план – да съответства на дългосрочните тенденции в развитието на община Габрово.

Целият процес на Общинско планиране се осъществява с прякото участие на всички заинтересовани страни: Областна администрация - Габрово, Общинска администрация - Габрово, Регионалната дирекция „Социално подпомагане” - Габрово (РДСП), Дирекция „Социално подпомагане” - Габрово, представители на различни НПО, предоставящи социални услуги, представители на специализираните институции в община Габрово – Дом за възрастни хора с физически увреждания (ДВФУ), Дом за медико-социални грижи – Габрово (ДМСГД), Дом за деца лишени от родителска грижа „Христо Райков“ (ДДЛРГ), местни държавни институции, представители на целевите общности и рисковите групи.

Докладът обобщава резултатите от проучването и оценката на потребностите от социални услуги в община Габрово, проведени в периода от месец Юни до месец Август 2015 г. Проучването е координирано от Общинска администрация - Габрово, със съдействието на Дирекция „Социално подпомагане”, както и Регионална Дирекция за социално подпомагане - Габрово. Проучването е извършено с активното участие и приноса на кметове и кметски наместници от територията на община Габрово, представители на Дирекция „Бюро по труда“ (ДБТ), Районно полицейско управление (РПУ), Регионална здравна инспекция (РЗИ), Национален осигурителен институт (НОИ), Регионален инспекторат по образование (РИО), Отдели и Дирекции в Общината, представители на специализирани институции и всички заинтересовани страни в община Габрово.

Аналитичният доклад е продукт на съвместните усилия на екипа на Община Габрово съвместно с Дирекция „Образование и социални дейности”, Дирекция „Социално подпомагане” – Габрово и членовете на Обществения съвет при Община Габрово.

Основните цели на анализа са:

- Осигуряване на висококачествени социални услуги;
- Оптимизиране на съществуващите услуги в община Габрово;
- Подобряване на достъпа до качествени социални услуги;
- Подобряване ефективността на системата за социални услуги;

- Предоставяне на социални услуги на други целеви групи, необхванати до момента;
- Използване ресурсите на структурните фондове на Европейския съюз.

2. МЕТОДОЛОГИЯ

Проучването на ситуацията в община Габрово е фокусирано върху откриване и определяне на потребностите от социални услуги на потребители, които към момента ползват, предстои да ползват или никога досега не са ползвали конкретна социална услуга. Нуждите на децата и лицата в община Габрово от социални услуги са разглеждани в общия контекст на социално-икономическите проблеми, политики и мерки за социално включване на уязвимите общности и групи от населението в общината.

Оценката на потребностите е най – важният инструмент, даващ адекватна и обективна основа за планирането на социалните услуги. Само при наличието на планиране, съобразено с обективната оценка на потребностите, може да отговори на реалните нужди от социални услуги за рисковите групи, да съответства на реалните възможности и капацитет за осигуряване на необходимите услуги, да оптимизира качеството и работата на наличните до момента услуги, както и да бъде в равновесие с дългосрочните цели и тенденции в развитието на община Габрово.

Използваните методи за събиране на информация включват:

- Документално проучване на стратегическите документи, планове и програми и др. на община Габрово в областта на социалната политика;
- Систематизиране и обобщаване на събраната статистическа информация;
- Обобщаване на информацията за предоставяните на територията на общината социални услуги.

2.1. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОУЧВАНЕТО

• Цели и конкретни задачи на проучването на ситуацията в община Габрово

- Определяне на лицата и групите в риск – характеристики, брой, териториално разположение и отражение на рисковите фактори върху тях;
- Очертаване на общата социално-демографска и икономическа картина на населението в община Габрово – проблематика, настояща ситуация и тенденции в развитието;
- Определяне и анализиране на факторите, създаващи рискове пред индивиди или общностни групи по отношение на тяхната социална интеграция и социално им включване в обществото;
- Оценка на възможностите и наличните ресурси за подкрепа на идентифицираните групи в риск чрез развитие на социалните услуги, реализиране на мерки за преодоляване на създадените проблеми и превенция на риска;

• Обхват на темите на проучването

Обхват на проучването са всички открити теми и проблеми преди и по време на проучването, свързани с широк кръг от социално-икономически проблеми, демографски тенденции, общо състояние на социалните услуги в община Габрово, както и въпроси, касаещи: осигуреност с човешки ресурси, достъп, капацитет и качество на наличните социални услуги. Потърсена е обратна връзка за нагласите и очакванията от общинското планиране на заинтересованите страни – местна власт, териториални структури на МТСП, граждански организации, доставчици и потребители на социални услуги.

В процеса на проучването е проведена работна среща, на която присъстваха Неправителствени организации, предоставящи социални услуги, както и ръководители на общински такива, експерти от дирекция „Образование и социални дейности“ и други институции, имащи отношение по предоставяне на услуги за деца и лица. На срещата се дискутираха настоящите проблеми и рискове, както и бе обменен опит между всички присъстващи относно положителните практики за работа с конкретни целеви групи в община Габрово. Обсъдени бяха потребностите от оптимизиране на наличните социални услуги, като по специално се обърна внимание на:

- Разширяване на спектъра на предоставяните социални услуги за стари хора и възрастни с увреждания, като по този начин повече лица ще имат възможност да получават грижа, в зависимост от нуждата на всяко лице;

- Оптимизиране капацитета на работа на съществуващите социални услуги, с оглед постигане на максимален ефект за потребителя, чрез регулярни обучения на специалистите, работещи в социалните услуги;

- Устойчивост на предоставяните социални услуги на територията на община Габрово и възможностите за разширяване на дейността им;

- Повишаване нивото на междуинституционално сътрудничество, с цел постигане на по – голяма ангажираност на всяка институция и социална услуга с проблематиката на целевите групи;

- Обмен на специалисти между наличните социални услуги, с цел постигане на максимална удовлетвореност на потребителя и предоставяне на висококачествена услуга, съобразена с конкретните потребности на клиента и др.

• **Териториален и времеви обхват**

В географско отношение обхватът на проучването покрива община Габрово.

Процесът на събиране на информация и стратегическо планиране стартира през месец юни 2015 и приключи с разписването на аналитичния доклад през месец август 2015 г.

В контекста на стратегическото планиране на социалните услуги се очертават и практическите ползи от ситуационния анализ. Обобщените резултати от проучването и заключенията в аналитичния доклад ще осигурят:

- Обосновка за избора на приоритети и стратегически направления в стратегиите и плановете за развитие на социалните услуги в община Габрово и област Габрово;

- Профил и характеристика на отделните рискови групи и подгрупи, необходими за определяне на услугите и мерките, включени в областната и общинска стратегия, които да съответстват на специфичните потребности на всяка група;

- Информация за броя на индивидите и групите в риск, които следва да бъдат обхванати от социални услуги и / или от съпътстващи мерки за социално включване, както и разположението им на територията на община Габрово.

- Извеждане на нови целеви групи, които към настоящия момент не са обхванати от социални услуги и търсене на варианти за тяхното социално включване.

Обобщените изводи от анализа на ситуацията и събраните конкретни данни са определящи за: планирането на капацитета на наличните и предвижданите социални услуги, избора на формата на социалните услуги (начин на достъп до клиентите, обслужване на едно или няколко населени места в една или повече общини), разработването на „смесени“ услуги за рискови групи (комбиниране на две или повече услуги под едно административно управление) и постигане на максимална ефективност от социални услуги, които да създадат условия за осигуряване на подкрепяща и развиваща среда за населението на община Габрово.

2.2. МЕТОДИ ЗА ПРОУЧВАНЕТО И АНАЛИЗА НА СИТУАЦИЯТА В ОБЩИНА ГАБРОВО

В процеса на събиране на информация се включиха представители на всички заинтересовани страни от община Габрово. Използван бе диференциран подход в работата. Всеки представител на заинтересованите страни осигури специфичен, според областта, в която работи, вид информация, използвайки различни **източници**, като:

- Актуални данни от общинска администрация, събирани и предоставени от експертите ГРАО, експертите от Дирекция „Образование и социални дейности“, Дирекция „Финансово - счетоводна“, Дирекция „Общинска собственост и стопанска дейност“, Отдел „Управление на човешките ресурси“, кметове и кметски наместници по населените места.
- Стратегически документи на национално, областно и местно ниво (анализи, доклади, стратегии, програми и планове за развитие в сферата на социалните услуги);
- Статистически данни, събирани и актуализирани от институциите на областно и общинско ниво (РДСП, ДСП, РИО, РЗИ, ДБТ, НОИ, НСИ и др.);
- Статистика за специфични групи на деца в риск, документирана от МКБППМН, РПУ и ДПС;
- Данни от НПО в сферата на социалните услуги.

Използваните **методи за събиране на информация** включват:

- Документално проучване на съществуващите стратегически документи на национално, областно и местно ниво;
- Систематизиране и обобщаване на статистически данни, регулярно събирани от общинската администрация и местно-базираните държавни институции;
- Срещи и дискусии с доставчици на социални услуги, териториални структури на АСП, НПО, целеви общности и групи в риск;
- Провеждане на фокус – групи с представители на държавни и местни институции;
- Провеждане на работни срещи с представители на НПО сектора, общинските социални услуги, както и представители на гражданското общество;
- Проведено аналитично изследване на следните целеви групи: бездомни лица; семейства в риск; лица с психични проблеми; хора с увреждания; хора, в конфликт със закона; млади хора в риск; хора от третата възраст; деца в риск.

Приложените **методи за обработване на информацията и анализ на ситуацията** са:

- Количествени и качествени методи;
- Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите в свързаните сектори;
- Анализ наличните ресурси и проблеми.

3. ОПИСАНИЕ НА СИТУАЦИЯТА В ОБЩИНА ГАБРОВО

3.1 ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА

Община Габрово е разположена в централната част на Република България - Северен централен район и е с обща площ 555,6 км². На север граничи с Община Дряново, на изток с Община Трявна, на юг с Община Казанлък, а на запад с Община Севлиево. Благоприятните условия за живот в тази територия са определени от някои главни природни дадености,

именно: билото на Средна Стара планина от юг и редуващите се паралелно на север от него ридове и плата на Предбалкана.

Община Габрово попада в района на Предбалканския припланински и нископланински климатичен район на умереноконтинентална климатична подобласт от Европейско-континентална климатична област. Този климатичен район обхваща хълмистите и припланински места, разположени непосредствено пред Стара планина с надморска височина на север средно 300 - 350 м, а на юг до 800 - 1000 м н.в. Според климатичните условия в община Габрово зимата е студена и лятото - сравнително топло. Валежите са с подчертано континентален характер. Преобладават северните и северозападните ветрове. Средногодишните температури са около 10° С. По високите планински части снежната покривка се задържа около 110 дни. Специфичните климатични условия в общината се определят от няколко фактора. От една страна, разположението му на север от Стара планина прави района открит по отношение на студените северни и североизточни нахлувания, както и по отношение на атлантическите въздушни маси. От друга страна, климатът в района се формира под непосредственото влияние на издигащите се от юг склонове на Стара планина. Това въздействие е най-силно проявено върху режима на валежите, температурите, вятъра и до голяма степен на облачността и останалите метеорологични елементи. Формирането на климатичните условия в този район силно е повлияно и от сложната морфология на терена и разнообразния характер на постилащата повърхност. Не на последно място, съществена роля при формирането на микроклиматичните особености играе и руслото на р. Янтра.

Общината се намира в централната част на България, което я определя като основен стратегически транспортен, икономически и културен център на страната. Транспортните комуникации са добре развити – гъстотата на пътната мрежа е два пъти по-голяма от тази на страната. Пътната мрежа е сравнително добре поддържана, но планинският район и снеговалежите през зимата затрудняват обслужването и пътуването. През Шипченския проход минава важен шосеен път за Южна България. Удобни пътища свързват община Габрово с околните общини и главни градове в Северна България. През територията на общината минават пътищата II - 44 Севлиево – Габрово и III - 552 Трявна – Габрово. Осъществена е и ж.п. връзка чрез отклонение от Предбалканската ж.п. линия.

Община Габрово е един от развитите икономически центрове в Р. България, който притежава богат опит и традиции в развитието на индустрията. През последните години общинската икономика следва тенденциите, валидни на макроикономическо равнище. Икономическите показатели в община Габрово са стабилни след приключилата приватизация и реструктуриране на местната икономика.

Общината се намира в област Габрово, като град Габрово е областен център. В рамките на общината са включват и 133 села – от тях 10 се управляват от кметове и 18 от кметски наместници.

3.2. НАСЕЛЕНИЕ – ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Демографското развитие на община Габрово съответства на общонационалната тенденция за намаляване на населението. Към 31.12.2014г. населението на община Габрово е 61 893 души, като за последните пет години е намаляло с 4 428 души (брой на населението към 31.12.2010г. – 66 321 лица). За 2014г. разпределението на населението по пол и местоживеење е, както следва:

НАСЕЛЕНИЕ В ОБЩИНА ГАБРОВО КЪМ 31.12.2014Г. (Брой)									
	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общо за страната	7 202 198	3 502 015	3 700 183	5 267 480	2 541 532	2 725 948	1 934 718	960 483	974 235
Община Габрово	61 893	29 902	31 991	56 003	27 038	28 965	5 890	2 864	3 026

**Източник - НСИ*

Характерно за населението в община Габрово е големият процент на градското население – приблизително 89 % и значително малкият процент селското население – 11%. Основно населението е концентрирано в град Габрово, където са ситuirани всички административни, здравни и социални институции.

Населението в общината бележи трайна тенденция към намаление, като спрямо предходната 2013 г. е намаляло с 1 052 души или с 1,67%. Анализирайки населението на ниво област Габрово, най-голям е дялът на намаляване в община Трявна - 1,75 %, следва община Габрово – 1,67 %, община Севлиево – 1,6 %, а най-малко в община Дряново - 1,02 %.

Характерна за община Габрово е и разликата в броя на мъжете и жените, която се запазва през последните години. Диспропорции по пол на населението са слабо изразени и се изразяват в разлики от 1-3% в полза на жените. Жените преобладават в общия брой на населението – те представляват около 52%, докато мъжете са почти 48%. Жените са повече в по-високите възрастови групи (в над трудоспособна възраст). В по-младите възрасти по-голям е броят на мъжете.

По-силно изразен е процесът на застаряване на населението при жените, отколкото при мъжете, което се дължи на по-високата смъртност сред мъжете. За 2014 г. относителният дял на жените в над трудоспособна възраст в Габровска община е 12 060, а на мъжете - 7 220.

Анализът на възрастовата структура на населението в община Габрово за последните три години е, както следва:

– дялът на младото население (до 19 г.) има изключително слабо намаляване - 11,70 % през 2014г. , 11,63 % за 2013 г., 11,48% за 2012г. при средно за страната 18,21 %.

– дялът на населението в средна възраст (20 – 64г.) също е с лек спад - 57,15 % през 2014г., 58 % през 2013г., 58,30 % през 2012г., при средно за страната 61,79 %.

– дялът на възрастното население (над 65г.) трайно се увеличава - 31,15 % през 2014г., при 30,29 % за 2013 г., 30,22% през 2012г. и е по-голям от средния за страната – 20 % за 2014г.

Тенденцията е към увеличаване на процента на възрастното население за сметка на намаляване на процента на младото население и населението в трудоспособна възраст. Налице е процес на трайно застаряване на населението.

СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЩИНА ГАБРОВО ПОД, ВЪВ И НАДТРУДОСПОБНА ВЪЗРАСТ И МЕСТОЖИВЕЕНЕ						
Възрастови категории	Общо			В т.ч. в гр. Габрово		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2010г.	66321	31871	34450	59184	28450	30734

Под трудоспособна възраст	7972	4085	3887	7487	3853	3634
В трудоспособна възраст	39732	20920	18812	36875	19282	17593
Над трудоспособна възраст	18617	6866	11751	14822	5315	9507
2011г.	64545	31148	33397	58367	28143	30224
Под трудоспособна възраст	7405	3812	3593	7007	3613	3394
В трудоспособна възраст	37582	20084	17498	35132	18626	16506
Над трудоспособна възраст	19558	7252	12306	16228	5904	10324
2012г.	63903	30911	32992	57840	27959	29881
Под трудоспособна възраст	7333	3787	3546	6934	3585	3349
В трудоспособна възраст	37257	19964	17293	34842	18529	16313
Над трудоспособна възраст	19313	7160	12153	16064	5845	10219
2013г.	62945	30401	32544	56995	27512	29483
Под трудоспособна възраст	7318	3734	3584	6908	3529	3379
В трудоспособна възраст	36559	19601	16958	34189	18197	15992
Над трудоспособна възраст	19068	7066	12002	15898	5786	10112
2014г.	61893	29902	31991	56003	27038	28965
Под трудоспособна възраст	7241	3720	3521	6832	3516	3316
В трудоспособна възраст	35372	18962	16410	33048	17586	15462
Над трудоспособна възраст	19280	7220	12060	16123	5936	10187

**Източник – НСИ*

Тенденцията на остаряване на населението води до промени в неговата основна възрастова структура – разпределение на населението под, в и над трудоспособна възраст.

През 2014 г. населението в трудоспособна възраст в общината възлиза на 35 372 души, или 57,15% от цялото население. В сравнение с предходната 2013г., то е намаляло с 1 187 лица, или с около 3,4%.

В близките години за възпроизводството на населението в трудоспособна възраст ще съществуват проблеми поради намаляването на населението под трудоспособна възраст, като тенденцията за намаляване е трайна. В края на 2014 г. лицата в тази възраст в общината са 7 241 души, като това прави 11,7% от цялото население. В сравнение с 2013 г. те са по-малко с около 77 души, или с около 1,1%.

Населението над трудоспособна възраст към 31.12.2014 година е 19 280 души, което прави 31,15% от цялото население на община Габрово.

Сравнявайки данните от предходните години, населението на община Габрово в трудоспособна възраст има спад със средно около 2% всяка година, като спад се отчита и в населението под трудоспособна възраст с около 1% за година. Увеличава се дялът на населението над 65 г.

Средната възраст в община Габрово за 2014г. е 46,74 г., като при мъжете тя е 44,52 г. и при жените 48,82г., при средна за страната 43,2.

Средната продължителност на предстоящия живот в област Габрово за периода 2012 - 2014г. е 74,59 години (мъже – 71,24 години и жени – 77,98 години).

През последните няколко години на фона на трайното застаряване на населението броят на ражданията също е в устойчива тенденция към намаляване. През 2014г. в община Габрово, по данни на РЗИ – Габрово, са родени 326 деца, като спрямо 2013г. броя на ражданията с 47 по-малко родени деца или с 14,4 % намаление. В сравнение със средната за страната, раждаемостта в общината е чувствително по-ниска. Раждаемостта в страната за 2014г. е 9,24 ‰, а за областта стойностите варират през последните години около 5,6‰ - 8‰. Неблагоприятните стойности на основните демографски показатели в областта - ниска раждаемост и висока смъртност, обуславят и отрицателния естествен прираст. Повече от 30 години той е отрицателен, като през 2014 г. е -12,18‰, при раждаемост 5,66 ‰ и смъртност 17,6 ‰. През 2014 г. естественият прираст за страната е -5,7 ‰.

ЕСТЕСТВЕНО ДВИЖЕНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЩИНА ГАБРОВО									
(Брой)									
Община Габрово	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	всичко	момчета	момичета	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2010г.	530	262	268	1027	533	494	-497	-271	-226
2011г.	514	273	241	1057	524	533	-543	-251	-292
2012г.	432	225	207	1069	546	523	-637	-321	-316
2013г.	434	208	226	1059	559	500	-625	-351	-274
2014г.	401	214	187	1050	525	525	-649	-311	-338

**Източник - НСИ*

През 2014г. в община Габрово са починали 1 050 души, от които 525 мъже и 525 жени. На областно ниво коефициентът на смъртност за 2014г. е 18,2 ‰ /починали общо 2 135 лица/. В сравнение с 2013г., когато смъртността е 17,8 ‰, се наблюдава тенденция към запазване, но остава висока в сравнение със средната за страната 15,1 ‰. Също така, коефициента на смъртност на областно ниво в селата е по-висока /34,1‰/, спрямо градовете 14,7 ‰.

В област Габрово традиционно смъртността е по-висока от средната за страната. Основни причини са застаряването на населението и миграцията на младото население извън областта, като тенденцията е към увеличаване на смъртността. В последните десет години стойностите ѝ се движат между 15,7 и 18,03‰.

По отношение механичния прираст на населението, тенденцията отново е към намаляване броя на населението. През 2014г. в община Габрово са се заселили общо 720

лица, а са напуснали 1123. Това води до отрицателен механичен прираст, а именно 403 лица по-малко.

МЕХАНИЧНО ДВИЖЕНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЩИНА ГАБРОВО									
(Брой)									
	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
година	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2010г.	1116	529	587	1799	842	957	-683	-313	-370
2011г.	573	277	296	826	415	411	-253	-138	-115
2012г.	818	464	354	823	380	443	-5	84	-89
2013г.	676	323	353	1009	482	527	-333	-159	-174
2014г.	720	340	380	1123	528	595	-403	-188	-215

**Източник – НСИ*

По отношение на намаляването на населението в общината, влиянието на естественият прираст е по-слабо, но се увеличава въздействието на миграционните процеси.

В резултат на естествения прираст, за последните пет години населението е намаляло с 2 951 души, или с 66 %, а в резултат на миграцията - с 1677 души, които съставляват 40% от общото намаление.

По данни на преброяването на населението през 2011г., населението в общината, отговорило на въпроса за етническа принадлежност, се самоопределя по следния начин:

НАСЕЛЕНИЕ В ОБЛАСТ ГАБРОВО И НАСЕЛЕНИ МЕСТА И САМООПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ЕТНИЧЕСКА ПРИНАДЛЕЖНОСТ КЪМ 1.02.2011 ГОДИНА						
Област Община Населено място	Лица, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност	Етническа група				Не се самоопре делям
		българс ка	турска	ромска	друга	
ОБЛАСТ ГАБРОВО	115358	106406	6464	1305	533	650
ОБЩИНА ГАБРОВО	61472	60207	504	367	224	170
ГРАД ГАБРОВО	55387	54227	473	343	193	151

**Източник – НСИ*

От анализа на резултатите за населението и демографските процеси в община Габрово през 2014 година, се вижда, че са на лице доста неблагоприятни факти. Раждаемостта остава по-ниска от средната за страната. Смъртността е по-висока от средната за страната. Това съответно води до по-висока отрицателна стойност на естествения прираст от средната за страната. Всичко това продължава да поддържа неблагоприятната ситуация по отношение на броя и състава на трудовия потенциал на Габровска община. Притеснителен е и фактът на трайното намаляване броя на лицата в подтрудоеспособна и в трудоеспособна възраст и трайното увеличаване броя на лицата в надтрудоеспособна възраст.

В резултат на краткия анализ на демографската структура на населението на общината, може да се изведе необходимостта от разширяване спектъра на предоставяните социални услуги за възрастни хора и хора с увреждания.

3.3 ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО

3.3.1. Общо състояние на икономиката в община Габрово

Община Габрово е една от общините в Р. България с богат опит и традиции в развитието на индустрията. През последните години нейната икономика следва тенденциите на страната, като това е валидно, както за периода на икономически подем, така и за периода на кризата от 2008г.

През 2013 г. общият брой на нефинансовите предприятия на територията на община Габрово е 3 459. Спрямо 2012 г., броят им е намалял с 57 предприятия. Запазват се традиционните водещи отрасли на габровската икономика – машиностроене, инструментална екипировка, мехатроника, електроника, производство на изделия от пластмаси, текстил и трикотаж, обувно производство, козметика и други. Структурата на малките и на средните предприятия през 2013 г., включваща предприятията с годишен оборот над 10 хил. лв., е, както следва: 10 големи фирми с над 250 заети лица, 46 средни фирми с 50 до 249 заети, 232 малки фирми със заетост от 10 до 49 души и 2 182 микропредприятия.

Наблюдава се ръст в произведената бруто продукция през 2013 г., където тя възлиза на 858 млн. лв. спрямо 797 млн. лв. през 2012 г. Най-голям дял има произведената бруто продукция в преработващата промишленост.

През 2013 г. около 80% от предприятията в община Габрово са на печалба, под 13% са регистрирали загуба, а над 7% са с нулев финансов резултат.

Дълготрайните материални активи в нефинансовите предприятия през 2013 г. са в размер на близо 443 млн. лв. спрямо 427 млн. лв. през 2012 г.

Инвестициите са ориентирани основно в технологична модернизация, иновации, енергийна ефективност на производствените помещения, както и в ново, ниско енергоемко, производствено оборудване. Чуждестранните преки инвестиции в община Габрово от нефинансовия сектор към 31 декември 2013 г. възлизат на близо 68 млн. евро.

Заетите лица през 2013 г. са 20 688 спрямо 20 947 лица през 2012 г.

** Данните са предоставени от Националния статистически институт през м. март 2015 г.*

3.3.2. Транспортна мрежа

Община Габрово има добре развита техническа инфраструктура. Транспортът е автомобилен и железопътен. Поради благоприятното географско положение в географския център на България, е възможна бърза връзка с летищата, речните и морски пристанища. Удобни пътища свързват община Габрово с околните общини и градове в Северна и Южна България.

На територията на община Габрово са изградени 451,6 км пътища, със средна гъстота 0,84 км/км², което е значително повече от средната гъстота от 0,33 км/км² за страната. От тези пътища, 177 км са републиканска пътна мрежа – 39 % и 274,6 км са общинска пътна мрежа - 61%. От общинската пътна мрежа с трайна настилка са 235,8 км (85,7%) от пътищата и 38,8 км (14,3 %) са без настилка. Основната функция на общинските пътища е именно осигуряване на достъп от малките населени места и селата до областните центрове и републиканската пътна мрежа.

В Габрово се пресичат две от основните национални пътни артерии с важно значение за Европейската пътна мрежа, а именно път Е-85, като част от Транс-европейски

транспортен коридор № 9 (Хелзинки - Санкт Петербург - Киев - Букурещ - Русе - Велико Търново - Габрово - Димитровград с отклонения към Гърция и Турция) и автомагистрала Хемус София - Варна.

Пътно-транспортният проект за път Е 85 - Изграждане на пътен тунел Шипка, както и система за платено преминаване през него е проект от национално значение.

Републиканската пътна мрежа се разпределя, както следва:

- Път I - 5 В.Търново – Габрово - част от главен път Е – 85
- Път II - 44 Севлиево – Габрово – връзка с главен път Е – 772 София – Варна
- Път III – 552 Трявна - Габрово
- Път III – 1052 Габрово – м. Узана

Европейската железопътна линия СЕ 95 - преминава през Дряново и Трявна. Съществува отклонение от Царева ливада към Габрово.

Общината разполага с малко летище в с. Междене, което е с бетонова настилка и позволява заход по уреди. На този етап летището е извън официалната въздухоплователна мрежа на страната.

Най-близкото речно пристанище е в Свищов на 130 км. Най-близкото морско пристанище е в Бургас на 234 км.

На територията на община Габрово има два обекта, които имат както национално, така и много важно регионално значение. Това са:

- западният обход на Габрово;
- тунелът под връх Шипка.

И двата обекта са заложили във всички национални стратегии и програми за развитие на пътната мрежа на страната. АПИ е извършила нужната предварителна подготовка (т.е. има готови предварителни проучвания, идейни и технически проекти) и се търси финансиране, за изпълнението им. Реализацията на тези два обекта ще допринесе в значителна степен за разтоварване на град Габрово от тежкото транзитно движение, което в момента преминава през града и създава значителни затруднения за гражданите и вътрешноградския транспорт.

3.3.3. Заетост и безработица

През последните няколко години по данни на Дирекция „Бюро по труда“ Габрово се наблюдава тенденция към запазване броя на безработните лица на територията на общината. Към 31.12.2014г. броят на безработните лица е 1 928, като спрямо месец април 2015г. техният брой е почти същият - 1 919 лица. Преобладава групата на безработни лица с продължителност на регистрацията над 1 година – 520 и безработни лица на възраст над 55 години.

Брой безработни лица на територията на община Габрово

Регистрирани безработни лица, към 31.12.2012 г.	2021
Регистрирани безработни лица, към 31.12.2013 г.	2121
Регистрирани безработни лица, към 31.12.2014 г.	1928
Регистрирани безработни лица, към април 2015 г.	1919

**Източник – Дирекция „Бюро по труда“ Габрово*

Профили на безработните лица към 31.12.2014г.

Брой безработни лица без, или с по-ниско от основно образование (от които 274 с основно и 81 с начално и по-ниско образование).	355
Брой безработни лица с намалена работоспособност	148
Брой безработни младежи от 18 до 29 години (от 19 до 29 години 278 лица, отделно от 15 до 19 години 13 лица.)	278
Брой безработни лица на възраст над 55 години	524
Брой безработни лица с регистрация над 1 година (от тях 282 с продължителност от 1 до 2 години и 238 над 2 години)	520

**Източник – Дирекция „Бюро по труда“ Габрово*

Необходимо е да се използват възможностите на различни програми за трудова ангажираност на безработните лица, както и различни курсове за квалификация.

3.4 ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Системата на здравеопазването е с важни функции за осигуряване доброто обществено здраве и възпроизводството на населението. Тя е важен елемент от провежданата социална политика на централните и местни органи на управление. Ефективността основно се определя от техническото състояние на изградената инфраструктура, организацията на използването и осигуреността със специализирани медицински кадри. От съществено значение за правилното функциониране на системата е усъвършенстването и оптимизирането на достъпа до качествени медицински услуги за всички хора, особено живущите в отдалечените населени места, където населението е застаряващо и се нуждае от по-специални грижи. Това е от изключителна важност, предвид факта, че община Габрово се състои от 133 села, повечето - много малки (с население под 100 души), отдалечени от общинския център (гр. Габрово), в някои случаи - незадоволително обслужени от системата на междуселищния пътнически транспорт.

Община Габрово е един от 4 здравни района на област Габрово – Здравен район Габрово, като същият съвпада с административното деление на областта и териториалните граници на съответните общини.

Основните демографски проблеми, които имат пряко отношение към системата на здравеопазване и потребностите от здравни услуги, са:

Раждаемост

През 2014 г. в лечебните заведения в област Габрово са родени 661 живи деца (661 живородени деца и 3 мъртвородени деца от 659 родили жени), които са с 71 по-малко от предходната 2013 г. Раждаемостта е 5,66 ‰, при 6,2 ‰ през предходната година. В градовете са родени 538 деца или 5,59 ‰, а в селата 123 деца или 5,83‰.

В сравнение със средната за страната, раждаемостта в област Габрово е чувствително по-ниска. Раждаемостта в страната за 2014г. е 9,24 ‰, а за област Габрово стойностите варират през последните години около 5,6‰ - 8‰.

Родени деца по местосъбитие (в лечебните заведения на област Габрово)									
	2014г.			2013г.			2012г.		
	Живо родени	Мъртво родени	Родили жени	Живо родени	Мъртво родени	Родили жени	Живо родени	Мъртво родени	Родили жени
МБАЛ Габрово	441	3	441	506	3	505	485	8	489
МБАЛ Севлиево	220		218	226	1	225	231	2	230
Област Габрово	661	3	659	732	4	730	714	10	717

**Източник – РЗИ Габрово*

Родени деца по общини			
	2014г.	2013г.	2012г.
ОБЛАСТ общо	637	709	717
Габрово	326	373	384
Дряново	40	46	50
Севлиево	230	253	239
Трявна	41	37	44

**Източник – РЗИ Габрово*

Коефициентът на обща плодовитост е 30,47 на 1000 жени във фертилна възраст (15 - 49г.).

Родили жени по възраст									
	2014г.			2013г.			2012г.		
	до 19г.	от 20 до 35г.	над 35г.	до 19г.	от 20 до 35г.	над 35г.	до 19г.	от 20 до 35г.	над 35г.
МБАЛ Габрово	11	374	56	19	417	69	22	420	47
Област Габрово	37	556	66	22	621	87	23	641	55

**Източник – РЗИ Габрово*

По данни на Дирекция „Социално подпомагане“ Габрово, в периода 2012г. – 2014г. броят на раждания от майки под 18 годишна възраст е, както следва: 5 за 2012г., 4 – 2013г. и 5 – 2014г.

През последните години броят на ражданията е близо два пъти по-голям от броя на абортите, извършени в лечебните заведения за болнична помощ. Броят на абортите през последната година се е намалил в сравнение с предходната.

Вероятните причини са подобреното семейно планиране, както и факта, че част от абортите се извършват в клиники извън областта и по тази причина броят им не се отчита реално.

Извършени аборти:			
	2014 г.	2013 г.	2012 г.
Област Габрово	365	379	354
МБАЛ „Д-р Тота Венкова“ Габрово	212	233	202

**Източник – РЗИ Габрово*

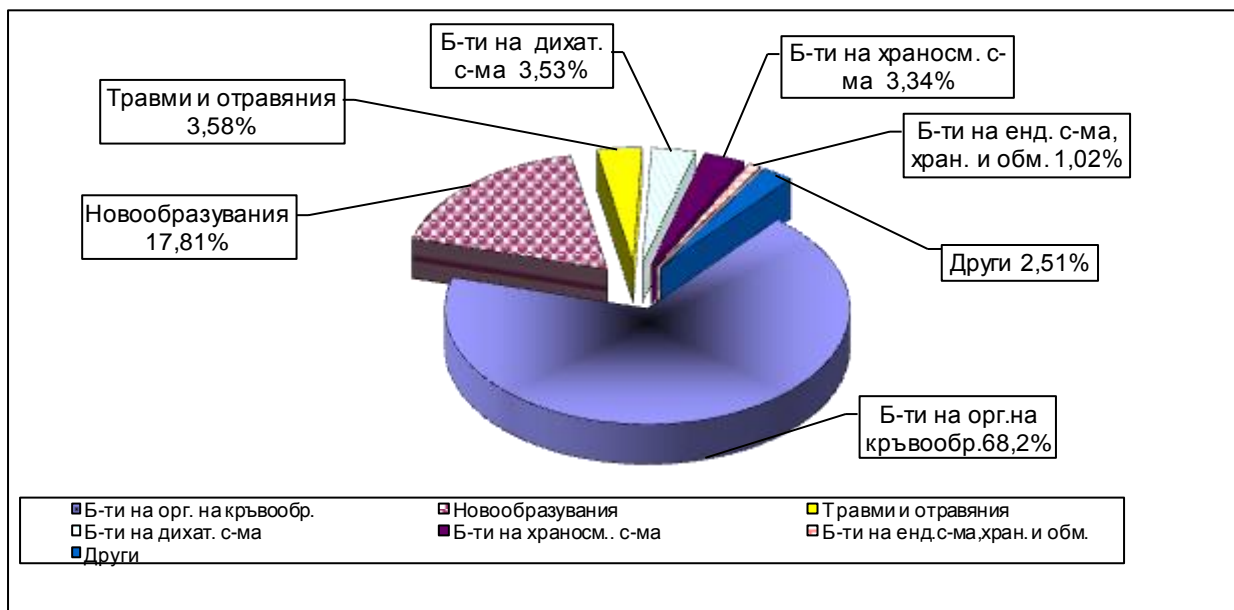
Смъртност

През 2014г. в община Габрово са починали 1 050 души, от които 525 мъже и 525 жени. На областно ниво коефициентът на смъртност за 2014г. е 18,2 ‰ /починали общо 2 135 лица/. В сравнение с 2013г., когато смъртността е 17,8 ‰, се наблюдава тенденция към запазване, но остава висока в сравнение със средната за страната 15,1 ‰. Също така, коефициентът на смъртност на областно ниво в селата е по-висок /34,1 ‰/, спрямо градовете - 14,7 ‰.

В област Габрово традиционно смъртността е по-висока от средната за страната. Основни причини са застаряването на населението и миграцията на младото население извън областта. Тенденцията е към увеличаване на смъртността. В последните десет години стойностите ѝ се движат между 15,7 и 18,03‰.

През 2014г., по данни на РЗИ Габрово, 96,47 ‰ от всички умирения в областта се дължат на пет класа болести:

- болести на органите на кръвообръщението – 68,20% (за страната – 65,52%);
- злокачествени новообразувания – 17,81% (за страната – 17,19%);
- травми и отравяния – 3,58% (за страната – 2,58%);
- болести на дихателната система – 3,53% (за страната – 3,38%)
- болести на храносмилателната система - 3,34% (за страната – 3,41 %).

Забележка: Данните за страната са за 2013г.

Детска смъртност

Детската смъртност в община Габрово винаги е била по-ниска от средната за страната. Това се дължи на по-големия относителен дял на градското население в сравнение със средния за страната и по-малкия относителен дял на малцинственото население.

През 2014г. в община Габрово по местосъбитие няма починали деца под едногодишна възраст, през 2013г. те са 3 и през 2012г. – 1 деца. За страната стойността на показателя за 2014г. е 7,6 ‰. За последните три години няма починали деца от 1 до 5 годишна възраст.

Починали деца до 1 годишна възраст по местосъбитие			
	2014г.	2013г.	2012г.
Област Габрово	0	3	2
Община Габрово	0	3	1

*Източник – РЗИ Габрово

На база на анализ на РЗИ на причините за детската смъртност в област Габрово за петнадесетгодишен период, може да се направи извода, че:

- най-големият процент от умираанията се дължат на някои състояния, възникващи през перинаталния период - 38%,
- на болести на дихателната система - 18 %.
- на вродени аномалии - 16%.

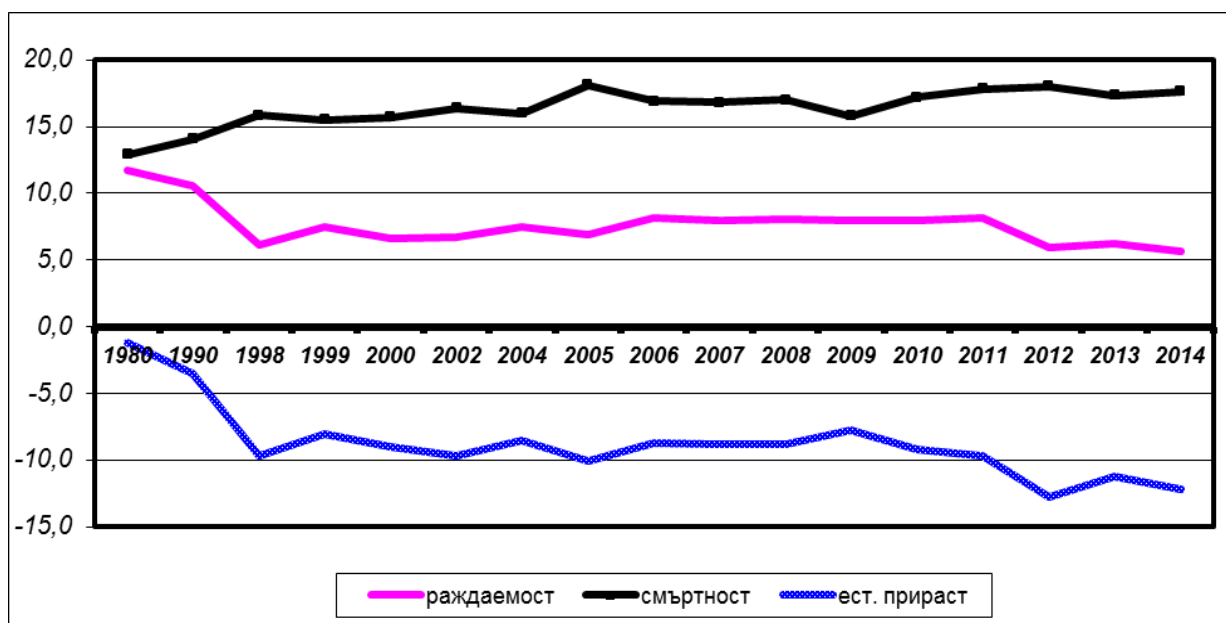
Предпоставки: недобра профилактика и водене на бременността, както и влиянието на рисковите фактори на околната среда и начин на живот, което от своя страна изисква насочване на усилията към подобряване на дейностите по програмите Детско и Майчино здравеопазване, както и намаляване влиянието на рисковите фактори.

Естествен прираст

Неблагоприятните стойности на основните демографски показатели в областта - ниска раждаемост и висока смъртност, обуславят и състоянието на естествения прираст. Повече от 30 години той е отрицателен, като през 2014 г. е - 11,20 ‰, при раждаемост 5,66 ‰ и смъртност 17,6 ‰. През 2014 г. естественият прираст за страната е - 5,7 ‰.

Естествен прираст за тригодишен период						
	2012г.		2013г.		2014г.	
	брой	На 1000 души	брой	На 1000 души	брой	На 1000 души
Община Габрово	-637	-9,98	-663	-10,45	-699	-11,2
Област Габрово	-1357	-12,8	-1337	-11,22	-1429	-11,18

*Източник – РЗИ Габрово

Раждаемост, смъртност и естествен прираст в област Габрово за периода 1980 – 2014г.

По данни на РЗИ Габрово, заболяемостта на населението на областно ниво (новооткрити заболявания) и болестност (регистрирани заболявания) включва следните основни групи заболявания:

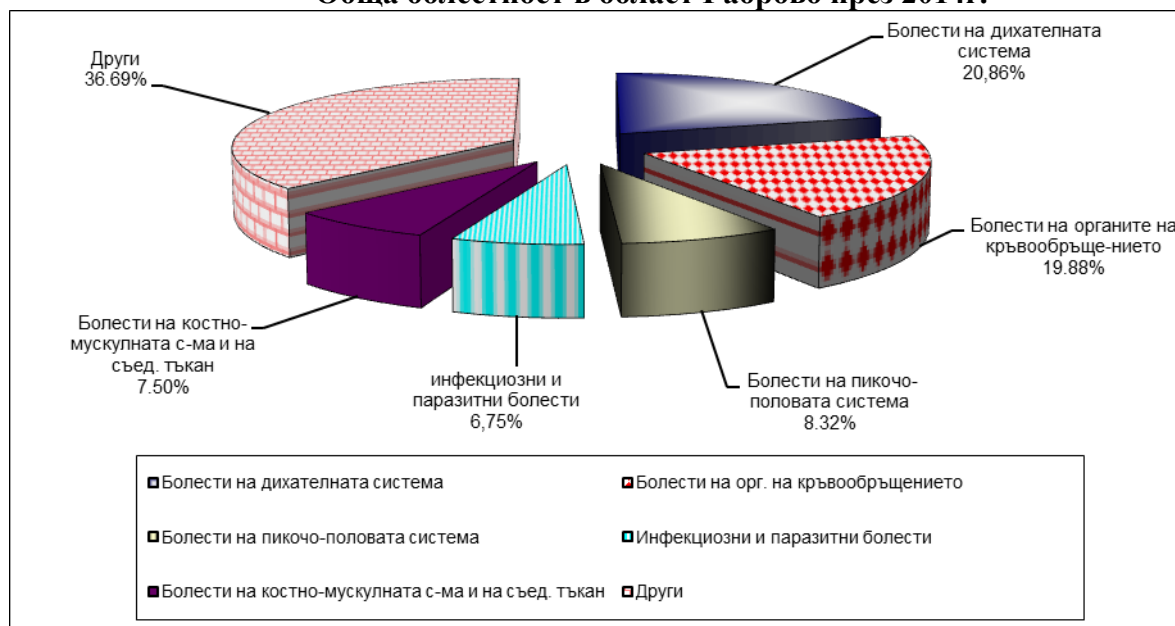
При децата до 18 години – водещи заболявания:

- Болести на дихателната система – отн. дял - 45,74%
- Инфекциозни и паразитни болести - отн. дял - 22,06 %
- Болести на храносмилателна система – отн. дял - 5,59%
- Болести на окото и придатъците му – отн. дял - 4,61%
- Болести на пикочо-половата система – отн. дял - 3,91%

Структура на общата болестност по класове болести:

- Болести на дихателната система – отн. дял – 20,86 %, болестност - 264,83‰, заболяемост – 148,21 ‰;
- Болести на органите на кръвообръщението - отн. дял – 19,88 %, болестност – 252,4 ‰, заболяемост – 33,40‰;
- Болести на пикочо-половата система - отн. дял – 8,32 %, болестност – 105,60‰, заболяемост – 37,51‰;
- Инфекциозни и паразитни болести - отн. дял – 6,75 %, болестност – 85,75‰, заболяемост – 40,46 ‰.

Обща болестност в област Габрово през 2014г.

*Източник РЗИ Габрово

Обобщена оценка на заболяемостта по причини - Основни здравни проблеми:

Болестността от **ОНКОЛОГИЧНИ** заболявания в областта през 2014г. е 4061,0 на 100 хил. души и е много по-висока от средната за страната (3469,2), но бележи чувствително намаление в сравнение с 2013 г. Заболяемостта бележи също намаление 427,92 и е съпоставима със средната за страната (425,6), по-ниска е в сравнение с 2013 г.

Болестността и заболяемостта от **АКТИВНА ТУБЕРКУЛОЗА** на дихателните органи в областта намалява. Общо болестността в областта е 74,16 на 100 хил. и е по-ниска от средната за страната (90,5), заболяемостта 31,54 по е по-висока от средната за страната – 30,3 на 100 хил.

Не е изключено тези показатели на болестност от туберкулоза и онкологични заболявания да се дължат на по-доброто профилактично обхващане на населението и ранна диагностика в област Габрово, в т.ч. и на активната работата на СБАЛББ Габрово.

Висока е честота на СЪРДЕЧНО-СЪДОВИТЕ ЗАБОЛЯВАНИЯ.

Болести на органите на кръвообращението

Болести на органите на кръвообращението	2012г.		2013г.		2014г.	
	Брой	на 100 х. души	Брой	на 100 х. души	Брой	на 100 х. души
Хоспитализирани болни с остър инфаркт на миокарда	187	154,98	209	175,45	213	181,57
- от тях умрели	19	15,75	30	25,18	16	13,64
Хоспитализирани болни с остра мозъчно-съдова болест	990	820,50	938	787,43	974	830,27
- от тях умрели	129	106,91	118	99,06	136	115,93

**Източник РЗИ Габрово; Данните са на областно ниво*

Психични заболявания - хоспитализирани

Психични заболявания – хоспитализирани	2012г		2013г		2014г	
	брой	на 100 х. души	брой	на 100 х. души	брой	на 100 х. души
Шизофрения и шизотипни разстройства	286	237,03	298	250,17	233	198,62
Психични и поведенчески разстройства, дълж. се на употреба на алкохол	56	46,41	65	54,57	68	57,97
Депресивен епизод, рецидивиращо депресивно разстройство и др. разстройства на настроението	46	38,12	43	36,10	62	52,85
Маниен епизод и биполарно ефективно разстройство	66	54,7	58	48,69	44	37,51
Други тревожни разстройства	10	8,29	57	47,85	43	36,65

**Източник РЗИ Габрово; Данните са на областно ниво*

Хоспитализирана заболеваемост

През 2014 г. има увеличение на броя на хоспитализираните в многопрофилните болници в областта общо 32648 души или 2783,03 на 10 000 жители (2544,6 за страната). На 10 000 души се падат повече хоспитализации от предходната година.

Структура на заболеваемостта по причини за хоспитализация:

- Болести на дихателната система – 25,33%;
- Болести на органите на кръвообращението – 15,34%;
- Болести на пикочо - половата система – 9,41%;

За страната на първите три места са:

- Болести на органите на кръвообращението – 14,9 %;
- Болести на дихателната система – 12,3 %;
- Болести на храносмилателната система – 8,0 %

СИСТЕМА ЗА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ

Състоянието и функционирането на здравната мрежа е първостепенна задача на всяка здравна система. Броят и видовете лечебни заведения отговарят на здравни потребности на населението в региона, като се цели осигуряването на достъп на населението до базисни здравни грижи.

Целта е да се гарантира равенство при достъпа на населението до медицинска помощ, в това число и в най-отдалечените и труднодостъпни райони.

Извън болнична медицинска помощ

✓ Първична извънболнична медицинска помощ

Медицинските грижи за първична извънболнична медицинска помощ на населението се осъществяват от лекари по обща медицина и лекари по дентална медицина, работещи в лекарски практики, разположени равномерно на територията на общината.

За община Габрово, към настоящия момент, няма населени места, които да не са осигурени с първична извънболнична медицинска помощ. За част от населените места в селските райони, населението се обслужва от ОПЛ, регистрирали допълнителни адреси на практика по селата.

Към настоящия момент, осигуреността с лекарски практики за първична дентална помощ за община Габрово е добра.

Регистрирани към 25.06.2015 г. в РЗИ Габрово лечебни заведения за първична медицинска и дентална извънболнична помощ

	Брой регистрирани Индивидуални практики за първична медицинска помощ		Брой регистрирани Групови практики за първична медицинска помощ	
	Лекари	Дентални лекари	Лекари	Дентални лекари
Община Габрово	41	66	1	5
Област Габрово	68	119	2	7

**Източник РЗИ Габрово*

Специализирана извънболнична медицинска помощ

Специализираната извънболнична помощ е основен интегриращ елемент в системата на здравеопазване, който цели да осигури на населението достъпна и качествена медицинска помощ и да позволи да се намалят потребностите от значително по-скъпата болнична помощ, чрез активна профилактика, ранна диагностика и адекватно и ефективно лечение в амбулаторни условия.

Въпреки наличието на значителен брой лекари, работещи в специализираната извънболнична медицинска помощ и непрекъснато увеличаващият се брой на оказваните здравни услуги, в системата съществуват редица проблеми, свързани основно с достъпа и качеството на оказваните здравни услуги – нарастване на броя на хоспитализациите, на случаите с късна диагностика и настъпващи усложнения и в крайна сметка влошаване на здравния статус на населението.

Положителните резултати по отношение на доболничната специализирана медицинска помощ са:

- висока осигуреност с лекари специалисти по всички основни направления;
- много добра териториална достъпност до лечебните заведения, оказващи специализирана медицинска помощ
- съсредоточаване на отделните специалисти в ДКЦ и МЦ.

По отношение на лекарите специалисти по дентална медицина, същите регистрират практики за първична дентална помощ, а не специализирани практики. На територията на областта има регистрирана само една специализирана практика.

Регистрирани към 25.06.2015 г. в РЗИ Габрово Лечебни заведения за специализирана медицинска и дентална помощ в община Габрово

	Брой регистрирани амбулатории за специализирана медицинска помощ									
	Индивидуални практики		Групови практики		Центрове		Лаборатории, хоспис, неконвенционални практики			
	лекари	дентални л-ри	лекари	дентални л-ри	МЦ	ДКЦ	МДЛ	МТЛ	Хоспис	НК
Община Габрово	33	-	2	-	6	1	5	10	-	7
Област Габрово	62	1	2	-	11	4	5	18	1	7

**Източник РЗИ Габрово*

МЦ - медицински център

ДКЦ - диагностично консултативен център

МДЛ - медико диагностична лаборатория

МТЛ - медико техническа лаборатория

Гореизброените заведения и практики за болнична и извънболнична помощ, осигуряващи функционирането на здравната система в общината, са разположени в общинския център – гр. Габрово, с изключение на Регионалния хоспис и няколко индивидуални практики, които функционират в част от селата. Същото се отнася и за всички аптеки, дрогерии и оптики, което на практика означава, че населението, живеещо в селата, трябва да пътува до общинския център, за да си набави лекарства и други необходими медикаменти.

Населението, живеещо в селата, си осигурява извънболнична медицинска помощ основно чрез практикуващите ОПЛ в гр. Габрово, както и чрез почасово работещите лекари в малка част от населените места в общината. По данни на НЗОК Габрово, в селата Поповци, Враниловци, Гъбене, Яворец и Драгановци има функциониращи медицински кабинети в селските здравни служби, в които почасово работят общо четири ОПЛ (в Поповци, Враниловци, Гъбене, Яворец), трима фелдшери (в Поповци, Яворец и Драгановци) и три стоматологични практики (в Поповци, Враниловци, Гъбене).

В селата от общината няма функциониращи аптеки или дрогерии. Снабдяването на населението с лекарства и други необходими медицински консумативи става чрез практикуващия в селото лекар или фелдшер (ако има такъв), чрез кмета или кметския наместник, чрез съседни, близки или самоорганизирано с пътуване до общинския център.

Болнична медицинска помощ

Осигуреността на населението в областта с лекари в болничната помощ за 2014г. е 27,02 на 10 000 души.

Болничното обслужване на населението към настоящия момент се осъществява от:

МБАЛ “Д-р Тота Венкова“ АД – Габрово

МБАЛ „Д-р Тота Венкова“ е най-голямата многопрофилна болница в областта - разполага с повече отделения и със значително по-голям леглови фонд в сравнение с другите три многопрофилни болници, разположени в гр. Севлиево (2 броя) и гр. Трявна (1 брой) и е единствената в областта, която има спешно отделение. Към 31.12.2014 г. в МБАЛ Габрово има 320 легла, средногодишен брой – също 320.

Към болницата функционира Център за спешна медицинска помощ с филиали в Севлиево, Дряново и Трявна. Нуждаещите се пациенти не се обслужват на административно-

териториален принцип (т.е. всеки един от филиалите обслужва единствено населението на едноименните общини), а на базата на собствена организация на центъра за спешна помощ и в зависимост от свободните линейки и медицински лица в момента на позвъняване.

От разкритите структури, Спешно приемно отделение покрива първо ниво на компетентност, ОАИЛ, Кардиология, Ортопедия и травматология, Хирургия и Вътрешни болести – трето ниво, а останалите структури покриват второ ниво на компетентност.

Лечебната дейност в МБАЛ Габрово се осъществява от 126 лекари - физически лица, от които 119 са на основен трудов договор, от тях с придобита специалност 107 (89,92%). Фармацевтите са 2. Медицинските специалисти са 272 физически лица на основен трудов договор. Друг персонал – 170, от които висш немедицински персонал – 10. Всеки лекар от болницата е обслужвал средно по 2,54 легла през 2014 г.

Лечебното заведение е с положителна акредитационна оценка по модул обучение по различни специалности, което облекчава специализациите на лекарите. Лечебното заведение насърчава придобиването на специалност за лекарите, а за медицинските специалисти – образователно квалификационната степен „бакалавър по здравни грижи”. Към 31.12.2014г. в МБАЛ Габрово лекарите специализанти са 9 по следните специалности: анестезиология - 3; кардиология - 2; педиатрия - 1; неврология - 1; инфекциозни - 1 (втора специалност) и спешна медицина - 1.

Специализирана болница за активно лечение на белодробни болести ЕООД – гр. Габрово

Към 31.12.2014г. в СБАЛББ Габрово има 100 легла с трето ниво на компетентност, средногодишен брой – 100, като обслужва население от различни области.

От 2009 г. обслужва пациенти с мултирезистентна туберкулоза по Национална програма за лечение на МДР с финансиране от глобален фонд и СЗО.

През 2014 г. лечебното заведение работи с 87 души персонал. Лечебната дейност се осъществява от 15 лекари, от които 14 на основен трудов договор, от тях 9 (64,29%) със специалност. Фармацевт – 1. Медицински специалисти – 34 души, всички на основен трудов договор. Друг персонал - 37, от тях 7 с висше немедицинско образование. Всеки лекар от болницата е обслужвал средно по 6,67 легла през 2014 г. Към 31.12.2014г. в СБАЛББ Габрово лекарите специализанти са 2 по специалността – пневмология.

3.5. ОБРАЗОВАНИЕ

3.5.1. Детски заведения

В град Габрово функционират три обединени детски заведения (ОДЗ), седем целодневни детски градини (ЦДГ) и три Детски ясли. Пет от детските заведения имат по една допълнителна база и едно – с две допълнителни бази. Четири детските заведения имат - филиали в села от общината /с. Поповци, с. Враниловци, с. Яворец и кв. Етъра/. На територията ЦДГ „Първи юни“ е обособена група за деца със специални образователни потребности. За учебната 2014-2015 г. броят на децата е, както следва:

- в обединените детски заведения в града - 436 деца, от които около 90 – в четири яслени групи;

- в целодневните детски градини - 1 395 деца, като средният брой деца в групите е в интервала от 19 до 24, което е в допустимите граници;

- в детските ясли - 260 деца.

Община Габрово има готовност да отговори и на изискванията, свързани със задължителната двугодишната предучилищна подготовка на деца, съгласно чл. 20, ал 1, от Закона за народната просвета. Тя е една от пилотните общини, участвали в проект с такава насоченост.

От гледна точка на броя деца, обхванати от детските заведения, най-големи са: ЦДГ „Явор” (239 деца), ЦДГ „Радост 2” (196 деца), ОДЗ „Дъга” (176 деца).

От гледна точка на местоположението, детски заведения са разположени във всички зони на града. ЦДГ „Мечо Пух” (131 деца) и ОДЗ „Дъга” (176 деца) са в района на „Баждар” и Университета, ЦДГ „Радост 1” (93 деца) и ЦДГ „Радост 2” (196 деца) са в квартал „Младост”, ЦДГ „Младост” (161 деца). ЦДГ „Мики Маус” (142 деца) се намира в кв. „Трендафил”, ЦДГ „Явор”(239 деца) се намира в кв. „Колелото”, а двете сгради на ЦДГ „Слънце ” (154 деца) са локализиращи в централната част на града в близост до зала „Орловец”. От гореизброените детски заведения, филиали в селата имат – ОДЗ „Дъга“ – полудневна група в с. Яворец – 16 деца; ЦДГ „Перуника“ в кв. Етъра – 18 деца; ЦДГ „Мики Маус“ база 2 – целодневна група в с. Враниловци - 19 деца; ЦДГ „Мечо Пух“ база 2 – целодневна група в с. Поповци - 16 деца. В останалите населени места от общината няма детски заведения. Там децата са обхванати от детските градини в град Габрово или в споменатите филиали. За тях е осигурен безплатен транспорт, съгласно разпоредбите на чл. 26 (3) от Закона за народната просвета. Това са общо девет деца на пет и шест години, подлежащи на задължителна предучилищна подготовка: 5 деца до ЦДГ „Мики Маус“, база с. Враниловци, живеещи в с. Гъбене и с. Драгановци; три деца до ЦДГ „Перуника“ 1, живеещи в с. Жълтеш; едно дете до ЦДГ „Явор“.

Общата тенденцията към намаляване броя на децата, както и реституирането на имоти през 90-те години на миналия век, доведе до закриване и окрупняване на някои от детските заведения. Сред тях са ЦДГ „Аврора” кв. Младост, ЦДГ „Изгрев” кв. Хаджицонев мост, ЦДГ „Горска къщичка”, ЦДГ с. Гъбене, ЦДГ № 1 „Митко Палаузов”, ЦДГ „Добри Карталов”, ЦДГ „Детелина” на бул. Столетов № 52, ЦДГ „Звънче” кв. Варчевци и ЦДГ „Бодра смяна”.

Детските градини и ясли в община Габрово.

№	Детско заведение	Местоположение	Вид	Брой деца	Интеграционни мерки и проекти
	Детски градини				
1.	ОДЗ „Дъга” 1 група в с. Яворец – 16 деца	Гр. Габрово	Общинска	176 деца в 7 групи и две бази	Ресурсен учител -1 Психолог -1 Логопед-1
2.	ОДЗ „Ран Босилек”	Гр. Габрово	Общинска	142 деца в 6 групи	Психолог -1
3.	ОДЗ „Първи юни” 1 специализирана група с 10 деца	Гр. Габрово	Общинска	118 деца в 6 групи, като едната е специализирана	Ресурсен учител -1 Психолог -1
4.	ЦДГ „Слънце” База 1 – 100 деца База 2 – 72 деца	Гр. Габрово	Общинска	172 деца в 7 групи и две бази	Ресурсен учител -1 Психолог -1 Логопед-1
5.	ЦДГ „Перуника” База 1 – 153 деца База 2 – 74 деца Етъра – 18 деца	Гр. Габрово	Общинска	245 деца в 10 групи и 3 бази	Ресурсен учител -1 Логопед-1
6.	ЦДГ „Мики Маус”	Враниловци	Общинска	142 деца в 5 групи	Психолог -1
7.	ЦДГ „Явор”	Гр. Габрово	Общинска	239 деца в 10 групи	Ресурсен учител -1 Психолог -1 Логопед-1

8.	ЦДГ „Радост” База 1 – 93 деца База 2 – 196 деца	Гр. Габрово	Общинска	285 деца в 13 групи и две бази	Ресурсен учител -1 Психолог -1 Логопед-1
9.	ЦДГ „Мечо Пух” 1 група в Поповци – 18 деца	Гр. Габрово	Общинска	151 деца в 6 групи и две бази	Ресурсен учител -1 Психолог -1 Логопед-1
10.	ЦДГ „Младост”	Гр. Габрово	Общинска	161 деца в 6 групи	Ресурсен учител -1 Психолог -1
	Детски ясли				
1.	ДЯ „Първи юни”	Гр. Габрово	Общинска	56 деца в 3 групи	
2.	ДЯ „Славейче”	Гр. Габрово	Общинска	98 деца в 5 групи	
3.	ДЯ „Зора”	Гр. Габрово	Общинска	106 деца в 5 групи	

Кадрова обезпеченост

През изминалата 2014-2015 учебна година, обучението в детските заведения се осъществявало от квалифицирани педагогически кадри, притежаващи необходимото образование и квалификация, отговарящи на нормативните изисквания. Броят им е оптимален за обезпечаване на дейността на детските градини. В детските заведения работят 144 педагози. От тях 79 притежават професионално-квалификационна степен.

Енергийна ефективност

Към настоящия момент, всички детски заведения, намиращи се на територията на град Габрово, имат изцяло реализирани мерки за енергийна ефективност. Това, от своя страна, спомогна значително за подобряване на физическото състояние на обектите. По Проект BG161PO001–1.1.09-0039 „Създаване на съвременна образователна инфраструктура в община Габрово, посредством прилагане на мерки за енергийна ефективност” (ОПРР 2007-2013 г.) са обновени общо 9 детски заведения и 5 училища. Сградите са санирани, с извършен ремонт на отоплителната инсталация, подменена дограма и енергоспестяващо осветление. ЦДГ "Мечо Пух" и ЦДГ "Мики Маус" са газифицирани. Реализиран е проект за изграждане на нискоенергийна сграда за детска градина „Слънце“, която я превръща в първата публична пасивна сграда. Въведени са енергоспестяващи мерки за обновяване и модернизация на детска градина „Перуника”- база 2 и детска ясла „Първи юни”. Ежегодно от бюджетите на детските заведения се извършват планови и текущи ремонт на покриви, салони, спортни площадки, отоплителни инсталации, ремонт на санитарни възли. Въпреки това, подчертана е нуждата от допълнително финансиране, с цел поддръжка и осъвременяване на съществуващата материална база.

3.5.2. Учебни заведения

На територията на град Габрово функционират общо 15 училища - едно начално, шест основни, две средни общообразователни, две профилирани гимназии, три професионални гимназии и едно помощно училище. Значителна част от тях са разположени в северните и централните части на града. В селата от общината няма функциониращи учебни заведения. Въпреки, че в селата живеят по-малко от 5% от всички деца в училищна и предучилищна възраст от общината, през учебната 2014-2015 г. в списъка на средишните училища са включени: ОУ „Цанко Дюстабанов“, ОУ „Христо Ботев“, СОУ „Райчо Каролев“ и СОУ „Отец Паисий“. В тях се обучават деца и младежи от селата: с. Яворец, с. Драгановци, с. Войново, с. Гергини, с. Гъбене, с. Райновци, с. Враниловци, с. Поповци, с. Костенковци, с. Донино, с. Жълтеш, с. Чарково и други селища на територията на община Габрово. За 151 ученици е осигурен безплатен транспорт, чрез организиран специализиран превоз, собствен превоз и осигурени ученически карти за междуселищната транспортна схема. За 15

пътуващи ученици под 16-годишна възраст, обучаващи се в професионалните гимназии, също е осигурен безплатен транспорт до учебното заведение, съгласно чл. 26 (4) от Закона за народната просвета. ОУ „Христо Ботев“ (с 1 бр.) и СОУ „Райчо Каролев“ (с 2 бр.) и община Габрово (с 1 бр.), притежават собствени транспортни средства, но те са недостатъчни да осигурят превоза на всички пътуващи ученици.

През последните две години Община Габрово и МКБППМН организират „Летни занимания“ за деца от първи до четвърти клас. През тази година през месеците юни и юли бяха обхванати около 360 деца, което е с около 120 повече от милата година.

Капацитет на заведенията

Общият брой на децата, обхванати в училищата е 5 432, като:

- 1 949 деца се обучават в основни училища;
- 1 100 деца в средни общообразователни училища;
- 1 222 деца в ПМГ „Акад. Ив. Гюзелев“ и НАГ;
- 988 деца в професионалните гимназии;
- 29 деца в помощното училище.

Средният брой на учениците в паралелките варира от 20 до 24 ученика.

В учебните заведения на територията на общината се обучават общо 102 деца със специални образователни потребности. Работата с децата е обезпечена от ресурсни учители. В ресурсния център работят 13 учители, които посещават децата със СОП в едно или повече детските и учебни заведения на територията на Област Габрово. Активно учебните заведения работят и по различни проекти и програми.

Учебни заведения в община Габрово

№	Име на училището	Местоположение	Вид	Брой ученици / брой паралелки (по класове) Брой деца със СОП	Интеграционни мерки и проекти (като ресурсни учители, училищни медиатори, помощник на учителя, други)
1	НУ „Васил Левски“	Гр. Габрово	Общинско	142 ученика в 8 паралелки. Деца със СОП – 20	Ресурсен учител -1
2.	ОУ „Ран Босилек“	Гр. Габрово	Общинско	333 ученика в 14 паралелки. Деца със СОП - 2	Ресурсен учител -1 Психолог -1 Логопед-1
3.	ОУ „Неофит Рилски“	Гр. Габрово	Общинско	393 ученика в 16 паралелки. Деца със СОП - 11	Ресурсен учител -1 Логопед-1
4.	ОУ „Цанко Дюстабанов“	Гр. Габрово	Общинско	125 ученика в 8 паралелки. Деца със СОП – 5	Ресурсен учител -1
5.	ОУ „Христо Ботев“	Гр. Габрово	Общинско	268 ученика в 15 паралелки. Деца със СОП – 12	Ресурсен учител -1 Психолог -1
6.	ОУ „Иван Вазов“	Гр. Габрово	Общинско	184 ученика в 10 паралелки. Деца със СОП – 4	Ресурсен учител -1 Психолог -1
7.	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	Гр. Габрово	Общинско	646 ученика в 27 паралелки. Деца със СОП – 11	Ресурсен учител -1 Психолог -1 Логопед-1
8.	СОУ „Райчо Каролев“	Гр. Габрово	Общинско	674 ученика в 29 паралелки. Деца със СОП – 20	Ресурсен учител -2 Психолог -1
9.	СОУ „Отец Паисий“	Гр. Габрово	Общинско	426 ученика в 19 паралелки. Деца със СОП – 17	Ресурсен учител -1 Психолог -1 Логопед-1
10.	ПМГ „Академик“	Гр. Габрово	Общинско	619 ученика в 26 паралелки.	

	Иван Гюзелев”				
11.	ПУ „Н. Палаузов”	Гр. Габрово	Общинско	29 ученика	
12.	НАГ	Гр. Габрово	Държавно	603 ученика в 25 паралелки.	
13.	ПГ по строителство	Гр. Габрово	Държавно	83 ученика в 5 паралелки	
14.	ПТГ „Д-р Никола Василяди”	Гр. Габрово	Държавно	468 ученика в 21 паралелки	
15.	ПГ по туризъм	Гр. Габрово	Държавно	437 ученика в 20 паралелки	

По отношение на нормите за площите на терени за училища са изведени следните данни: Площта на терените за началните и основните училища е 79 517 м² или около 8 ха. Гимназиите и средно образователните училища са разположени на 74 497 м². Професионалните гимназии са върху 42 669 м². Три от училища имат изградени нови учебни корпуси: НАГ, ОУ „Ц. Дюстабанов“, ПТГ „Д-р Н. Василяди“. След прегледа на площта на терените на училищата се установи, че терените на НУ „Васил Левски” и ОУ „Неофит Рилски” не отговарят на нормите заложи в Наредба № 7/2000 за новопроектирани училища, което е напълно обяснимо, предвид времето на построяването на училищата и тяхното разположение. От този факт следва, че се запазва настоящето натоварване на училищата с малки терени и е необходимо търсене на гъвкави решения за компенсирани на дейностите, които са засегнати.

Кадрова обезпеченост

В общинските учебните заведения работят 359 педагози. От тях 184 притежават професионална квалификационна степен. В условията на делегиран бюджет ежегодно се залагат средства за повишаване на квалификацията, което дава възможност на педагозите да участват във вътрешно-квалификационни форми, тренинги, семинари на училищно, общинско, национално и международно равнище. Това, от своя страна, има пряко отношение към качеството на образованието и необходимостта от прилагане на иновативни методи за формиране не само на знания, а и умения, нагласи и желание за учене.

Мерки за енергийна ефективност

На територията на град Габрово, за 11 от общо 15 училища са реализирани проекти, касаещи енергоефективността на сградния фонд. От тях, НУ „Васил Левски”, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” и ПТГ „Пенчо Семов” са с частично проведени мерки, като за останалите училища (вкл. новия корпус на НАГ), те са изпълнени изцяло.

Материална база

Подобно на детските заведения и в училищата, всяка година се извършват ремонтни дейности в класните стаи, физкултурни салони, спортни площадки и др. В учебните заведения са монтирани системи за видеонаблюдение, закупуват се мултифункционални устройства и помощни дидактически материали, обновяват се кабинетите по ИКТ. Съществуват трудности по осигуряване на необходимите средства за подобряване и осъвременяване на материалната база. Наложително е да се увеличат средствата за нейното подобряване, като изчисленията са на база брой ученици. За по-добра организация на превоза на децата и учениците, живеещи в населени места, в които няма детско и учебно заведение, е необходимо да бъдат предоставени на средишните училища СОУ „Райчо Каролев“ и СОУ „Отец Паисий“ два училищни автобуса.

По данни на Дирекция „Образование и социални дейности“ при Община Габрово, за периода от 2012 до 2015 г. на територията на общината има 11 деца в училищна възраст, отпаднали от образователната система, като 2 от тях подлежат на задължително образование.

Деца, отпаднали от училище през учебната 2012–2013	4 /1 дете подлежи на
--	----------------------

година.	задължително образование/
Деца, отпаднали от училище през учебната 2013–2014 година.	5 /1 дете подлежи на задължително образование/
Деца, отпаднали от училище през първи срок на уч. 2014–2015 г.	2

**Източник – Дирекция „Образование и социални дейности“, при Община Габрово*

Няма деца, необхванати от образователната система в периода 2012 – 2014г.

В периода 2012 – 2015г. във Възпитателно училище – интернат и СПИ са настанени съответно:

Деца, настанени във възпитателно училище-интернат, към 31.12.2012	3
Деца, настанени във възпитателно училище-интернат през 2013 г.	8
Деца, настанени във възпитателно училище-интернат през 2014 г.	5
Деца, настанени във възпитателно училище-интернат през 2015 г.	3

**Източник - МКБППМН*

Деца, настанени в СПИ, към 31.12.2012	5
Деца, настанени в СПИ през 2013 г.	4
Деца, настанени в СПИ през 2014 г.	4
Деца, настанени в СПИ през 2015 г.	2

**Източник - МКБППМН*

Въз основа на посочените данни се наблюдава тенденция към запазване броя на децата/младежите с противообществени прояви с наложена мярка настаняване във възпитателно училище.

3.6. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

3.6.1. Сграден фонд

Характеристика на сградния фонд

По време на преброяването на населението и жилищния фонд през 2011 г. в гр. **Габрово** са регистрирани 7 471 жилищни сгради, които съставляват 46,4% от сградния фонд на общината. В тях има 30 444 жилища. Относителният дял на жилищата в града са 77,6% от жилищния фонд в общината. В селата от община Габрово се намират 8 628 жилищни сгради с 8 997 жилища. С най-голям брой (с около 300) сгради за обитаване са селата Яворец, Драгановци, Гъбене и Поповци.

Значителна част от сградния фонд в областта и общината, около 40%, е построен до 1950 година. Общо за страната този относителен дял е 22%. Структурата на построените сгради по години на построяването в областта и общината, изразени с техните относителни дялове, през десетгодишните периоди от 1950 до 1990 г. е приблизително еднаква. Относителните дялове в хронологичен ред за областта са в границите между 15% за 1950-1959 г. и 10% за 1980-1989 година. Построените сгради в посочените периоди в общината са с относителни дялове 12 – 13%.

След 1990 г. досега общо в областта са построени 7% от сградите, а в общината близо 9%. Констатацията е, че сградният фонд в областта и общината е твърде „застарял“.

Жилищни сгради в община Габрово (по начин на ползване)

Обитаваните сгради в област Габрово са 24 648 и представляват 56.5% от жилищния сграден фонд в областта. Обитаваните сгради намаляват с 4.6 процентни пункта в сравнение с предходното преброяване през 2001 г.

От преброените жилищни сгради в община Габрово, обитавани са 9 917 или 62 % от всички жилищни сгради. Необитаваните сгради са 4 548 и представляват 28% от всички жилищни сгради. Жилищните сгради за временно обитаване са 1 632, с относителен дял 10%. Жилищни сгради за колективни домакинства са две в община Габрово и се намират в града. Необитаваните сгради в община Габрово се разпределят по местоположение, както следва: 29% от тях са в град Габрово, а 71 % са в селата. В град Габрово обитаваните сгради са 6 082, което представлява 81% от всички жилищни сгради.

3.6.2. Жилищен фонд

Характеристика на жилищния фонд

Към 01.02.2011 г. жилищата в област Габрово са 79 040, като броят им е нараснал с 10 533, или с 15.4% в сравнение с предходното преброяване. Най-много жилища са преброени в община Габрово - 39 249, или 49.7%, а най-малко - в община Дряново - 6 974, или 8.8% от всички жилища в областта.

В гр. Габрово броят на жилищата към 1.02.2011 г. е 30 444, които са 78% от жилищния фонд на общината. В тях конструктивно са обособени 107 255 жилищни помещения, от които 83 273 стаи. Жилищата в селата на община Габрово са 8 805 с 33 617 жилищни помещения, в това число 27 716 стаи.

Към 1.02.2011 г. 49 451, или 62.6% от жилищата в област Габрово, са обитавани. Делът на обитаваните жилища е най-висок в община Габрово - 68.8%, а най-нисък – в община Дряново - 55.1% от всички жилища в съответната община.

Основната част (62.8%) от жилищата в област Габрово са тристайни и двустайни. Жилищата с една стая са 7.3%, като най-голям е техният брой в община Габрово - 3 771, или 65.7% от всички едностайни жилища в областта. Най-много жилища с шест и повече стаи са преброени в община Габрово - 1 070, или 38.0% от тези жилища в областта.

За град Габрово най-голям е броят на жилищата с 4 и повече стаи и те съставляват близо 37% от всички жилища. Една трета от жилищата (32,7%) са с три стаи, а 24% с две стаи. Едностайните жилища са около 7%. В селата преобладават жилищата с три стаи, следвани от двустайните жилища. Най-малък е делът на жилища с пет и повече стаи.

Жилища в град Габрово по степен на благоустроеност

От всички жилища (30 223) в гр. Габрово 78% се използват за постоянно обитаване.

Основните признаци, характеризиращи благоустроеността на жилищата и условията на живот в тях са електрификация, водоснабденост, канализация, вида на отоплението и др.

Всички жилища в града са **електрифицирани**. Практически всички имат и **водопровод**. Общо за града, делът на жилищата с водопровод е 99,7%. Липсата на водопровод е характерна за някои жилища в отдалечените от града квартали, например Чехлевци, където 53% от жилищата не са свързани с водопроводна мрежа, в Гачевци – 22% и Лютаци – 6%.

Наличието на водопроводна мрежа обуславя високият относителен дял на жилищата, в които се ползва вода от **общественото водоснабдяване** – 99,5% общо за града. Изключение и тук правят Чехлевци и Гачевци. В Чехлевци 47% от жилищата са свързани с водопроводната мрежа, а 53% нямат източник на вода. По-голям е делът на жилищата, в които се ползва вода от общественото водоснабдяване в Гачевци – 72% (без водоизточник са 23%, а 6% имат собствен водоизточник) и Лютаци (92%) – 6% са без водоизточник, а 2% имат собствен източник на вода.

По отношение на **канализацията**, близо 91% от жилищата в града са свързани със системата на обществената канализация, 4% са свързани със септични ями или др. пречиствателно съоръжение и 5 % - с попивна яма.

Високата степен на свързаност на жилищата с обществена канализация по територията на града е разположена в северната и централната част на града в тяхната източна половина. Липсата на канализация е характерна за жилищата в кварталите, разположени в западната и южна периферия на града.

По отношение на **отоплението** само 14% от жилищата в града използват парно отопление от централен източник. Близо 39% използват електричество, а 47% нефта, въглища и дърва.

Използването на парно отопление има в малък брой квартали. Най-голям е дялът на жилищата, които се отопляват от такъв източник в Колелото – 41%, по 25% в Русевци, Тредафил 1 и 2, Младост, а в Баждар и Бичкиня - Север – по 17 - 18%. Във всички останали квартали такъв вид отопление не се използва, или ако има, това са отделни случаи.

Електричеството, като източник за отопление, най-често се използва в жилищата от кварталите: Хр. Ботев – 52%, централната градско част, включваща района на сградата на Община Габрово – 65% и Историческо ядро – 75%. От 40 до 50% с електричество се отопляват жилищата в 7 квартала – от 42% за Русевци, Трендафил 1 и 2, Младост, до 49% за Бичкиня -Юг. За останалите квартали този дял е по-нисък, а в някои случаи дялът на жилищата отоплявани с електричество е под 10%.

В голям брой квартали над 80% от жилищата използват за отопление нефта, въглища и дърва, а в други този източник се използва за отопление в 50 до 80% от жилищата.

Жилища в селата по степен на благоустроеност

По отношение на благоустроеността на жилищата и условията на живот в селата на община Габрово, се наблюдават следните резултати: най-голям е дялът на полезната площ на жилищата с наличие на електрическа енергия, водопровод и канализация – приблизително 68%. За 20 селища е характерно над 90% от полезната площ на жилищата с достъп до трите основни характеристики на условията за живот спрямо полезната площ на всички жилища в съответното селище. Примери за такива села са Балиновци, Болтата, Горнова могила, Кметовци, Съботковци, Стойковци, Трапесковци, Цвятковци и др.

Около 16% е дялът на полезната площ на жилищата, разполагащи с електрическа енергия и водопровод, но без канализация. Полезната жилищна площ на жилищата с достъп само електрическа енергия е около 11,5 %. Десет са селата, в които дялът на полезната площ на жилищата, разполагащи само с електрическа енергия, спрямо полезната площ на всички жилища за всяко населено място, е по-голям от 80 %. Това са Баевци, Банковци, Бекриите, Овощарци, Спасовци, Тодорчета, Иванковци, Иглика и др. С дял по-малък от 10 % от жилища с тази степен на благоустроеност са 73 от селата в община Габрово.

Полезната площ на жилищата с максимална степен на благоустроеност, имащи достъп до електрическа енергия, водоснабдяване, канализация и местно или централно отопление е приблизително 2,5%. Напълно благоустроените жилища се намират в селата Боженци, Враниловци, Гъбене, Киевци, Поповци, Яворец, Черневци, Трънито и др. С най-голям дял на полезната площ на жилищата с максимална степен на благоустроеност спрямо полезната площ на всички жилища в съответното населено място, са Киевци и Поповци с по 15%, Боженци с 13% (следва да се отбележи, че останалите жилища с относителен дял 87%, имат достъп до електрическа енергия, водоснабдяване и канализация), следват Трънито с 9% и Гледаци с 8%. За останалите селища този дял е под 2%.

За отопление на жилищата в селата се използват основно дърва за огрев, рядко се споменава и друго твърдо гориво.

3.6.3. Жилищна среда и инфраструктура

Към 01.06.2015 г. Община Габрово разполага с 528 броя общински жилища за настаняване под наем на нуждаещи и социално слаби граждани и семейства. Жилищата са включени в I^{ва} група „Жилища за настаняване на граждани с установени жилищни нужди”. От тях са свободни 47 броя, като по-голямата част се нуждаят от основен ремонт, а други са за премахване.

През последните календарни години в общински жилища са настанени следните семейства/домакинства: 2012 г. - 11 семейства/домакинства; 2013 г. - 34 семейства/домакинства; 2014 г. - 16 семейства/домакинства, през 2015 г. (до 30.06.2015 г.) са настанени 7 семейства/домакинства. Общо броят на настанените лица в общински жилища е 1 262.

Общинска администрация поддържа картотека на нуждаещите се от жилища семейства и лица. Лицата и семействата, които отговарят на условията от съответната Наредба, се подреждат в зависимост от степента на жилищната им нужда, в 5 групи. При подреждането в една и съща група се дава предимство на: семейства с две и повече деца; самотни родители на непълнолетни деца; семейства, в които един от членовете е с призната степен на инвалидност; млади семейства; семейства или лица, които са живели по-дълго време при тежки жилищни условия. Към месец юни 2015 г. общият брой на картотекираните като нуждаещи от настаняване в общински жилища и чакащи настаняване семейства и граждани е 115.

Анализът на съществуващото положение показва следното:

1. Община Габрово притежава 402 броя апартаменти, 72 броя самостоятелни стаи със сервизни помещения и 88 броя къщи.

2. Голяма част от наемателите на общински жилища живеят в тях от 15-20 и повече години и, предвид факта, че отговарят на условията за настаняване, ще продължават да ги обитават и в бъдеще. Това означава, че на тези жилища не може да се разчита за настаняване на нуждаещи се лица и семейства.

3. Увеличава се броят на жилищата, които се нуждаят от основен ремонт на покривни конструкции и др. общи части, в които Общината участва според размера на собствеността, но предвидените в общинския бюджет средства са крайно недостатъчни.

4. Апартаментите, които са общинска собственост, са в сравнително добро състояние. Проблемите при тях произтичат от управлението на етажната собственост.

Лошото стопанисване от страна на част от наемателите води до преждевременно амортизиране на жилищата и до необходимостта от значителни инвестиции за тяхното възстановяване след изземването им, преди настаняването на нови наематели.

5. За самостоятелните стаи със сервизни помещения са характерни проблемите, които съществуват при апартаментите. В тях се настаняват предимно самотни хора, граждани със здравословни, социални и финансови проблеми, на които много малко може да се разчита за доброто стопанисване на имота.

6. Къщите, които са общинска собственост, са придобити след отчуждаване. Почти всички къщи не се запазват по плана на града, но с оглед максимално задоволяване жилищните нужди на жителите на община Габрово, те все още се използват, въпреки че голяма част от тях не са в добро състояние. Поради факта, че все още ще продължават да се използват за жилища, са необходими сериозни ремонтни работи по сградите, но не във всички случаи това е целесъобразно.

Проблем при стопанисването тук е и самонастаняването на граждани в тях.

Управлението на общинския жилищен фонд се извършва изцяло с бюджетни средства. Като се има предвид състоянието на фонда, тези средства са крайно недостатъчни. Една част от жилищата се нуждаят от конструктивно укрепване, ремонт на покривни конструкции, В и К и електрически инсталации, подови покрития, облицовки, дограми и т.н., предвид лошото стопанисване от страна на наемателите и извършваните до сега предимно „козметични” ремонтни дейности по поддръжката им. За възстановяването им са

необходимими значителни финансови средства, което не е икономически оправдано с оглед на тяхната възвращаемост.

Очертаващата се тенденция Община Габрово да не може да задоволи нарастващите жилищни нужди на своите жители, води до необходимостта от придобиването и строежа на нови общински жилища.

4. АНАЛИЗ НА ГРУПИТЕ В РИСК В ОБЩИНА ГАБРОВО

4.5. ФАКТОРИ, КОИТО ПОРАЖДАТ РИСК ЗА РАЗЛИЧНИ ГРУПИ ОТ НАСЕЛЕНИЕТО

Безработицата и липсата на постоянни доходи е един от основните фактори на средата, които оказват влияние над живота и бита на населението в община Габрово. Социалната политика на Общината е насочена към подкрепа на рисковите групи и създаване на нови и актуални социални услуги, обхващащи възможно най – широк кръг от целеви групи. За хората, при които се наблюдава трайна липса на доходи, без наличието на близки и роднини, които да окажат подкрепа, или самотни хора с много ниски доходи, Община Габрово предоставя услугата Общинска трапезария. Тя функционира постоянно с капацитет 35 места, като предоставя ежедневно приготвена топла храна, включваща супа, основно ястие и хляб. Паралелно чрез изпълнението на проект, финансиран от Фонд „Социална закрила“ през есенно-зимния период на годината се осигурява топла храна за още 50 лица, жители на общината.

За децата, извършващи противообществени прояви, както и за техните семейства се предоставят различни социални услуги, които да подкрепят семейството в справянето с трудната ситуация. Освен социални услуги, съществува и Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

Наличието на определен вид увреждане или комбинация от няколко вида увреждане също поставя лицата в неравностойно положение и е фактор за тяхната социална изолация. За тези лица на територията на общината има разкрити и функциониращи висококачествени услуги, като: Дневен център за деца с увреждания; Дневен център за възрастни хора с увреждания; Център за социална рехабилитация за деца от аутистичния спектър; Център за социална рехабилитация и интеграция, Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания, Дневен център за деца с увреждания до 3 години, Център за ранна интервенция и др. Отделно, по различни проекти, се предоставят и услуги в домашна среда - „Личен асистент“ и „Социален асистент“, които обхващат голям брой самотноживеещи лица или такива, които трайно не могат да полагат сами грижи за себе си.

Като фактор за социална изолация може да бъде посочено разстоянието от населеното място до общинския център, институции, здравни или социални услуги. Предстои да бъдат търсени варианти за подобряване достъпа на гражданите от отдалечените от града места до социални, здравни или друг вид услуги.

За децата и семействата в риск съществуват социални услуги като Центрове за обществена подкрепа, където се предлагат различни дейности, в зависимост от конкретната потребност на клиентите. Услугите в Центровете за обществена подкрепа са безплатни.

По отношение на социалната изолация на отделни групи от етническите малцинства, от 2015г. на територията на общината функционира Комплекс за предоставяне на интегрирани услуги за деца и семейства. В Комплекса се предоставят здравно-социални услуги на родителите/семеяства и деца 0 до 7 годишна възраст от различни рискови групи – родители от уязвими етнически групи, в частност ромската общност; получаващи социални помощи; безработни родители; родители на 3 и повече деца; самотни родители; бъдещи родители от уязвими групи; с ниско образование и др.

4.6. ХАРАКТЕРИСТИКА НА РИСКОВИТЕ ГРУПИ В ОБЩИНА ГАБРОВО

Подходи за определяне на рисковите групи

При първоначалния анализ на социално - демографската и икономическа картина на общината, се очертават някои типични рискове за лица в неравностойно положение: неравностойна позиция на пазара на труда, многодетство, трайна липса на собственост и доходи, противообществени прояви, рискове, засягащи децата и лица в институции и др. На основата на тези характеристики, се обособяват няколко рискови групи. Повечето от тях имат социално-икономически корени. Анализът не цели да направи пълна класификация на рисковите групи, а да очертае някои приоритетни потребности от социална защита, както и необходимостта от развитието на конкретни социални услуги.

4.2.1. Деца и семейства в риск

✓ Деца, настанени в ДДЛРГ

На територията на община Габрово функционира една институция за деца, лишени от родителски грижи - ДДЛРГ „Христо Райков”. Домът е с капацитет 25 места, като от 2010г. Община Габрово води последователна политика по отношение намаляване капацитета на специализираната институция:

– през 2010г. с решение на Общински съвет Габрово и Заповед на Изпълнителния директор на АСП капацитетът на Дома е намален от 50 на 43 места;

- считано от 01.01.2011г. капацитетът е намален на 40 места.

- считано от 01.01.2012г. – капацитетът е намален на 35 места;

- от 01.01.2013г. – капацитетът отново е намален на 30 места;

- от 01.01.2014г. след извършена проверка в институцията и установена трайна незаетост на капацитета, въз основа на Заповед на Изпълнителния директор на АСП, местата в институцията са намалени на 25 места.

Потребители на услугата са деца на възраст от 7 години до 18 години или до завършване на средно образование, но не повече от 20 години, като през последните няколко години се наблюдава трайно намаляване броя на настаняванията в ДДЛРГ:

- през 2013г. в Дома са настанени общо 20 деца;

- през 2014г. в специализираната институция са настанени общо 15 деца;

- към месец 31.08.2015г. в институцията за отглеждане и възпитание са настанени 7 деца.

В подкрепа процеса на реформиране на Дома, през 2009 г. в Габрово е разкрит Център за настаняване от семеен тип с капацитет 5 места. Активно се работи и по предоставяне на услугата приемна грижа.

✓ Други групи деца в риск:

✚ Деца с увреждания

По данни на Дирекция „Социално подпомагане”, към месец декември 2014 г. регистрираните деца с увреждания на територията на община Габрово са 262.

Деца с физически увреждания	228
Деца с множествени увреждания	7
Деца с умствена изостаналост	25
Деца с психични заболявания / разстройства	2

**Източник Дирекция Социално подпомагане“ Габрово*

Потребностите на децата и младежите с увреждания са обезпечени посредством предоставянето на социалните услуги на територията на общината - Дневен център за деца и младежи с увреждания на възраст до 29 години /ДЦДМУ/, Дневен център за деца с увреждания до 3 години, Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания /ЦНСТДМУ/ - 2 Центъра, Център за социална рехабилитация и интеграция за деца от аутистичния спектър, Център за ранна интервенция.

ДЦДМУ и Центровете за настаняване от семеен тип разполагат със специализиран транспорт, покриващ потребностите на децата от достъп до образователни, социални и др. институции и заведения.

Деца, отглеждани при близки и роднини

За периода 2012 – 2015 г. се наблюдава тенденция на намаляване броя на децата, настанени за отглеждане при близки и роднини.

Общ брой деца, настанени при близки и роднини към 31.12. 2012 г.	50
Брой деца, които са настанени при близки и роднини през 2013 г.	16
Брой деца, които са настанени при близки и роднини през 2014 г.	7
Брой деца, които са настанени при близки и роднини през 2015 г. ¹	6

**Източник - Дирекция „Социално подпомагане“ Габрово.*

Деца, отглеждани в приемни семейства или осиновени

През последните няколко години се очертава увеличаване броят на децата, настанени за отглеждане в приемни семейства.

Общ брой деца, които ползват услугата приемна грижа към 31.12.2012 г.	8
Брой деца, настанени в приемни семейства през 2013 г.	20
Брой деца, настанени в приемни семейства през 2014 г.	14
Брой деца, настанени в приемни семейства, към 30.06.2015 г.	2

**Източник – Дирекция „Социално подпомагане“ Габрово.*

Осиновени деца, 2012 г.	13
Осиновени деца, 2013 г.	10
Осиновени деца, 2014 г.	10
Осиновени деца, към 30.06.2015 г.	6

**Източник – Дирекция „Социално подпомагане“ Габрово.*

Деца, жертва на насилие и трафик, получили полицейска закрила

През периода 2012г. – 2015г. се наблюдава увеличаване броя на децата, жертва на насилие, спрямо предходния период на анализ 2007 – 2010г.

¹ Включете данните към момента на проучването и отбележете месеца.

Деца, жертва на насилие, 2007 г.	7
Деца, жертва на насилие, 2008 г.	4
Деца, жертва на насилие, 2009 г.	5
Деца, жертва на насилие, 2010 г.	11

**Източник - Анализ на ситуацията в община Габрово месец август 2010г.*

Деца, жертва на насилие, 2012 г.	25
Деца, жертва на насилие, 2013 г.	7
Деца, жертва на насилие, 2014 г.	24
Деца, жертва на насилие, 2015 г. – до 31.03.2015г. по данни на ДПС	5

**Източник инспектори Детска педагогическа стая – Районна управление полиция - Габрово.*

Необходимо е да се проведат по-мощни и целенасочени информационни кампании, даващи информация за основни индикации при случаи на насилие над дете. За качествена работа с родителите на деца в риск, е необходимо доставчиците на социални услуги да създадат пространство за подкрепа на семейството, където да се посрещат и дискутират въпроси и проблеми, свързани с укрепване на капацитета на самото семейство, както и засилване на работата на терен.

За същия период няма деца жертви на трафик и получили полицейска закрила.

4.2.2. Пълнолетни лица в риск

✓ Възрастни с увреждания, живеещи в общността, настанени в институция или с психични заболявания

Политиката на Община Габрово в тази насока е акцентирана върху преодоляване на социалната изолация на хората с психични заболявания и инвестирането в различни дейности, свързани със социалното включване на хората с психични разстройства, с лека форма на умствена изостаналост или някакъв вид увреждане.

Към месец декември 2014г., по данни на Дирекция „Социално подпомагане“ Габрово, регистрираните лица с увреждания на територията на община Габрово са 8 373, като съобразно вида на заболяването, броят на лицата е, както следва:

Лица с физически увреждания	3712
- От тях, лица със сензорни увреждания	1626
Лица с множествени увреждания	4107
Лица с умствена изостаналост	253
Лица с психични заболявания	301

**Източник – Дирекция „Социално подпомагане“ Габрово*

По данни на „Дирекция социално подпомагане“ броят на настанените в специализирани институции /СИ/ на територията на община Габрово лица с увреждания: към 31.12.2012 г. са настанени 6 лица; 2013г. – 4 лица; 2014г. – 6 лица и към момента на анализа 4 лица с увреждания са настанени в СИ на територията на община Габрово.

Предвид профила на специализираните институции, заболяванията и личните желания на лицата, през 2012г. 2 лица са настанени в СИ на/извън територията на област Габрово, през 2013г. – 8, през 2014г. – 3 и 2015г. - 4 лица.

Към месец април 2015г., 23 лица с увреждания чакат за настаняване в специализирана институция.

Лицата с психични заболявания, желаещи да ползват услугите на специализирана институция, се настаняват на територията на цялата страна, предимно в областта. През 2013г. съответно 7 лица с психични заболявания са настанени в Дом за лица с психични заболявания на територията на област Габрово, 1 лице през 2014 г. и 2 лица към 30.06.2015 г. За същия период няма лица с психични заболявания, настанени на територията на други области в страната. Към месец април 2015г. 7 са чакащите за настаняване. Предвид неголемия брой настанени лица с психични увреждания в специализирана институция, както и чакащи за настаняване на този етап не е наложително разкриването на такъв тип социална услуга в общността на територията на община Габрово.

По по-различен начин стои въпроса с потребностите от подкрепа и грижи при лицата с деменция. Поради липса на социална услуга за лица с деменция на територията на община Габрово, нуждаещите се лица се настаняват в специализирани институции в други общини и области в страната. По данни на дирекция „Социално подпомагане“ Габрово през 2012 г. 6 лица са настанени в СИ за дементноболни на и извън територията на област Габрово, през 2013г. – 7, през 2014г. – 12 и до към 30.06.2015г. - 7 лица. Към месец април 2015г. чакащите за настаняване в специализирана институция за лица с деменция са 16 лица. От посочените данни може да се заключи, че броят на лицата с деменция, настанени и нуждаещи се от настаняване в специализирана институция за последните три години се увеличава, което определя необходимостта от разкриването на социална услуга за лица с деменция на територията на общината.

Наблюдава се и трайна тенденция към увеличаване броя на лицата с увреждания, ползващи социални услуги в общността.

Лица с увреждания, ползващи социални услуги, 2012 г.	85
Лица с увреждания, ползващи социални услуги, 2013 г.	91
Лица с увреждания, ползващи социални услуги, 2014 г.	94
Лица с увреждания, ползващи социални услуги, 2015 г.	102

*Източник – Дирекция „Социално подпомагане“ Габрово

✓ **Възрастни, живеещи в града и селата на община Габрово**

В хода на проведеното проучване се очерта проблем с възрастните и болни самотно живеещи хора и достъпът им до социални услуги. В повечето случаи тези самотно живеещи хора се намират в слабо населени, отдалечени от Габрово места. Те контактуват предимно със служителите на Български пощи, които на добра воля се ангажират с пренасянето на лекарства и храни, или с екипа на Домашен социален патронаж – Габрово. Необходимо е разкриване на Център за настаняване от семеен тип за стари хора, който да обхване голяма част от тази целева група. Поради липсата на резидентен тип услуга за стари хора, в специализирани институции на територията на област Габрово през 2012г. са настанени 12 лица, 2013г. – 26 лица, 2014г. 15 и през 2015г. до момента на анализа - 7 лица.

Към месец април 2015г. чакащите за настаняване са 5 лица.

За хората от третата възраст в град Габрово има разкрита социална услуга Дневен център за стари хора. За периода 2012 – 2015г. се наблюдава тенденция към запазване броя на старите хора, ползващи социалната услуга в общността.

Стари хора, ползващи социални услуги, 2012 г.	51
---	----

Стари хора, ползващи социални услуги, 2013 г.	49
Стари хора, ползващи социални услуги, 2014 г.	47
Стари хора, ползващи социални услуги, към 30.06. 2015 г.	40

**Източник – Дирекция „Социално подпомагане“ Габрово*

✓ **Хора, излезли от местата за лишаване от свобода и хора, осъдени на пробация**

В град Габрово няма институция или социална услуга, която да оказва психологическа, социална или професионална подкрепа на тази целева група. В тази връзка ще се търси вариант за създаване на Програми за обществено въздействие, които да могат да се посещават от осъдените на пробация.

✓ **Бездомни лица**

Скитащите и бездомни хора не са голям брой, но проблемът е сериозно предизвикателство пред институциите, тъй като те са поставени в риск, а и поставят в риск и други хора от общността. Основният въпрос при тази целева група е осигуряване на подслон, като проблемът се задълбочава през есенно-зимния период на година, предвид ниските температури. През зимата на 2014-2015г. услугите на предоставеното от Община Габрово помещение е ползвано от 18 лица.

Необходимо е събиране на мултиинституционална група, която да решава постъпилите казуси или предприема необходими действия.

4. ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ В ОБЩИНА ГАБРОВО

5.1. СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ИНСТИТУЦИИ ЗА ВЪЗРАСТНИ В ОБЩИНА ГАБРОВО

✓ **Дом за възрастни хора с физически увреждания**

 Местоположение на социалната услуга

От 2010г. Дом за възрастни хора с физически увреждания се помещава в сграда, общинска собственост, в кв. Маркотей № 19. През 2009-2010г., посредством изпълнението на проект на Община Габрово по Оперативна програма «Регионално развитие» 2007-2013г., сградата е ремонтирана за нуждите на специализираната институция. Ремонтираните помещения са адаптирани и подходящи за целевата група – потребители на социалната услуга. Домът разполага със стаи за различни видове дейности и терапии, съобразно интересите и потребностите на домакуващите. С реализирането на проекта се даде възможност на възрастните хора с увреждания да получат по-високо качество на социалната услуга. ДВХФУ разполага с кухня и столова за хранене, като храната се приготвя и доставя от външен доставчик.

Специализираната институция е в непосредствена близост до централна градска част, до медицински, културни и спортни институции. Отговаря на критериите и стандартите за местоположение и достъпност.

ДВФУ е второстепенен разпоредител с бюджетни средства към Община Габрово.

 Целева група

Ползватели на услугата ДВХФУ са лица над 18 годишна възраст, с различни физически увреждания, вродени или придобити, след прекаран инсулт, инфаркт, ревматизъм, болести на периферните съдове, полиомиелит, остеопороза, артроза, вродени аномалии на крайниците, болест на Паркинсон и др. Лицата, настанени в ДВХФУ, трябва да са освидетелствани от ТЕЛК.

За ползване на социалната услуга ДВХФУ всички потребители заплащат такса по Тарифа за таксите на социалните услуги, финансирани от Републиканския бюджет.

Характеристика на социалната услуга

Основната цел на услугата е преодоляване на социалната изолация на хората с увреждания, чрез осигуряване на подкрепа в тяхната самостоятелност и социално включване и гарантиране на равноправното им положение в общността. Услугата се предоставя в съответствие с принципите за зачитане на личното пространство и достойнство на всеки човек, подкрепа и насърчаване на самостоятелността и независимостта, съобразявайки се с индивидуалните ресурси и потребности на всеки домакин.

Капацитетът на специализираната институция е 36 места. Към месец април 2015 г. ползвателите на социалната услуга са 30, от които 17 жени и 13 мъже. 8 от ползвателите са на възраст между 31- 60 години, а останалите 22 са над 61 годишна възраст. Настанените в ДВФУ са от различни населени места, като приоритет имат жители от област Габрово. Към момента на проучването 15 лица са от община Габрово, 3 са от областта и 12 са от други области в страната.

За тази услуга към април 2015г. има 30 лица, подали документи и очакващи настаняване.

Персоналът, работещ в ДВХФУ, се състои от **18½ щатни бройки**. Висококвалифицираният персонал, с подходящо за длъжността образование, се състои от Директор, социален работник и психолог /трудотерапевт/. Останалите длъжности са общи, като се изпълняват от лица, завършили по-високо образование в медицински колежи.

В ДВФУ има система за повишаване квалификацията на персонала. Провеждат се ежемесечни регулярни вътрешни обучения на различна тематика.

ДВХФУ си взаимодейства и работи в добро сътрудничество с Община Габрово, Дирекция "Социално подпомагане", НАП; Регионална дирекция "Социално подпомагане"; РЗОК; РДВР; РПУ; Поща; аптеки; НПО; Клуб на инвалида; Съюз на слепите; Клуб на пенсионера; Дневен център за хора с физически увреждания - гр. Дряново; Дневен център за възрастни с увреждания – Габрово и др.

5.2. СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ИНСТИТУЦИИ ЗА ДЕЦА В ОБЩИНА ГАБРОВО

✓ Дом за деца лишени от родителски грижи «Христо Райков»

Местоположение на социалната услуга

Дом за деца лишени от родителска грижа /ДДЛРГ/ се намира на ул. „Равнец“ № 1, в близост до централната градска част. Услугата е разкрита през 1948г., като Дом за юноши. През 1993 г. е трансформирана в Дом за деца и юноши и от 2001г. в Дом за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа.

Сградата в която се помещава социалната услуга, е собственост на Министерство на образованието и науката, като към момента институцията ползва само трети и четвърти етаж

от сградата. Специализираната институция разполага с 5 спални за децата, перално помещение, сервизно помещение /бани, тоалетни, умивални/, трапезария, разливочна, компютърен кабинет, кабинет /шивалня/, библиотека, кабинет на медицинската сестра, кабинет - психолог, кабинет – соц. работник, стая за дежурния възпитател, офиси за персонала, архив и складове.

Няколко от помещенията, съобразно дневния режим, се използват многофункционално – за подготовка на уроци, за свободни занимания и за други дейности с децата. ДДЛРГ разполага с кухня и столова за приготвяне на храна. Предвид капацитета на услугата и финансовия ресурс, към момента храната за децата се приготвя от външен изпълнител.

Целева група

ДДЛРГ е институция, в която се настаняват деца от 7-18 (20) годишна възраст от Дирекция „Социално подпомагане”, Отдел „Закрила на детето”. Услугата е безплатна за потребителите.

Характеристика на социалната услуга

Дом за деца, лишени от родителска грижа, е второстепенен разпоредител с бюджетни средства към Община Габрово и се финансирана като делегирана от държавата дейност. От 2014г. Домът е с капацитет 25 места.

Настаняването в специализираната институция е мярка за закрила на дете, която се прилага след изчерпване на всички други възможности, прилагайки чл. 25. т.5, ал (2) от Закона за закрила на детето. За периода 2013 – 2015 г. броят на настаняваните деца в ДДЛРГ намалява всяка година (за 2013г. - 20 деца; за 2014г. - 15 деца и към април 2015г. – 11 деца). Всички деца, настанени в институцията, посещават масови училища. Едно дете посещава СУПЦ с. Овча Могила.

Основна цел на Община Габрово е реформиране или закриване на специализираната институция, чрез създаване на алтернативни на институционалния тип грижи, като Центрове за настаняване от семеен тип.

През 2009 г. по проект на Община Габрово е разкрит Център за настаняване от семеен тип, чиято целева група са деца и младежи, напускащи ДДЛРГ, като приоритетно се настаняват младежи от територията на община Габрово. В тази връзка, от 2010г. Община Габрово води последователна политика за намаляване капацитета на специализираната институция. Целта е стесняване входа на институцията и разширяване на изхода. Акцентира се върху работата с деца, на които им предстои напускане на ДДЛРГ.

През 2014г. в специализираната институция са настанени 15 деца – 5 момчета и 10 момичета. Съотношението на ползвателите е, както следва:

- по възраст – 9 момчета и 4 момичета на възраст от 8-18 години, 1 момче и 1 момиче на възраст от 19-30 години;
- по етнически признак - 3 деца от български, 9 от ромски и 3 от турски произход.

Към 31.08.2015г. в Дом за деца лишени от родителска грижа „Христо Райков“ ползватели на социалната услуга са 7 деца.

Персоналът, работещ в ДДЛРГ, се състои от 11 щатни бройки. Квалифицираният персонал, с подходящо за длъжността образование, се състои от Директор, Възпитатели -3 щ.бр., Психолог – 1 щ.бр., Социален работник – 1 щ.бр.

ДДЛРГ си взаимодейства с Община Габрово, Отдел „Закрила на детето“ – дирекция „Социално подпомагане“, НПО, Център за обществена подкрепа, учебни заведения, в които учат децата от Институцията и др.

✓ Дом за медико – социални грижи за деца

Местоположение на социалната услуга

Дом за медико – социални грижи за деца се намира в кв. Велчевци и отстои на 4 км разстояние от центъра на Габрово, в зона за активен отдих. Специализираната институция е настанена в масивна сграда, съставена от три корпуса, със средна етажност 7 етажа, със застроена площ 937 м². Общата площ на терена и сградите е 8 612 м². Околните сгради са предимно жилищни. През 2014г. бе прехвърлена собствеността на имота от държавна в общинска собственост - сключен договор между Община Габрово и Областна администрация Габрово. Към момента на анализа специализираната институция е ситуирана и ползва четвъртия етаж от корпус В - изток на сградата.

Целева група

Деца от Област Габрово и, по изключение, от други региони на страната, с хронични заболявания и/или медико-социални проблеми, на възраст от 0 до 3 години. При условие, че е разкрита процедура за осиновяване или детето е със средна или тежка степен на водещи физически увреди, ако родителите не желаят да се извърши преместване, децата се отглеждат в ДМСГД до 7 годишна възраст. Това става възможно чрез решение на съда за продължаване на настаняването в ДМСГД. Услугата е безплатна за всички деца, настанени в институцията.

Характеристика на социалната услуга

Дом за медико-социални грижи за деца Габрово е лечебно заведение по ч.5, ал.1 от Закона за лечебните заведения, създаден чрез преобразуване на Дом „Майка и дете“ Габрово с Постановление № 20 на МС от 22.02.2000г.

Капацитетът на ДМСГД е 64 места. За периода от 2013 до 2015 година броят на преминалите през услугата деца намалява трайно - към месец август 2015 г. в специализираната институция са настанени 3 деца с тежки множествени увреждания. Предвид тежките увреждания и здравословното им състояние, децата нямат възможност да посещават детско заведение, както и да бъдат отглеждани в домашни условия.

Персоналът, работещ в ДМСГД се състои от 63 щатни бройки, като от тях са заети 25. Целият персонал на специализираната институция е висококвалифициран с богат професионален опит.

С Постановление на Министерски съвет № 208/10.08.2015г. за закриване на домове за медико-социални грижи за деца специализираната институция Дом за медико-социални грижи за деца Габрово, считано от 01.10.2015г. се закрива.

5.3. УСЛУГИ В ОБЩНОСТТА

5.3.1. Услуги в общността за деца

✓ Дневен център за деца и младежи с увреждания

Местоположение на социалната услуга

Дневен център за деца и младежи с увреждания се намира в гр. Габрово, кв. Палаузово, на разстояние 4 км от централна градска част. Районът е спокоен, озеленен. В близост до социалната услуга има училище, детска градина, детска ясла, хранителни магазини, площадки за игра. Социалната услуга е разкрита на 01.10.2006г. със средства, отпуснати от Фонд „Социално подпомагане”. ДЦДМУ е делегирана държавна дейност от 01.01.2007г., капацитет 20 места.

Сградата, в която се намира Дневния център, е част от детска ясла, частна общинска собственост, предоставена от Община Габрово за функциониране на социалната услуга. Помещенията на Дневния център обхващат първи етаж от източното крило на Детска ясла № 8, находяща се на ул. „Никола Балканеца” 24. В Дневния център са обособени, както следва: занималня, кухненски бокс, зала за индивидуална работа на рехабилитатор, кабинети на психолог и логопед, спалня за децата и кабинет за Директора на услугата. Коридорното пространство е обзаведено подходящо с офис – мебели и се използва за обработване на документация от други специалисти. Помещенията са обзаведени с функционални уреди, мебели и пособия. Санитарните помещения са приспособени за инвалидни колички. Разпределението на инвентара е съобразено с необходимата площ за придвижване на инвалидните колички.

Целева група

Деца и младежи на възраст от 3 до 29 годишна възраст с умствено изоставане, двигателни, интелектуални и множествени увреждания. Потребителите, които ползват социалната услуга, се насочват с направление от Дирекция «Социално подпомагане» - Габрово.

Услугата ДЦДМУ е безплатна за всички деца. Към момента на анализа едно дете, потребител на услугата, е над 18 годишна възраст и е учашо.

Характеристика на социалната услуга

Дневен център за деца и младежи с увреждания представлява социална услуга в общността, която предоставя целодневна и/или почасова грижа, в зависимост от индивидуалните потребности на потребителите. Центърът предоставя храна на ползващите услугата. Разполага със собствен специализиран транспорт - ежедневно децата/младежите се транспортират от домовете им до Дневния център и обратно, с придружител от екипа на Центъра. В Центърът са създадени условия за корекционно-компенсаторна работа с децата, придобиване на полезни навици, подобряване на физическото, интелектуалното и емоционалното им състояние. С децата се провеждат ежедневни занимания – педагогически, логопедични, рехабилитационни и психологически, съобразени с методиката за работа с деца с увреждания. Центърът насърчава и подкрепя социалното, емоционалното, образователното и културното развитие на всеки потребител на социалната услуга.

Специалистите, работещи в социалната услуга, прилагат индивидуалния подход към всяко от децата, като се зачитат възрастовите и личностните им потребности, както и спецификата на здравословното им състояние.

Към месец април 2015г., потребителите на социалната услуга са 39 деца – 27 момчета и 12 момичета, всички от български произход; 12 деца ползват услугите на Центъра целодневно и 27 почасово. Всички деца, на които се предоставя услугата, са от община Габрово. Към момента на проучването, част от потребителите на ДЦДМУ посещават масова детска градина, масово училище и помощно училище. Центърът активно работи и с децата от двата Центъра за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания.

ДЦДМУ си сътрудничи с външни специалисти – Национален алианс за социална отговорност, Ресурсен център – Габрово, Община Габрово, Дирекция „Социално подпомагане“, Центрове за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания - Габрово, НПО и др.

Персоналът, работещ в ДЦДМУ, се състои от 8 щатни бройки, като към настоящия момент всички са заети. Целият персонал на социалната услуга разполага с подходящо за длъжността образование и опит в сферата на предоставяне на тази услуга. По-голяма част от екипа на Центъра работи там от създаването на услугата, което създава предпоставки за устойчивост на кадрите. ДЦДМУ получава супервизии и друга методическа подкрепа от независими външни експерти. Екипът е регулярно интервизиран от Директора на социалната услуга. Екипът на Дневния център, при възможност, участва в специализирани обучения за работа с деца с увреждания.

Община Габрово е възложила управлението и предоставянето на социалната услуга на външен доставчик - **Фондация “Грижи за деца с увреждания”**. Сключен е Договор с Община Габрово за възлагане на социалната услуга, от 27.06.2014г. след проведена конкурсна процедура по реда на ППЗСП. Срокът за изпълнение на Договора 3 години.

Във връзка с необходимостта от повишаване капацитета на Дневния център и разширяване на материалната база, с Постановление на Министерски съвет № 449/23.12.2014г. Община Габрово получи сумата от 610 000,00 лв. за преустройство на сградата на бивш междуучилищен център на бул. Трети март за нуждите на Дневен център за деца и младежи с увреждания. Към момента на анализа строително-ремонтните дейности се изпълняват, срок на договора с изпълнителя 31.12.2015г. Предстои в началото на 2016г. услугата да бъде преместена в новата база. Стартирана е и процедура за увеличаване капацитета на Дневния център.

✓ **Звено „Майка и бебе”**

Местоположение на социалната услуга

Социалната услуга Звено «Майка и бебе» /ЗМБ/ намира на разстояние 1,5 км от централна градска част в гр. Габрово, в оживен жилищен квартал. В близост се намират автогара, ЖП- гара, ДКЦ II, МЦ „Апогей” и два големи хипермаркета.

Сградата, в която се намира социалната услуга, е част от детска ясла, частна общинска собственост, предоставена от Община Габрово за функциониране на социалната услуга. Помещенията на ЗМБ обхващат втори етаж от източната част на Комплекс «Христо Ботев», находящ се на ул. „Ивайло” № 13. Обособени са шест стаи за майки с деца, кухня, дневна, санитарни помещения и тераса, а за персонала - работен офис, санитарен възел и складови помещения. Общото състояние на материалната база е незадоволително - материалната база е остаряла, дограмата също и това води до високи сметки за отопление. Сградата не е санирана, има нужда и от ремонт на стаите на потребителите. Помещенията са обзаведени подходящо, предвид работата с целевата група.

Целева група

- двойка майка-дете, при която детето е в риск от настаняване в специализирана институция (самотни майки, непълнолетни, майки в затруднено социално положение, двойка майка-дете, подложена на насилие);

- бременни в последните месеци на бременността в риск да изоставят детето си след раждането /непълнолетни бременни, които не са подготвени за родители, бременни в тежка материална, жилищна, финансова или семейна ситуация/;

- двойка майка-дете в процес на възстановяване на семейните връзки, след предприета реинтеграция, в случаи, когато детето е било настанено в специализирана институция и е необходим междинен етап на комплексна помощ и подкрепа за майката, за да може детето отново да се интегрира в семейството;

Характеристика на социалната услуга

Звено «Майка и бебе» функционира като част от Заведения за социални услуги, второстепенен разпоредител към Община Габрово. Основната цел на социалната услуга ЗМБ е да предотврати изоставянето и настаняването в институция на деца от 0 до 3 години, като в същото време предотвратява ситуации, застрашаващи сигурността, здравето и развитието им. Осигурява се закрила на детето, без да се налага отделяне от майката; ежедневно взаимодействие между майката и детето; предотвратяване на социалната изолация на двойката майка-дете.

В ЗМБ се предоставят следните услуги:

- Консултиране
- Дневна грижа
- Постоянна грижа
- Терапия
- Професионално ориентиране
- Информирание и обучение
- Групова работа
- Работа на терен
- Помощ в домакинството
- Образование/обучение
- Други: предоставяне на подслон, придобиване на умения за отглеждане на детето, подкрепа за вземане на най-доброто решение за детето, осигуряване на храна за майката и детето в случаите, когато майката не получава доходи, съдействие за получаване на медицински услуги, подкрепа при придобиване на допълнителни умения за квалификация, преквалификация или завършване на образователна степен, психологична помощ и подкрепа, информирание и консултиране /здравно, правно, социално, психологическо, семейно планиране/, връщане към общността - свързване с близки и роднини, съдействие за решаване на жилищни проблеми.

Капацитетът на ЗМБ е 6 /шест/ места двойки майка – дете. През 2013г. услугата е ползвана от 10 майка с 10 деца, 2014г. – също 10 майки с 10 деца и към месец април 2015г. 5 майки с 5 деца. Потребителите се настаняват въз основа на направление от дирекция „Социално подпомагане“ Габрово. Потребителите заплащат такса, съобразно разпоредбите на Тарифата за такса за социални услуги, делегирани от държавата дейност.

Звено „Майка и бебе“ си сътрудничи с дирекция «Образование и социални дейности» при Община Габрово, Отдел «Закрила на детето» към ДСП, НПО, ЦОП, МБАЛ, ДКЦ, РУП и др.

Подбора на персонала в ЗМБ се извършва съгласно утвърдена процедура. Персоналът на ЗМБ се състои от следните длъжности: завеждащ – 1; социален работник – 2; медицинска сестра – 1.5 и психолог – 0.5.

✓ Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания – услуга, резидентен тип

Местоположение на социалната услуга

«Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания» е социална услуга от резидентен тип, която се предоставя на деца, лишени от родителска грижа, за които към момента на настаняване са изчерпани възможностите за връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство.

Услугата е разкрита през 2010г. като Център за настаняване от семеен тип, като през 2015г. във връзка с промените в Правилника за прилагане закона за социално подпомагане, е преименувана в Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания /ЦНСТДМБУ/. Капацитет 5 места.

Социалната услуга «Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания» се предоставя в недвижим имот, частна общинска собственост, на ул. «Чардафон» №12, ап.24 в гр. Габрово, с обща площ 101.20 м². Състои се от две спални помещения, всекидневна, трапезария, кухненски бокс, санитарен възел, килер и коридор.

Центърът е обзаведен и оборудван подходящо и отговаря на условия, необходими за настаняване и отглеждане на деца и младежи. Има възможност за обособяване на работно и лично пространство, пространство за оползотворяване на свободното време, за уединение и срещи с приятели и роднини; за задоволяване на ежедневните физически и психически потребности на децата и младежите от безопасна и сигурна среда, от здравословен отдих, храна, подготвяне на училищните задължения.

Материалната база създава условия за формиране, усъвършенстване и прилагане на умения, нужни на децата и младежите в самостоятелния живот.

Целева група

- Лица до 18 годишна възраст/деца/, за които до момента на настаняването им в ЦНСТДМБУ – Габрово няма възможност за отглеждане в биологичното им семейство, семейство на близки и роднини, приемно семейство;
- Лица от 18 до 29 години/младежи/, за които не е възможно да бъдат подкрепени в семейството или да водят самостоятелен начин на живот.

За периода 2013г. – 2015г. услугата работи на пълен капацитет, съответно 6 деца са ползвали услугите на Центъра през 2013г., 5 през 2014г. Към момента на анализа, капацитетът на услугата е запълнен. Почти всички потребители са жители на община Габрово – само един от младежите е от друга област от страната. Всички младежи посещават масово училище.

Характеристика на социалната услуга

Целта на ЦНСТДМБУ е осигуряване на качество на живот, което гарантира пълноценно физическо, емоционално и познавателно развитие и социално включване на всяко дете в среда, близка до семейната чрез осигуряване на индивидуална грижа и подкрепа.

Услугите, които се извършват в социалната услуга, са следните:

- Консултиране;
- Постоянна грижа;
- Професионално ориентиране;

- Информирание и обучение;
- Групова работа;
- Помощ в домакинството;
- Образование/обучение
- Други – изграждане на социални умения и умения за самостоятелен начин на живот;

Персоналът се състои от 5 щатни бройки. Сформиран е екип от специалисти, който включва: Управител и 4 сътрудника социални дейности.

В процеса на работа, ЦНСТДМБУ си взаимодейства с РДСП, ОЗД, ДСП, Община Габрово, Дирекция Бюро по труда, ДДЛРГ „Христо Райков“- Габрово, училищата, в които учат потребителите на социалната услуга, Районен съд Габрово, НПО.

След проведена конкурсна процедура съгласно разпоредбите на Закона за социално подпомагане и правилника за неговото приложение, услугата е възложена за управление на Сдружение „SOS Детски селища“ България за срок от 3 години, считано от 01.03.2015г.

✓ **Център за обществена подкрепа**

Местоположение на социалната услуга

Център за обществена подкрепа се намира в централна градска част. Помещава се в административната част на зала „Възраждане (ет 2.)“, в непосредствена близост до сградата на Община Габрово. Сградата, в която се помещава услугата, е ремонтирана по проект на Община Габрово през 2010 г. Офисът на услугата е в близост до други административни сгради, което улеснява потребителите за оптималното и своевременно изготвяне и подаване на необходими документи, имащи отношение и към работата на специалистите, работещи в ЦОП. За реализиране на дейността си, екипът разполага със следните помещения: стая за консултация на родители, стая за консултиране на деца, два административни офиса и зала за групови срещи.

Социалната услуга е с капацитет 20 места и е разкрита като делегирана държавна дейност от 01.01.2007г.

Целева група

Потребители на социалната услуга са:

- Малолетни и непълнолетни с рисково и асоциално поведение;
- Малолетни и непълнолетни, застрашени от отпадане от училище;
- Деца, нуждаещи се от подкрепа и консултация;
- Родители, нуждаещи се от подкрепа и консултация;
- Ученици от всички учебни заведения на територията на общината;
- Деца с поведенчески проблеми и техните семейства;
- Деца, излизащи от институции;
- Педагогически съветници и класни ръководители;
- Кандидати за приемни родители и осиновители;
- Приемни родители и осиновители;
- Професионалисти, предоставящи грижа за деца;

Характеристика на социалната услуга

Центърът за обществена подкрепа предоставя комплекс от социални услуги, свързани с извършване на социални и педагогически консултации, образователно и професионално обучение и ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални и групови програми за социално включване.

В ЦОП се предоставят следните услуги:

* **Превенция на насилието и асоциалното поведение** - Изнасяне на лекции, тренинги в учебните заведения; организиране и реализиране на кампании; организиране на празници, тематични дни и др.

* **Закрила** на деца, жертви на малтретиране, насилие и negliжиране – социално и психологическо консултиране на деца; насочване към други услуги в общността, включително и настаняване в социална услуга;

* **Консултиране и подкрепа** на деца с отклоняващо се поведение;

* **Обучение в умения за самостоятелен живот** и социална интеграция – подкрепа при напускане на институциите;

* **Деинституционализация и реинтеграция на деца, настанени в специализирани институции** – социално - консултативна работа с деца, при които съществува възможност за връщане в семейна среда; подкрепа и консултации за детето и семейството в периода след реинтеграция;

* **Образователна подкрепа** – съдействие на деца, отпаднали/с риск да отпаднат от училище за започване или продължаване на образованието; организиране на извънучилищни форми на работа с проблемни деца – групи за самоподготовка за училище, съдействие за включване в ателиета по интереси, спорт и др.

* **Включване в индивидуални и групови превантивни или корекционни програми** на клиенти, насочени с Решение на МКБППМН или Искане от ГД ИН Сектор «Пробация»;

* **Семейно консултиране** – социални, педагогически, психо социални и психологически консултации; повишаване на родителския капацитет; работа с родителите, разширеното семейство и детето за възстановяване на връзките родители - дете;

* **Психо – социална подкрепа на деца, родители и техни близки и роднини**

Индивидуални и групови консултации за деца за запознаване с техните права; предпазване от насилие, вкл. и сексуално насилие; развитие на комуникативни и социални умения; справяне в конфликтни ситуации; съдействие за редовно посещение на училище или друго детско заведение; организиране на дейности за училищна подкрепа; здравословен начин на живот - ХИВ, СПИН превенция и БППП; превенция на зависимости;

Индивидуални и групови консултации за родители, близки и роднини по въпроси, свързани с отглеждането на техните деца и посрещане на специфичните им нужди; възпитание на децата; практични съвети за ежедневни нужди в семейството (семеен бюджет, разпределение на отговорностите в семейството и др.); осигуряване на безопасна и здравословна среда за децата; насочване към други социални служби и структури; подкрепа за намиране на работа; подкрепа за разрешаване на жилищен проблем. Насочване, медиация и придружаване при контакти с други институции.

* **Свободно време, отдих и развлечение:** Организиране на кампании, празници, лятна работа с деца, клиенти на Центъра.

Към месец април 2015г. потребителите на социалната услуга са 64 лица. Преобладаващият брой ползватели са на възраст между 8 и 18 години. Преобладават момчетата. Всички потребители на услугата са с настоящ адрес в гр. Габрово, община Габрово. Спецификата на предлаганите услуги не позволява в ЦОП да бъдат регистрирани потребители от други населени места. В случаите, когато потребител смени настоящия си адрес, услугата за него се прекратява.

Екипът на Център за обществена подкрепа работи в много добро сътрудничество с Регионална дирекция „Социално подпомагане“, Дирекция „Социално подпомагане“, РУ ”Полиция”, Регионален инспекторат по образование – Габрово, структурните звена на

Община Габрово: МКБППМН, Дирекция „Образование и социални дейности”, Общински съвет по наркотични вещества и всички, имащи пряко или косвено отношение към дейностите на ЦОП.

Персоналът се състои от 5 щатни бройки. В ЦОП работи екип, който включва: ръководител, психолог и 2 социални работника и педагог. Целият персонал на социалната услуга разполага с подходящо за длъжността образование и опит в сферата на предоставяне на тази услуга. Специалистите получават системно супервизия и допълнителни обучения, целящи повишаване на квалификацията.

✓ Център за обществена подкрепа – ИМКА

Местоположение

Центърът за обществена подкрепа, управляван от Сдружение „ИМКА-Габрово“, се намира в централната градска част, в непосредствена близост до Дом на културата „Емануил Манолов“, до Община Габрово и до Областна администрация Габрово. Непосредствено до сградата, в която се помещава ЦОП, има паркинг, както и парково пространство, което създава спокойна и безопасна среда за клиентите на услугата.

Сградата е изградена от Сдружение „ИМКА” в Габрово и е влязла в експлоатация през Юли 2005 г. Тя е собственост на Община Габрово и е предоставена на Концесия за период от 15 години на „ИМКА” Габрово. Помещенията, в които работи ЦОП, както и цялата сграда на младежката територия, отговарят на всички съвременни изисквания за достъпност на средата, вкл. санитарни помещения, енергийна ефективност и сигурност. Дейностите на Центъра за обществена подкрепа се осъществяват в 3 основни помещения с обща площ 100 м². Останалата площ от сградата има възможност да се използва при осъществяване на по-големи събития с обществено значение.

Целеви групи:

Дейностите на Центъра за обществена подкрепа са насочени към следните **целеви групи**:

- Деца и младежи в риск, от общността: Деца с отклоняващо се поведение; Деца, жертви/ свидетели на насилие; Деца в риск от отпадане от училище; Деца, настанени в специализирани институции или деца, на които им предстои напускане на специализирани институции;
- Родители на деца в риск, от общността (на територията на общината);
- Семейства на деца, които са в институция и се подпомагат с цел реинтеграция на детето в семейна среда (на територията на общината);
- Кандидати за приемни родители или утвърдени приемни семейства;
- Семейства в процес на осиновяване, осиновители;
- Специалисти, работещи с деца: (възпитатели, педагози, социални работници, психолози) и др., работещи с деца от общността в риск.

Капацитет на ЦОП, ИМКА - 25 места

Характеристика на услугата:

Основни дейности:

- Информирание, изслушване и насочване към адекватни услуги в общността.
- Индивидуални психологически и социални консултации на семейства на деца в риск с оглед превенция на изоставянето на детето и настаняването му в специализирана институция, както и на семейства от общността, с оглед развитие на капацитета на семейството за справяне с проблеми, възникващи при развитието на детето, семейни

конфликти и трудности, при справяне с ежедневните задължения, свързани с грижите и възпитанието на детето.

- Организиране на групи за развитие на родителския капацитет, семинари, тренинги, групови консултации.

- Групи за самопомощ /родители на деца, преживели насилие; жени, жертви на насилие/.

- Осъществяване на оценка и обучение на кандидати за приемни родители и последваща подкрепа при настаняване на дете в приемно семейство;

- Осъществяване на подкрепа и консултиране на семейства в процес на осиновяване:

- Информирание и практическа подкрепа на кандидат-осиновители – предоставяне на точна информация за спецификата на осиновяване, необходими документи, процедурата по осиновяване, подготовка за среща с детето.

- Подкрепа на семейства в процес на осиновяване или на осиновителите за справяне с проблемите след осиновяване на детето;

- Обучение и развитие на родителски умения;

- Консултиране и подкрепа на осиновителите;

- Индивидуални консултации за осиновители;

- Фамилна терапия;

- Организиране на група за подкрепа: с цел изграждане на подкрепяща мрежа от семейства на осиновители в общността;

- Организиране и осъществяване на мобилна работа (психологическо консултиране, организиране на групи за подкрепа за развитие на родителски капацитет и др.);

- Организиране на дейности за развитие на капацитета на работния екип на доставчика на услугата, на работещите в специализираните институции и други специалисти, работещи с деца в общността:

- Организиране и провеждане на обществени кампании;

- Мобилна социална работа в общността.

- Подбор, ориентиране, обучение и координиране на доброволци, които подпомагат предоставянето на услугите за деца в общността.

- Обществени дискусии с представители на професионални общности, работещи с деца.

- Обучения, срещи за обмяна на опит и други дейности, осигуряващи развитие на капацитета на работния екип на доставчика на услугата, на работещите в социалните домове (възпитатели, педагози, социални работници, психолози), на педагогически съветници в училище и други специалисти, работещи с деца в риск.

Към месец април 2015г. потребителите на социалната услуга са 65 лица. Преобладаващият брой ползватели са на възраст между 8 и 18 години. Преобладават момчетата. Всички потребители на услугата са жители на община Габрово.

Екипа на ЦОП се състои от 5 щатни бройки – директор, 2 педагога, социален работник и психолог. Специалистите получават системно супервизия и допълнителни специализирани обучения, целящи повишаване на квалификацията.

Община Габрово е възложила управлението и предоставянето на социалната услуга на външен доставчик – **Сдружение „ИМКА“ Габрово**. Сключен е Договор с Община Габрово за възлагане на социалната услуга след проведена конкурсна процедура по реда на ППЗСП. Срокът за изпълнение на Договора - 31.12.2016г.

✓ Център за обществена подкрепа към SOS Детски селища

Местоположение на социалната услуга

Центърът за обществена подкрепа е социална услуга в общността - **капацитет** 100 деца.

ЦОП се помещава на трети етаж в сграда на ул. „Райчо Каролев” №2, ползва четири самостоятелни офиса - административен офис с оборудвани четири работни места, стая за индивидуални консултации, стая за провеждане на групови тренинги и обучение и склад за дарения.

Предоставените помещения са частна общинска собственост, като на Сдружението, съгласно договор № 682-ОССД-13/02.12.2013 г., е учредено безвъзмездно право на ползване със срок до 01.12.2018г.

Целева група

Социалната услуга е предназначена за:

- деца от 0 до 18 години;
- младежи, напускащи институции за отглеждане на деца;
- самотни родители и семейства;
- кандидати за приемни родители и осиновители;
- утвърдени приемни родители и осиновители;
- професионалисти, предоставящи грижа за деца.

Децата се разглеждат като “деца в риск да загубят грижата на своите семейства”, когато техните основни материални, емоционални, здравословни и образователни нужди са пренебрегнати или когато са жертви на насилие, поради липса на капацитет или желание от страна на тези, които се грижат за тях, адекватно да полагат грижи за своите деца.

Към месец април 2015г. потребителите на услугата са 119, като по-голямата част са деца до 18 години.

Характеристика на социалната услуга

Общата цел на Център за обществена подкрепа е подобряване качеството на живот на децата в семейната и социалната среда, чрез предоставяне на качествени социални услуги, които да отговарят на потребностите и да са достъпни за всяко дете.

Услугите, които се извършват в социалната услуга, са следните:

Превенция на изоставянето:

Консултиране и подкрепа на деца в риск и техните семейства:

- Индивидуални и групови консултации за деца: запознаване с техните права; предпазване от насилие, вкл. и сексуално насилие; развитие на комуникативни и социални умения; справяне в конфликтни ситуации; съдействие за редовно посещение на училище или друго детско заведение; организиране на дейности за училищна подкрепа; здравословен начин на живот - ХИВ, СПИН превенция и БППП; превенция на зависимости;

- Индивидуални и групови консултации за родители по въпроси, свързани с отглеждането на техните деца и посрещане на специфичните им нужди; възпитание на децата; практични съвети за ежедневни нужди в семейството (семеен бюджет, разпределение на отговорностите в семейството и др.); осигуряване на безопасна и здравословна среда за децата; насочване към други социални служби и структури подкрепа за намиране на работа; подкрепа за разрешаване на жилищен проблем;

- Съветване по правни въпроси – предоставяне на възможност за юридически консултации от специалисти.

- Подпомагане и осигуряване на достъп до специализирани медицински услуги – подкрепа при намиране на необходимата медицинска помощ;

Пренатална и постнатална подкрепа и консултиране

- Психо-социално консултиране по време на бременността и в следродовия период на майки, в риск да изоставят децата си - индивидуални и групови консултации на бъдещите родители; съдействие за осъществяване на контакт с различни институции; посредничество при появили се конфликтни отношения; насочване към други социални служби; практическо съветване за справяне в затруднени и кризисни житейски ситуации.

- Подпомагане и осигуряване на достъп до специализирани медицински услуги – подкрепа при намиране на необходимата медицинска помощ – женска консултация, раждане и следродов период;

- Съветване по правни въпроси – предоставяне на възможност за юридически консултации от специалисти.

Училищна подкрепа, с цел превенция от отпадане от училище:

- Консултиране на деца за избор на подходящо учебно заведение;
- Консултиране на родители за избор на подходящо учебно заведение за децата им;
- Подкрепа за осигуряване на достъп до предучилищна грижа;
- Консултиране на родители на деца със специфични образователни нужди и талантливи деца;
- Подкрепа на деца и семейства, с цел насочване към извън класни форми.

Реинтеграция:

- Консултиране и подкрепа на детето за извеждане от извън семейната грижа;
- Консултиране и подкрепа на заместващия родителската грижа за извеждане на детето от извън семейна грижа;
- Консултиране и подкрепа на биологичното семейство;
- Подкрепа на детето и биологичното семейство по време на след-реинтеграционния период

Приемна грижа

- Провеждане на кампании за намиране на приемни родители;
- Оценка, консултиране и последващо мотивиране на кандидати за доброволни и професионални приемни родители;
- Обучение на кандидати за доброволни и професионални приемни родители;
- Наблюдение, подкрепа и консултиране на доброволни и професионални приемни семейства.

Подкрепа и консултиране на осиновители – индивидуално и групово консултиране и подкрепа на осиновители в периода след осиновяване на детето. Психологическо консултиране за осиновителите за “приемане” на детето и неговия произход; взаимоотношения родители-деца; приемане на социалната роля.

Обучение и консултиране на деца, напускащи извънсемейна грижа с цел социална интеграция и професионална реализация

- Обучения за създаване на умения на самостоятелен живот;

- Подкрепа на индивидуалното развитие, професионално ориентиране и завършване на избраното образование
- Пълноценно организиране на свободното време и осигурен достъп до разнообразни извън учебни занимания, съобразно с индивидуалните интереси и таланти.
- Подкрепа на връзката и контакта с биологичното семейство и среда по произход

От месец септември 2013г. ЦОП изпълнява проект „Поддай ръка- Мобилни екипи за подкрепа на деца и семейства в общността“. Проектът се финансира от Конфедерация Швейцария чрез Фонд за партньорство и експертна помощ. Основни дейности по проекта са обхващане на потребители на социални услуги от отдалечени населени места, където няма развити социални услуги или поради финансови затруднения не могат да достигнат до тях. От стартиране на дейностите по проекта през м.февруари 2014г. са включени 84 деца и 72 възрастни. Срок за изпълнение на проекта 01.02.2016г.

Персоналът се състои от **4 щатни бройки**. Сформиран е екип от специалисти, който включва: Ръководител и 3 социални работника. Целият персонал на социалната услуга разполага с подходящо за длъжността образование и опит в сферата на предоставяне на тази услуга. Дейността на екипа се подпомага от двама специалиста - психолог и логопед, ангажирани по граждански договори.

Всеки член на екипа през календарната година има право на обучение по специалността по свой избор/квалификационни курсове, обучителни програми/, разходите са за сметка на организацията и обучения за повишаване на компетенциите организирани от Националния офис на Сдружението – с външни обучители. Един път месечно се провежда групова супервизия за екипа. Индивидуални супервизии се провеждат по заявка на всеки член на екипа. Планирани годишно са 10 индивидуални супервизии за всеки член на екипа.

Екипът на Центъра работи партньорство с община Габрово/Трявна, Дирекция „Социално подпомагане“-Габрово, Екипи по приемна грижа към община Габрово/Трявна, работа по общи случаи със Звено „Майка и бебе“, ЦОП, при Община Габрово, Областен съвет по наркотични вещества, ЦСРИ –Трявна, Технически университет –Габрово –лятна практика и доброволчество; РИО на МОН –консултации; Център за ресурсно подпомагане, ТЕЛЖ и др.

✓ Областен съвет за наркотични вещества и Превантивно-информационен център

Местоположение на социалната услуга

Областният съвет по наркотични вещества /ОБНСВ/ се намира в централна градска част в гр. Габрово, в непосредствена близост до обществени институции и училищни учреждения. ОБНСВ е създаден през 2002г., а Превантивно-информационният център – през 2006г. Двете услуги са делегирана държавна дейност.

Сградата, в която се намира Центъра, е общинска собственост.

Целева група

Потребители на социалната услуга са:

- ученици;
- учители;
- педагогически съветници;

- медицински специалисти;
- родители;
- деца и млади хора, употребяващи наркотични вещества.

Характеристика на социалната услуга

Превантивно – информационна дейност

Работа по мултимодулна програма за превенция употребата на наркотици в училищата с различни целеви групи – ученици, учители, педагогически съветници, медицински специалисти и родители, включваща:

- Образователно – информационен модул за учители;
- Образователно – информационен модул за педагогически съветници и медицински специалисти;
- Проекции на филми и дискусии, свързани с темите „наркотици” и „зависимости”;
- Разработване и осъществяване на алтернативни дейности, осмислящи свободното време на младите хора.
- Организиране и провеждане на работни срещи, семинари и конференции в областта на наркоманиите.
- Провеждане на информационни и превантивни кампании.
- Работа по подхода „връстници обучават връстници” – интерактивна програма за обучение на доброволците от Младежкия съвет по наркотични вещества за осъществяване на превантивни дейности сред младите хора.
- Разработване, издаване и разпространение на превантивни и здравно-образователни материали
- Провеждане на анкети сред младежите и населението за изследване нивото на употреба на наркотици, нагласите и информираността по проблемите на зависимостите.
- Съдейства за изграждане на мрежа от НПО и институции, ангажирани с проблемите на наркоманиите и работещи в сферата на младежките дейности.
- Целенасочена работа с медиите, с цел повишаване на ангажираността и чувствителността на гражданското общество по проблемите на наркозависимите.

Консултативна дейност

- Консултация за видове наркотични вещества: въздействие, признаци за употреба, последиците от употребата;
- Информация, относно възможности за лечение и рехабилитация на зависимости.
- Съдействие за постъпване в терапевтични общности;
- Консултиране на родители и близки на хора с проблемна употреба на наркотици;
- Оценка тежестта на злоупотреба и мотивационно интервюиране.
- Насочване на доставчици на социални услуги за деца и семейства за дългосрочно психологическо консултиране;

Услугите на ПИЦ са безплатни.

ОБНСВ и ПИЦ си сътрудничат с външни организации и институции - Окръжен съд - Габрово; Районен съд - Габрово; Районна прокуратура - Габрово; Митница - Габрово; Окръжен следствен отдел в Окръжна прокуратура - Габрово; ОД на МВР - Габрово; Регионален инспекторат по образование - Габрово; Районен център по здравеопазване – Габрово; Център за обществена подкрепа – Габрово; ОЗ „ИН” – Габрово; РИОКОЗ – Габрово; Дирекция „Бюро по труда „ – Габрово; Сдружение ИМКА – Габрово; БМЧК – Габрово; НПО, здравни и лечебни заведения и др.

Персоналът се състои от **4 щатни бройки**. Екипът включва: председател, секретар и 2 старши специалиста. По-голяма част от персонала разполага с подходящо за длъжността образование и опит в сферата на предоставяне на тази услуга.

Специалистите участват в обученията и консултации от Национален център по наркомании – София.

✓ Център за социална рехабилитация и интеграция за деца от аутистичния спектър „Келер“

Местоположение на социалната услуга

Центърът за социална рехабилитация и интеграция за деца от аутистичния спектър е разкрит през 2009г., посредством изпълнението на проект «Изграждане и развитие на Център за социална рехабилитация и интеграция за деца от аутистичния спектър». Проектът се реализира от Община Габрово, в партньорство със Сдружение «Равен старт - 2008» и се финансира от частни дарители от Община Тун (Щвейцария). От 2011г. социалната услуга се финансира като делегирана от държавата дейност, с капацитет 20 потребителя.

ЦСРИ за деца от аутистичния спектър се намира на разстояние 1,5 км от централна градска част в гр. Габрово. Сградата, в която се намира социалната услуга, е частна общинска собственост, предоставена от Община Габрово за функциониране на социалната услуга. Помещенията на ЦСРИ обхващат първи етаж от източната част на Комплекс «Христо Ботев», находящ се на ул. „Ивайло” № 13.

Целева група

Потребители на социалната услуга са деца от 3 до 18 годишна възраст с проблеми от аутистичния спектър.

Характеристика на социалната услуга

В Центъра работата с децата е почасова, като посещенията при специалистите се извършват по предварително изготвен график. Насоката за работа с всяко дете е индивидуална, в зависимост от конкретните потребности. За пряката работа с децата, Центърът разполага с:

- работни кабинета – логопедичен, кабинет по специална педагогика и психологичен кабинет;
- зала по релационна психомоторика;
- зала за сензорна диагностика;
- зала за наблюдение;

Посредством предоставянето на услугата „Център за социална рехабилитация и интеграция за деца от аутистичния спектър” се създава възможност за подобряване качеството на живот и социална интеграция на децата с проблеми от аутистичния спектър, както и осигуряване на подкрепа на техните близки за справяне с трудностите при отглеждането им.

Социалната услуга акцентира върху постигането на следните цели:

- намаляване на социалната изолация и адаптация в общността на децата с проблеми от аутистичния спектър;
- подпомагане социалната интеграция на деца – аутисти;

- получаване на подкрепа от специалисти от близките и семействата на децата;
- повишаване нивото на взаимодействие и ангажираност на институциите към проблемите на децата от аутистичния спектър;
- повишаване на обществената чувствителност и ангажираност към проблемите на децата от аутистичния спектър и техните семейства.

Капацитетът на услугата е 20 потребителя.

Към месец април 2015г. потребителите на социалната услуга са 40 деца. Преобладаващият брой ползватели са на възраст между 8 и 18 години. Преобладава броя на момчетата. Има ползватели от община Габрово и от областта.

Услугата е под прякото ръководство на Община Габрово, Дирекция „Образование и социални дейности“. Центърът работи съвместно с Дирекция „Социално подпомагане“, Отдел „Закрила на детето“. Има изградена мрежа на взаимодействие с детските заведения на територията на Община Габрово. Сътрудничи си с другите социални услуги на територията на Община Габрово.

Персоналът се състои от **5 щатни бройки**. Сформиран е екип от специалисти, който включва: Ръководител, 2 психолози, логопед и педагог.

Целият персонал на социалната услуга разполага с подходящо за длъжността образование и опит в сферата на предоставяне на тази услуга. Периодично участва в провеждането на специализирани обучения за работа с деца с проблеми от аутистичния спектър. Три пъти годишно се осигурява супервизия за персонала от външни експерти от Фондация „За малките и за големите“.

✓ Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания /2 Центъра/

Местоположение на социалната услуга

През месец април 2014г., посредством реализацията на проект „Подобряване на грижата за деца с увреждания чрез разкриване на социална услуга в община Габрово“, на територията на община Габрово бяха разкрити две социални услуги, резидентен тип:

Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания - кв. Борово, ул. ул. Мирни дни 1А.

Социалната услуга се предоставя в недвижим имот, частна общинска собственост, на ул. „Мирни дни“ № 1А в гр. Габрово. Услугата е ситуирана в оживен жилищен квартал на територията на града, в близост до детски, учебни, здравни и социални заведения. Помещава се в сграда с площ - обща площ на терена и сградите – площ земя – 1 418кв.м.; площ сграда – 1-ви етаж - 345 кв.м., 2-ри етаж – 181 кв.м. – общо 526 кв.м.

Центърът се състои от: дневна - трапезария; стая за отдых и игри; седем спални помещения за децата/младежите; две бани; две складови помещения; перално помещение; работна стая; котелно помещение; стая за ел.табло. В сградата има изграден и асансьор за придвижване на децата и младежите с увреждания до втория етаж. Към центъра има и дворно пространство.

Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания - кв. Трендафил, ул. Хризантема № 27.

Социалната услуга се предоставя в недвижим имот, частна общинска собственост, на ул. „Хризантема“ № 27 в гр. Габрово. Услугата е ситуирана в оживен жилищен квартал на територията на града, в близост до детски, учебни, здравни и социални заведения. Помещава

се в сграда с площ: обща площ на терена и сградите – площ земя – 2 078 кв.м.; площ сграда – 489 кв.м.

Центърът се състои от едноетажна сграда с дневна-трапезария – с обособен кухненски бокс; стая за отдих и игри; седем спални помещения; три комбинирани бани с тоалетна; складови помещения; перално помещение; работна стая за персонала. Към центърът има дворно пространство и обособено място за игра на децата.

Сградите и на двата Центъра са новопостроени и проектирани специално за нуждите на социалната услуга. Отговарят на изискванията за достъпност за лица с увреждания.

Центровете са обзаведени и оборудвани подходящо и отговарят на изискванията за настаняване и отглеждане на деца и младежи с увреждания. Всеки потребител разполага с лично пространство, пространство за оползотворяване на свободното време, за уединение и срещи с роднини; за задоволяване на ежедневните физически и психически потребности, отдих, храна и др.

Материалната база създава условия за формиране и изграждане на умения за самостоятелност на децата и младежите с увреждания.

Целева група

- Деца и младежи с увреждания, настанени в специализираните институции за деца с умствена изостаналост и физически увреждания и в домовете за медико-социални грижи ;
- Деца с увреждания в общността;

Характеристика на социалната услуга

„Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания“ е социална услуга от резидентен тип, която се предоставя на деца и младежи с увреждания, за които към момента на настаняване са изчерпани възможностите за връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство.

Целта на ЦНСТДМУ е осигуряване на качество на живот, което гарантира пълноценно физическо, емоционално развитие и социално включване на всяко дете в среда, близка до семейната чрез осигуряване на индивидуална грижа и подкрепа.

Услуги/дейности предоставяни в Центъра:

- консултиране;
- постоянна грижа;
- групова работа;
- работа на терен;
- помощ в домакинството;
- образование/обучение и др.

Социалната услуга от 01.04.2015г. е делегирана от държавата дейност с капацитет на всеки един от двата Центъра 14 места .

Персоналът на всеки Център се състои от 12,5 щатни бройки. Сформиран е екип от специалисти, който включва: ръководител, социален работник, медицинска сестра, възпитатели, детегледачи, хигиенист, работник поддръжка.

По-голямата част от потребителите на услугата посещават детски и учебни заведения през учебна 2014/2015 година:

- 1 дете посещава ЦДГ „Младост“;
- 3 деца специализираната група в ОДЗ „Първи юни“;
- 15 деца посещават Помощно училище „Митко Палаузов“ Габрово;

- 1 дете посещава масово училище.

Осигурена е възможност децата/младежите да ползват социални услуги в общността, в зависимост от конкретните им нужди и потребности – Дневен център за деца и младежи с увреждания, Дневен център за възрастни хора с увреждания, ЦСРИДАС „Келер“. С децата/младежите работят специалисти – рехабилитатор, психолог, специален педагог, логопед, арт-терапевт, трудотерапевт. С потребителите се провеждат специализирани дейности /арттерапия, книготерапия, приказкотерапия, музикотерапия и др/. Работи се активно за възстановяване и поддържане на връзката с родители и семейства, както и в посока постепенна интеграция и социализация на децата и младежите в общността.

Центровете си взаимодействат с Община Габрово, Регионална дирекция „Социално подпомагане“, Дневен център за деца и младежи с увреждания – Габрово, Център за социална интеграция и рехабилитация на деца от аутистичния спектър, Дневен център за възрастни хора с увреждания, Дирекция „Социално подпомагане“ Габрово, Регионален инспекторат по образование – Габрово, Помощно училище „Н.Палаузов“, ЦДГ „Младост“, Медицински център „СИАС“, МБАЛ „Д-р Т. Венкова“ – Габрово, Куклен театър, ЦОП към Община Габрово, ОДЗ „Първи юни“.

✓ **Наблюдавано жилище**

Местоположение на социалната услуга

Услугата се намира в сградата на Здравна служба с. Поповци, в близост до Читалището, на по-малко от 1 км от Кметството. Сградата се намира в оживената част на селото и на около 4 км от централната част на гр. Габрово. В близост е и спирка за междуградския транспорт – има редовен транспорт по разписание до Габрово на всеки час, като последния автобус е в 20:00 ч.

Сградата, в която се помещава Наблюдаваното жилище, е на два етажа, като услуга е ситуирана на втория етаж /площ - 136 кв.м./ и се състои от 3 бр. спални, кухня, всекидневна, компютърно антре, стая за служителите, 2 тоалетни и 1 баня.

Услугата разполага и с голямо дворно пространство, което се поддържа от настанените младежи и екипа, работещ в Наблюдаваното жилище.

Имотът в с. Поповци е общинска собственост, като Община Габрово е партньор на Фондация за социална промяна и включване – гр. София, предоставяща услугата.

Целева група:

Младежи от 18-27 годишна възраст, напускащи ДДЛРГ или други социални институции.

Характеристика на социалната услуга

Наблюдавано жилище е форма на социална услуга за оказване на подкрепа и консултиране на лица, навършили 18 години, които напускат специализирана институция, преходно жилище, защитено жилище или друга социална услуга и им предстои да водят независим начин на живот.

Основната цел на социалната услуга е оказване на подкрепа в процеса на преход към независим живот на млади хора (18-22 години), напускащи специализирани институции. Програмата на услугата е насочена към работа със силно уязвими младежи и осигурява среда, близка до семейната, като капацитета е от 6 до 8 места.

Работата с всяка група младежи е в рамките на максимум две години. Специалистите работят в посока развитие и усъвършенстване на социални умения за независим живот и оказване на съдействие и постоянна подкрепа при намиране на работа. През 2013г. 11 младежа са ползвали услугите на Наблюдаваното жилище, 2014г. – 8 младежа и към месец април 2015г. 7 младежа. От потребителите на услугата има младежи, жители на община Габрово и жители на други общини и области на територията на страната. Преобладава процента на мъжете, потребители на услугата.

Социалната услуга е 24 – часова и се обезпечават от мениджър, социални работници и доброволци.

Услугата се предоставя от Фондация за социална промяна и включване София и се финансира от „Трасъл Тръст“, Великобритания, с подкрепата на местни фирми и доброволци заедно с местни спонсори и донори, с участието на местната власт в предоставянето на сграден фонд.

5.3.2. Услуги в общността за възрастни

✓ Дневен център за стари хора

Местоположение на социалната услуга

Дневен център за стари хора се намира в гр. Габрово, на разстояние 1,5 км от централна градска част. Социалната услуга е разкрита на 01.06.2006 г. със средства, отпуснати по проект пред Каунтърпарт-Интернешънъл и Български Център за нестопанско право.

Дневният център е делегирана държавна дейност от 01.01.2008г., капацитет 40 места.

Сградата, в която се намира Дневният център, е частна общинска собственост, предоставена от Община Габрово за функциониране на социалната услуга. Помещенията на Дневния център обхващат първи етаж от източната част на южното тяло на Комплекс „Христо Ботев“, находящ се на ул. „Ивайло“ № 13. Общата площ на помещенията е 150 кв.м. В Дневния център са обособени, както следва: зала за рехабилитация и за индивидуална работа на рехабилитатора, разливочно, зала за групови занимания, кабинет за персонала на услугата и санитарно помещение. Помещенията са обзаведени подходящо, предвид работата с целевата група. Доставчикът на социалната услуга е осигурил достъпна архитектурна среда за ползвателите на услугата.

Целева група

Възрастни хора, в надтрудоспособна възраст, самотно живеещи възрастни хора, застрашени от социална изолация, както и възрастни хора, запазили активното си отношение към социалния живот, живеещи на територията на община Габрово.

Потребителите на социалната услуга заплащат месечна такса в съответствие с Тарифата за таксите на социалните услуги, финансирани от Републиканския бюджет.

Характеристика на социалната услуга

Дневният център за стари хора представлява социална услуга в общността. В него се предоставят комплекс от социални услуги, които създават условия за цялостно обслужване на възрастните хора през деня, свързано със задоволяване на ежедневните, здравните и рехабилитационните потребности, както и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти. Социалната услуга в общността осигурява преодоляваща изолацията и стимулираща инициативността среда, съобразена със специфичните потребности на старите хора. Основният акцент е гарантиране равноправното им положение

и преодоляване на изолираността чрез създаване на условия за интегриране в обществото съответстващо на техните желания, способности и здравословно състояние. Предоставената социална услуга е съобразена с пълно зачитане на потребностите и неприкосновеността им и водене на пълноценен начин на живот. В центъра се предлага храна и се осъществяват дейности като психологическа подкрепа, трудотерапия, социална и медицинска рехабилитация и осмисляне на свободното време. Организирант се екскурзии и посещения на културни прояви и исторически забележителности, разучават се народни и стари градски песни, обсъждат се народни обичаи и сериали.

Специалистите, работещи в Дневния център, прилагат индивидуалния подход към всеки ползвател, като се зачитат техните потребности, както и спецификата на здравословното им състояние.

Към месец април 2015г. потребителите на социалната услуга са 40 лица от български произход, от които 10 мъже и 30 жени. Всички потребители, на които се предоставя услугата, са над 61 годишна възраст и са от гр. Габрово.

ДЦСХ си сътрудничи с външни специалисти – ДКЦ, Община Габрово, ДСП и Общинско дружество на инвалидите, Технически университет Габрово, Читалище Априлов-Палузов, Библиотека Априлов - Палаузов, Детска градина „Явор” и др.

Персоналът, работещ в ДЦСХ, се състои от **4 щатни бройки**, като към настоящия момент всички са заети. Целият персонал на социалната услуга разполага с подходящо за длъжността образование и опит в сферата на предоставяне на тази услуга.

Община Габрово е възложила управлението и предоставянето на социалната услуга на външен доставчик – „Слънчев дом 2011“ ЕООД Габрово. Сключен е Договор за възлагане на социалната услуга след проведена конкурсна процедура по реда на ППЗСП. Срокът за изпълнение на Договора - 31.12.2017г.

✓ **Дневен център за възрастни хора с увреждания**

Местоположение на социалната услуга

Дневен център за възрастни хора с увреждания се намира в гр. Габрово, на разстояние 4 км от централна градска част. Социалната услуга е разкрита като делегирана държавна дейност от 01.01.2007г., капацитет на услугата 20 потребителя.

Сградата, в която се намира Дневният център, е част от детска ясла, частна общинска собственост, предоставена от Община Габрово за функциониране на социалната услуга. Помещенията на Дневния център обхващат втори етаж от източното крило на Детска ясла № 8, находяща се на ул. „Никола Балканеца” 24. Застроена площ – 259 кв.м. В Дневния център са обособени следните помещения: зала за отдих и рехабилитация, зала за трудо и арт-терапия, кухня, разливочно, кабинет на директора, 2 бр. санитарни помещения, 2 бр. коридори и тераса. Дневният център ползва и поддържа част от прилежащия двор. Общото състояние на материалната база е много добро.

Целева група

Потребители на социалната услуга са лица над 18 год. възраст с леки психични увреждания и интелектуални затруднения.

Потребителите на социалната услуга заплащат месечна такса в съответствие с Тарифата за таксите на социалните услуги, финансирани от Републиканския бюджет.

Характеристика на социалната услуга

Дневен център за възрастни хора с увреждания представлява социална услуга в общността, която предоставя целодневна и/или почасова грижа, в зависимост от

индивидуалните потребности на ползвателите. Центъра насърчава и подкрепя социалното, емоционалното, образователното и културното развитие на всеки потребител на социалната услуга. Центърът предоставя храна на ползващите услугата. Организиран е транспорт за ползвателите по договор с външен изпълнител за ползване на микробус. Ежедневно се транспортират от домовете им до Дневния център и обратно, с придружител от екипа на Центъра.

В Дневния център за възрастни хора с увреждания работи мултидисциплинарен екип, който включва: психолог, клиничен психолог, социален работник и 2 трудотерапевта, медицинска сестра и кинезитерапевт. Действията на екипа са насочени към изграждане на изгубените социални навици и умения, придобиване на битови и трудови умения на потребителите на социалната услуга. Това е адекватна услуга в общността, достъпна за лицата с ментални увреждания, и разкриването на тази социална дейност е част от програмата за деинституционализация и подобряване положението на възрастните хора с психични проблеми.

Екипът в Центъра осъществява следните дейности:

- Придобиване на нови знания, умения и навици за по-добро справяне с нуждите на ежедневието.
- Оказване на подкрепа на възрастните с увреждания и техните семейства.
- Осигуряване на постоянна и качествена грижа за всеки потребител.
- Изграждане на трудови и социални умения и осигуряване условия за трудова заетост.
- Обучение на възрастни хора с умствени увреждания в жизнено умения;
- Обучение в трудови и професионални умения;
- Спортно-оздравителни и рехабилитационни дейности ;
- Обучение на родители и близки в умения за грижи и развиване на потенциала на възрастни с умствени увреждания;
- Информирание, консултиране и посредничество на родители и възрастни лица с умствени увреждания;
- Психологична помощ и терапия;
- Речево – говорна терапия;
- Организиране на свободното време на потребителите на социалната услуга;

Специалистите, работещи в социалната услуга, прилагат индивидуалния подход към всеки потребител, като се зачитат възрастовите и личностните им потребности, както и спецификата на здравословното им състояние.

Към месец април 2015г. потребителите на социалната услуга са 30 лица от български произход, от които 15 мъже и 15 жени. Всички ползватели са от територията на община Габрово. Дневен център за възрастни хора с увреждания – гр. Габрово работи над капацитета. Все повече родители и лица с увреждания се интересуват и имат нужда от подкрепа и съдействие. Чакащи са 7 и потенциални потребители, навършващи пълнолетие от ЦНСТДМУ.

ДЦВХУ си взаимодейства с Областна управа Габрово, Община Габрово, Агенция за социално подпомагане, РИО на МОН – Габрово. Има партньорства с различни социални услуги и институции в гр. Габрово, страната и чужбина, различни неправителствени и доброволчески организации, РБ „Априлов – Палаузов”, Технически университет, ОС на БЧК и други.

Община Габрово е възложила управлението и предоставянето на социалната услуга на външен доставчик - Сдружение **“Бъдеще и закрила за лица с интелектуални затруднения”**. Сключен е Договор с Община Габрово за възлагане на социалната услуга,

след проведена конкурсна процедура по реда на ППЗСП. Срокът за изпълнение на Договора - 30.06.2017г.

Доставчикът активно участва и реализира различни проекти, което допълнително повишава качеството на предоставяната социална услуга.

✓ Център за социална рехабилитация и интеграция за хора с различни по вид и степен увреждания

✚ Местоположение на социалната услуга

Център за социална рехабилитация и интеграция се намира в централна градска част в гр. Габрово, в непосредствена близост до обществени учреждения и институции. Социалната услуга е разкрита като делегирана държавна дейност от 01.01.2008г., капацитет 40 места.

Сградата, където се предоставя услугата е собственост на Съюза на слепите в България. Предоставена е безвъзмездно на Община Габрово за нуждите на социалната услуга ЦСРИ. Помещенията на центъра обхващат първи етаж от сграда, находяща се на ул. „Пенчо Постомпиров” 19, с обща площ – 212 кв.м. Сградата се намира в централната градска част, с изградена лесно достъпна инфраструктура. В Центъра са обособени следните помещения:

- зала за социални контакти и занимателна терапия, с цветен кът и бар-плот;
- зала за общи срещи, празници и тържества, с мултимедия;
- рехабилитационен кабинет с обособени кътове за обучение в брайлова и компютърна грамотност, основна и зрителна рехабилитация, трудотерапии, приложни изкуства, арттерапия;
- кабинет на Психолога;
- кабинет за медицинска рехабилитация: фитнес, измерване на артериално налягане и сърдечен пулс, здравни грижи;
- приемна за информация, социално-правни консултации и административна помощ;
- сервизни и санитарни помещения;
- двор - площадка за обучение в самостоятелна мобилност и ориентиране, парко място

✚ Целева група

Потребители на социалната услуга са лица над 18 год. възраст с различни по вид и степен увреждания.

Ползвателите на центъра заплащат такса съобразно разпоредбите на Тарифата за определяне на таксите социални услуги, делегирани от държавата дейности.

✚ Характеристика на социалната услуга

Центърът за социална рехабилитация и интеграция представлява социална услуга в общността, която предоставя почасова грижа, в зависимост от индивидуалните потребности на ползвателите. Дейностите, които се извършват, дават възможност за по-бързо приобщаване на потребителите на социалната услуга към обществото, за премахване на изолацията и за предоставяне на равни шансове за социална интеграция на потребителите на социалната услуга. Дейностите обхващат преди всичко обучение и рехабилитация на зрително затруднени лица.

Целта е предоставяне на качествени социални услуги, съобразно потребностите на клиента и съобразно изготвен индивидуален план, след оценка на нуждите на всеки потребител и формулиране на целите, които трябва да бъдат постигнати:

- оказване на подкрепа на лицата и техните семейства;

- оценка на нуждите на клиентите и овладяване на ежедневни умения и навици, компенсиращи загубата на зрение;
- стимулиране на остатъчното зрение, обучение в Брайлова азбука и работа с компютър;
- предоставяне на комплекс от социални услуги свързани с извършване на рехабилитация, социално – правни консултации, образователно професионално обучение и ориентиране;
- изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване;
- създаване на оптимални условия за корекционно – компенсаторна и интеграционна работа с потребителите на социалната услуга;
- помощ при общуването и поддържането на социални контакти и развлечения (организиране на екскурзии, честване на празници, четене на ежедневници и литература, придружаване при разходка и др.), полагане на грижи за осигуряване на психически комфорт на потребителите на социалната услуга.
- осигуряване на съдействие за достъп до социални, юридически, административни и други услуги, с цел защита и упражняване правата на зрително-увредените лица.

ЦСРИ разполага с работно място за обучение в начална компютърна грамотност, снабдено с „Синтетичен глас” (говорящ софтуер) и интернет. Програмния продукт съдържа над 200 заглавия на художествена и научно-популярна литература. Потребителите могат да ползват богатата фонотека от т. нар. „Говорящи книги”, както и различни занимателни игри за незрящи.

Предоставят се и спомагателни услуги за сляпо-глухи лица.

Капацитетът на услугата е 40 потребителя.

Към месец април 2010г. потребителите на социалната услуга са 66 лица от български произход, от които 24 мъже и 42 жени. Преобладаващият брой ползватели са на възраст над 61 години. Всички ползватели са от територията на община Габрово.

Персоналът се състои от 8 **щатни бройки**. В ЦСРИ работи екип, който включва: психолог, технически сътрудник, специалист социална услуга, специален педагог, специалист социални дейности и трудотерапевт. Центърът се ръководи от Организатор. Дейността на Центъра се подпомага от хореограф и треньор по шахмат, ангажирани по граждански договори.

Община Габрово е възложила управлението и предоставянето на социалната услуга на външен доставчик – **Териториална съюзна организация на слепите – гр. Габрово**. Сключен е Договор с Община Габрово за възлагане на социалната услуга след проведена конкурсна процедура по реда на ППЗСП. Срокът за изпълнение на Договора - 31.12.2017г.

✓ **Домашен социален патронаж**

Местоположение на социалната услуга

Местоположението на Домашния социален патронаж е в жилищен комплекс на Габрово, на разстояние 1,5 км от централна градска част. Теренът е равнинен и достъпен за транспортни средства. В непосредствена близост са разположени спирките за различните посоки на градския транспорт. В района има и други социални услуги, медицински центрове, училища, културни и спортни институции. Социалната услуга е разкрита през 1973г.

Сградата, в която се намира, е частна общинска собственост, предоставена от Община Габрово за функциониране на социалната услуга. Помещенията на Домашния патронаж обхващат първи етаж от северното тяло на Комплекс „Христо Ботев”, находящ се

на ул. „Ивайло” № 13. Общата площ на помещенията е 395 кв.м., обособени както следва: кабинети – 4 бр.; разливочно помещение; складови помещения – 4 бр.; съблекалня – 1 бр.; помещение за персонала – 1 бр.; санитарни възли – 3 бр. Двор: 22 кв.м. Състояние на материалната база – добро.

Целева група

ДСП е комплекс от социални услуги, предоставяни в семейна среда на лица, които са затруднени или не са в състояние сами да организират и задоволят своите жизнени потребности. Услугите са насочени към хора, придобили право на пенсия по възраст и към лица с увреждания, удостоверени с експертно решение на ТЕЛК, които имат нужда от подкрепа и подпомагане в своето ежедневие. Потребителите на социалната услуга заплащат месечна такса.

Характеристика на социалната услуга

ДСП предоставя следните услуги:

- Доставка на храна;
- Поддържане на лична хигиена и хигиената в жилищното помещение, обитавано от ползвателя;
- Битови услуги /закупуване на хранителни продукти и вещи от първа необходимост, заплащане на ел.енергия, вода, телефон и др. със средства на потребителите /;
- Съдействие за получаване на медицинска помощ и снабдяване с предписани лекарства;
- Съдействие за снабдяване с необходимите технически помощни средства при ползватели с увреждания;
- Съдействие за изготвяне на необходимите документи за явяване пред ТЕЛК, за уреждане на въпросите, свързани с получаване на социални помощи и пенсията на ползвателите, когато те не са в състояние сами да решат проблемите си;
- Съдействие при подготовката на документи за настаняване в специализирани институции, когато са се изчерпали възможностите за извършване на услуги в общността;
- Съдействие за снабдяване с вестници, списания, прочитна литература от местната библиотека и други източници по избор на ползвателя с цел по-добрата му информираност и самостоятелно запълване на свободното време;
- Съдействие за осъществяване на лични контакти на потребителя с членове на семейството, близки, приятели, когато той желае това;
- Подпомагане на потребителите при участието им в развлечения или занимания в къщи или мероприятия извън дома.

Капацитетът на услугата е 200 потребителя.

Към месец април 2015г. потребителите на социалната услуга са 195 лица. Преобладава броят на жените, ползващи услугите на ДСП. Почти всички потребители са на възраст над 61 години и са жители на община Габрово.

ДСП си сътрудничи с личните лекари на потребителите; СНМП; Дирекция «Социално подпомагане» - Габрово, «Пожарна безопасност и защита на населението» - Габрово; Клубове на инвалида и на пенсионера; със съответната фирма, определена за изпълнител на ежедневно приготвената храна; Хлебозавод – Габрово ООД; НПО; Община Габрово; БЧК; с представители на всички социални услуги, както и с основни училища в града и Технически университет – Габрово.

Персоналът, работещ в ДСП, се състои от 28 щатни бройки и разполага с подходящо за длъжността образование и опит.

✓ **Клуб на пенсионера**

✚ **Местоположение на социалната услуга**

Клубът на пенсионера се намира в централна градска част в гр. Габрово, в непосредствена близост до обществени институции и учреждения. Клубът е създаден през 2007г. Услугата е общинска дейност, финансирана от общинския бюджет. Функционира към Заведения за социални услуги – второстепенен разпоредител с бюджетни средства към Община Габрово.

Помещенията са частна общинска собственост и обхващат първи етаж от сграда, находяща се на ул. „Юрий Венелин” № 8, с обща площ – 170 кв.м. В Клуба са обособени следните помещения – голям салон /зала за занимания/, малък салон, сервизни и санитарни помещения, офис за персонала. Общото състояние на материалната база е задоволително.

✚ **Целева група**

Потребители на социалната услуга са възрастни хора в надтрудоспособна възраст. Целта е интегриране на възрастните хора и създаване на социални контакти.

✚ **Характеристика на социалната услуга**

Мисия: Координиране усилията на заинтересованите институции по посока разрешаване на наболелите социални, здравни и духовни проблеми на възрастните хора.

В Клуба на пенсионера се реализират тихи игри, гледане на телевизия и културни дейности. Целта е участие в културният и политическият живот на габровската общественост: посещение на театрални постановки, концерти, изложби, провеждане на празници (Великден; Гергьовден; Нова година; Първа пролет), исторически и здравни лектори през годината, целогодишни дейности с деца от училище ”Иван Вазов”, мероприятия съвместно с БЧК-Габрово, ИМКА-Габрово, ДХС-Габрово, читалище Габрово и библиотека ”Априлов-Палаузов”-Габрово.

Капацитет на услугата – 200 места.

Към 30.04.2015г. ползватели на услугата са 188 лица над 61 годишна възраст, като преобладава броят на мъжете.

Персоналът се състои от 3 щатни бройки, включващ: организатор, огняр и хигиенист.

Клубът си взаимодейства със ЗСУ-Габрово, БЧК, читалище Габрово, библиотека „Априлов-Палаузов“, ДХС-Габрово, Исторически музей, НАГ “В.Априлов“, НПО, Община Габрово, с представители на всички социални услуги, както и с основни училища в града и Технически университет – Габрово.

✓ **Клуб на инвалида**

✚ **Местоположение на социалната услуга**

Клубът на инвалида се намира в централна градска част в гр. Габрово. Създаден е през 1991г. Услугата се финансира от общинския бюджет. Функционира към Заведения за социални услуги – второстепенен разпоредител с бюджетни средства към Община Габрово.

Помещенията са частна общинска собственост и обхващат първи етаж от сграда, находяща се на ул. „Брянска” № 56. Помещенията са отдадени с договор за безвъзмездно ползване на Сдружение „Общинско дружество на инвалидите”. Общото състояние на материалната база е добро.

Целева група

Потребители са хора в неравностойно положение, с увреждания или с определен процент трайно намалена работоспособност.

Характеристика на социалната услуга

Създаване условия за преодоляване изолираността на хората с увреждания и включването им в различни културни, спортни и други прояви, чрез взаимодействие с организации и институции, имащи отношение към хората с увреждания.

В Клуба на инвалида се организират спортни, културно-масови, информационни и развлекателни дейности. Взаимодейства с Община Габрово, БЧК, Дирекция „Социално подпомагане”, НПО и др.

Към 30.04.2015г. ползватели на услугата са 175 лица с увреждания.

Персоналът се състои от **1 щатна бройка**.

Клубът се взаимодейства със ЗСУ-Габрово, Клуб на пенсионера, Исторически музей, НПО; Община Габрово; Дирекция „Социално подпомагане“, представители на всички социални услуги, както и с основни училища в града.

✓ **„РЕГИОНАЛЕН ХОСПИС” ЕООД – ГАБРОВО**

Местоположение на социалната услуга

„Регионален хоспис” ЕООД – Габрово е лечебно заведение, осигуряващо палиативни грижи, съчетава медицинско наблюдение, психо-емоционална подкрепа и обгрижване на тежко болни пациенти. Хосписът осъществява своята дейност като стационар от 01.07.2007г., намиращ се в гр. Дряново ул. ”Шипка” № 164. Капацитет на услугата 21 места.

Хосписът се помещава в сградата на бившата ОМБАЛ – Дряново, като се използват два етажа от сграда. Услугата разполага с голяма терасова площадка, която е на разположение на болните, на които състоянието позволява да излязат, макар и с чужда помощ. Помещенията на хосписа са изцяло реновирани, но като цяло сградата на болницата се нуждае от ремонтни дейности.

Целева група

Ползватели на хоспис-услугата са пациенти в терминален стадий на заболяване и хронични инвалидизиращи заболявания/ злокачествени новообразованиа, мозъчно-съдова болест, паркинсонов синдром, захарен диабет с късен дегенеративен синдром, коматозни състояния, ХБН и др./ За изтеклата 2014г. са преминали 235 пациента, пролежани дни – 4 800.

Характеристика на социалната услуга

Хоспис-услугата по своята същност е ангажимент на здравна и социална дейност. Много повече е изразен социалният характер на услугата, тъй като тук не става дума за лечение на пациенти, а за грижа и възможност за облекчаване на състоянието при определено заболяване.

В хосписите се полагат грижи за хора, при които е определена диагнозата, осъществено е лечение и е настъпила така наречената терминална фаза на заболяването, при което е необходимо приложението на палиативна грижа, свързана с облекчаване на състоянието, доколкото това е възможно, а от друга страна емоционална подкрепа на пациента и неговите близки.

Смисълът на хоспис-услугата е избягване на порочната до сега практика „живот на всяка цена”, а да се осигури качество на живот на всеки пациент. Това означава в края на

живота си всеки да се чувства значим и да изживее всеки миг от живота си пълноценно и съобразено с ценностната му система.

Медицинската дейност в хосписа е свързана с 24-часово медицинско наблюдение от медицински сестри. Тук са включени различни видове тоалети; хранене в различните часове; периодични сестрински визити; раздаване на лекарства; поставяне на инсулин; различни инфузионни вливания и други назначени от лекар медикаменти, поставяни венозно или мускулно.

Лечебното заведение е в непрекъснат процес на колаборация с болнични, извънболнични лечебни заведения, лекари-специалисти, лични лекари, различни институции – РЗИ, Дирекция „Социално подпомагане”, общините на територията на Област Габрово и др.

Предвид високата цена за ползване услугите на Регионален хоспис, въз основа на „Правила за ползване услугите на Регионален хоспис с финансовата подкрепа на община Габрово”, приети с Решение на ОбС Габрово, Община Габрово подпомага финансово жители на общината, в тежко здравословно състояние, нуждаещи се от услугите на хосписа. За 2014г. са подпомогнати 29 лица и към 01.09.2015г. – 13.

✓ **Социален асистент**

Местоположение на социалната услуга

Услугата „Социален асистент“ се предоставя чрез Заведения за социални услуги при Община Габрово, второстепенен разпоредител с бюджетни средства. Местоположението на ЗСУ е в жилищен комплекс на Габрово, на разстояние 3 км от центъра на града, адрес - ул. Ивайло № 13. Теренът е равнинен и достъпен за транспортни средства. В непосредствена близост са разположени спирките за различните посоки на градския транспорт. Услугата се намира на 0,5 км от гарата и 1 км от автогарата на града. В района има и други социални услуги, както и медицински центрове, училища, културни и спортни институции, хипермаркети.

Целева група

- Деца и лица с различни видове увреждания, чиито ограничения от здравословен характер ги поставят в изолация и/или невъзможност сами да организират дейности от ежедневието си;
- Самотноживеещи възрастни хора, които, поради различни причини от здравословен характер, не са в състояние да се самообслужват и да организират бита си.

Характеристика на социалната услуга

Община Габрово стартира предоставянето на услугата “Социален асистент” посредством изпълнението на проект „Подкрепа в домашна среда за достоен живот“, финансиран по Оперативна програма Развитие на човешките ресурси, 2007-2013. В рамките на проекта услугата се предоставя в периода м.04.2013г. – м. 03.2014г. От 01.08.2014г., в изпълнение на ангажимента за устойчивост по проекта, услугата се предоставя като общинска дейност, чрез Заведения за социални услуги. Основна цел на услугата е подобряване качеството на живот и преодоляване на социалната изолация на лица с различни видове трайни увреждания и на самотноживеещи лица в община Габрово, чрез осигуряване на постоянна и качествена грижа и задоволяване на основните им жизнени потребности. Социалните асистенти, по предварително изготвен месечен график, извършват посещения в домовете на потребителите.

Основни дейности, извършвани от социалните асистенти:

- Поддържане на хигиената в жилищните помещения, обитавани от обгрижваните лица;
- Помощ за поддържане на лична хигиена;
- Хранене;
- Закупуване на хранителни продукти, материали, лекарства и вещи от първа необходимост /със средства на потребителя/;
- Помощ за извършване на дребни ремонти в дома или съдействие за извършването им;
- Заплащане или помощ при заплащането на комунално-битови услуги;
- Помощ при общуването и поддържането на социални контакти, развлечения и занимания в дома и извън него;
- Придружаване и подпомагане по време на учебни занимания в училище/детска градина.

За предоставянето на услугата в Община Габрово са назначени 9 лица на длъжността „социален асистент“. Към месец април 2015г. средно месечно асистентите обслужват 47 лица, от които 41 жени. Почти всички потребители са на възраст над 61 години.

При изпълнение на служебните си ангажименти, социални асистенти си взаимодействат с личните лекари на потребителите; Община Габрово, СНМП; МБАЛ – Габрово; Дирекция «Социално подпомагане» - Габрово; Клубове на инвалида и на пенсионера; НПО.

✓ **Общинска трапезария**

От 2006 година до настоящия момент към Община Габрово е разкрита услугата „Общинска трапезария“. Тя се финансира ежемесечно от частни лица.

Услугата е насочена към ежедневно осигуряване на храна за лица, които нямат възможност да си я осигуряват сами, самотно живеещи стари хора с ниски доходи. При заявка от граждани за ползване на тази услуга, се попълват документи, удостоверяващи тяхното здравословно и финансово състояние, след което комисия разглежда подадените заявления и определя ползвателите.

Към настоящия момент общинска трапезария функционира при запълнен капацитет - 37 лица ежедневно получават топла храна.

6.4. УСЛУГИ, РАЗКРИТИ ПО ПРОЕКТИ:

✓ **„Личен асистент“**

Социалната услуга „Личен асистент“ се предоставя на територията на община Габрово от 2010г., посредством изпълнението на проект „Подкрепа за достоен живот“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013. Проектът се реализира в периода месец 10.2010г. – декември 2014г. За периода на реализиране на проекта са обхванати 159 потребители на услугата, обслужвани от 100 лични асистента.

От месец март 2015 г. социалната услуга продължи да се предоставя чрез проект „Нови възможности за грижа“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020, процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № 2014BG05M9OP001-2.2015.001 „Нови алтернативи“. Проектът се реализира в национален мащаб – изпълнява се на територията на 265 общини в страната. Бенефициент по проекта е Агенция за социално подпомагане, а Община Габрово е партньор, съгласно партньорско споразумение с АСП изх. № BG 05-0701-1/24.03.2015 г. Срокът за изпълнение на проекта е 13 месеца – до 31.03.2015г.

Основна цел на проекта е превенция на зависимостта от институционален тип грижи, подобряване качеството на живот на деца и възрастни хора с увреждания и тежко болни лица с ограничения или в невъзможност за самообслужване и създаване на възможности за социално включване.

Целеви групи:

- ✚ Хора с увреждания и ограничения или невъзможност за самообслужване;
- ✚ Хора над 65 години с ограничения или в невъзможност за самообслужване;
- ✚ Семейства на деца с увреждания;
- ✚ Самотно живеещи тежко болни лица.

Основни дейности:

Предоставяне на социалната услуга „Личен асистент“ и управление на риска за потребителите и личните асистенти в процеса на ползване на услугата.

Социалната услуга „Личен асистент“ по проект „Нови възможности за грижа“ се предоставя на територията на община Габрово, като обхваща населени места извън града, адреси в центъра на Габрово и квартали с различна отдалеченост от центъра на града.

От стартиране изпълнението на проектните дейности, 224 лица са подали документи за ползване услугите на личен асистент, 158 лица са кандидати за работа като лични асистенти. На всички кандидат-потребители са изготвени оценки на потребностите и необходимостта от достъп до здравни услуги. Всички кандидати за лични асистенти преминаха едnodневно въвеждащо обучение за обгрижване на лица/деца в тежко здравословно състояние, нуждаещи се от непрекъснати грижи.

Към 31.07.2015г. с 83 лица са сключени трудови договори на длъжност „Личен асистент“, обслужващи 61 лица и 22 деца с увреждания, нуждаещи се от непрекъснати грижи.

Срокът за предоставяне на социалната услуга „Личен асистент“ е 10 месеца – до 29.02.2016г.

✓ **„ПРИЕМНА ГРИЖА“**

Услугата „Приемна грижа“ се предоставя посредством реализацията на проект „И аз имам семейство“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013, схема за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Приеми ме“. Бенефициент по проекта е Агенция социално подпомагане, а Община Габрово е партньор по проекта, съгласно сключено партньорско споразумение. Проектът стартира изпълнение през есента на 2011г. и ще приключи на 31.10.2015г.

Проектът е в изпълнение на националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България“ и е насочен към развитие на приемната грижа като алтернатива на настаняването на децата в специализирани институции.

Основната цел на проекта е предоставяне на социалната услуга „Приемна грижа“ и разширяване възможностите за развитие на приемната грижа, чрез увеличаване броят на приемните семейства и желаещите да предоставят тази социална услуга в национален мащаб.

Основен ползвател на услугата Приемна грижа е дете, което за определен период от време не може или не трябва да живее с родителите си. Основни целеви групи са:

- деца, чиито родители временно не могат или не искат да полагат адекватни грижи за тях;
- деца, жертви на насилие или злоупотреба;
- деца, на които предстои осиновяване;
- деца, настанени в специализирани институции;

- новородени, за които родителите изявяват желание да бъдат настанени в институция.

При реализиране на проектните дейности Община Габрово си партнира със Сдружение «SOS Детски селища България».

От стартиране изпълнението на проекта в община Габрово са обучени, оценени и одобрени от Комисия за детето към Регионална дирекция „Социално подпомагане“ 13 приемни семейства, от които 11 професионални и 2 доброволни. За целия период на предоставяне на услугата, общо 27 деца са настанявани в приемни семейства, от които 5 са осиновени и 8 деца са реинтегрирани в биологичните си семейства. Към 31.07.2015г., в 10 от приемните семейства са настанени 14 деца със Заповед на Директора на Дирекция „Социално подпомагане“.

✓ **„ОБЩЕСТВЕНА ТРАПЕЗАРИЯ“**

През последните няколко години в есенно-зимния период - от месец октомври до месец април Община Габрово предоставя услугата „Обществена трапезария за нуждаещи се на територията на община Габрово“. Услугата се финансира от Фонд „Социална закрила“, към Министерство на труда и социалната политика, въз основа на ежегодно сключване на договор с Община Габрово. Обществената трапезария е с капацитет 50 места, като в рамките на горепосочения период, всеки работен ден на включените лица се предоставя топла храна /супа, основно ястие и хляб/.

Потребители на услугата обществена трапезария са:

- Лица и семейства на месечно подпомагане по реда и условията на чл.9 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане;
- Лица с доказана липса на доходи и близки, които да се грижат за тях;
- Самотно живеещи лица и семейства, получаващи минимални пенсии;
- Скитащи и бездомни лица.

✓ **„КОМПЛЕКС ЗА ИНТЕГРИРАНИ УСЛУГИ ЗА ДЕЦА И СЕМЕЙСТВА“**

От 2012г. Община Габрово изпълнява проект **„ПОСОКИ - предоставяне в общността на социално-образователно консултиране и интегриране“**. Проектът се финансира от Министерство на труда и социалната политика със заем от Международната банка за възстановяване и развитие. Срок за изпълнение на проекта 31.12.2015г.

Основна цел на проекта е превенция на социалното изключване и ограничаване предаването на бедността между поколенията чрез въздействие и инвестиции в ранното детско развитие. Предвижда се, посредством предоставянето и реализирането на проектните дейности да се развие и утвърди интегриран подход за подобряване готовността на децата за включване в образователната система и предоставяне на необходимата подкрепа за развитие на родителски умения сред уязвимите групи.

Целеви групи: деца на възраст от 0 до 7 години и техните родители, както и бъдещи родители от рискови групи.

Основни целеви групи деца в риск (0-7 г.) са:

- Деца от уязвими етнически групи, в частност ромската общност;
- Деца, чиито родители са безработни;
- Деца, чиито родители получават социални помощи;
- Деца без личен лекар, или чийто личен лекар не е педиатър;
- Деца, чиито родители не са здравно осигурени;
- Деца, непосещаващи детска градина или неползващи друг тип услуга за грижа за деца;
- Деца, за които родителите не полагат достатъчна грижа;

- Деца с увреждания;
- Деца със здравословни проблеми;
- Деца от непълни семейства.

Основни целеви групи родители (на деца от 0 до 7 г.) са:

- Родители от уязвими етнически групи, в частност ромската общност;
- Родители, получаващи социални помощи;
- Безработни родители;
- Родители на 3 и повече деца;
- Самотни родители;
- Бъдещи родители от уязвими групи;
- Родители (най-вече майки) в рискова възраст;
- Родители без или с ниско образование;
- Родители, живеещи в лоши жилищни условия;

Услугите са разделени с оглед възрастта на децата – на услуги за деца от 0 до 3 г. и техните родители и услуги за деца от 3 до 7 г. и техните родители.

Услуги за деца от 0 до 3 години и техните родители:

- Формиране и развитие на родителски умения;
- Семейно консултиране и подкрепа;
- Здравна консултация за деца;
- Намаляване на таксата за детска ясла

Услуги за деца от 3 до 7 години и техните родители:

- Интеграция на децата в детските градини;
- Мониторинг на готовността за обучение;
- Семейно консултиране и подкрепа;
- Здравна консултация за деца;
- Допълнителна подготовка за равен старт в училище;
- Индивидуална педагогическа подкрепа за деца с увреждания.

През април 2015г. бе разкрит „Комплекс за предоставяне на интегрирани услуги за деца и семейства“. На територията на Комплекса се предоставят следните услуги:

- „Здравна консултация за деца“;
- „Интеграция на децата в детските градини и в предучилищните групи/класове“;
- „Индивидуална педагогическа подкрепа за деца с увреждания“;
- „Формиране и развитие на родителски умения“;
- „Семейно консултиране и подкрепа.

Сформиран е екип от специалисти за предоставянето на иновативните социални услуги, включващ: социален работник – координатор, 2 лекаря - педиатри, акушер-гинеколог, 2 медицински сестри, акушерка, 2 социални работника, 3 медиатора, специален педагог, психолог и юрист.

От стартиране дейността на Комплекса за предоставяне на интегрирани услуги за деца и семейства 176 лица са подали заявления за потребители на услугите.

- ✓ „ДНЕВЕ ЦЕНТЪР ЗА ДЕЦА С УВРЕЖДАНИЯ ДО 3 ГОДИНИ“
- ✓ „ЦЕНТЪР ЗА РАННА ИНТЕРВЕНИЦИЯ“
- ✓ „ЦЕНТЪР ЗА МАЙЧИНО И ДЕТСКО ЗДРАВЕ“

В изпълнение на държавната политика по деинституционализация в началото на февруари 2015г. Община Габрово стартира изпълнението на проект „**Разкриване на иновативни услуги за деца и семейства в община Габрово**”, договор за безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-5.2.15-0003-COOO1, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз. Срок за изпълнение на проекта - 30.11.2015г.

Основна цел на проекта е постигане на устойчив модел на деинституционализация на деца от 0 до 3 години, настанени в Дом за медико-социални грижи за деца /ДМСГД/ Габрово, чрез предоставяне на иновативни интегрирани социални услуги в община Габрово.

Специфични цели на проекта:

- реализиране на нов модел качествена грижа за деца от 0 до 3-годишна възраст, ориентиран към превенция на изоставянето;
- прилагане на ранна интервенция за подкрепа на семейството за предотвратяване изоставянето в ранна детска възраст;
- развиване на иновативни интегрирани социални услуги в общността.

Целеви групи по проекта:

- деца от общността 0-3 годишна възраст, в риск от изоставяне и техните семейства, в това число семейства на близки и роднини;
- деца от 0-3 години, настанени в ДМСГД - Габрово и техните семейства;
- специализиран персонал, ангажиран с грижите за децата в ДМСГД - Габрово и персонал, който предстои да бъде нает за предоставяне на новите услуги;
- деца над 3 години с тежки множествени увреждания, настанени в ДМСГД – Габрово.

В изпълнение на проектните дейности, считано от 01.04.2015г. на територията на общината са разкрити три социални услуги в общността - Център за детско и майчино здраве, Дневен център за деца с увреждания от 0 до 3 годишна възраст и Център за ранна интервенция. Услугите се предоставят в ремонтирани, оборудвани и обзаведени за целта помещения, находящи се в сградата на Дом за медико-социални грижи за деца – Габрово, кв. Велчевци.

Целта на новите услуги е да се подкрепят семейства с деца от 0 до 3 години, изпитващи затруднения при отглеждането им и за предотвратяване раздялата на детето с неговото семейство.

ЦЕНТЪР ЗА РАННА ИНТЕРВЕНЦИЯ: капацитет на услугата - 15 потребители.

В Центъра се предоставят услуги за бебета и деца, при които е установено, че съществува или има риск да развият някакво увреждане; при които са налице специални потребности, оказващи влияние върху цялостното им развитие. Услугите са ориентирани и към ранното установяване на увреждането и подкрепа на семейството за приемане на вестта и адаптиране към специалните потребности на детето.

Целева група на услугата:

- Семейства с деца от 0 до 3 години, при които има риск от изоставане в развитието или увреждане, включително новородени деца с ниско тегло и/или преждевременно родени деца;
- Семейства с деца от 0 до 3 години, при които има изоставане в една или повече области в развитието (физическо, социално, емоционално и познавателно);
- Семейства с деца от 0 до 3 години с увреждане.

В Центърът е осигурена и възможността за 24 часово пребиваване на майката, заедно с детето. По време на престоя специалисти от екипа подкрепят майката в грижата за детето, консултират и обучават за придобиване на умения за отглеждане на дете със специфични

потребности. Продължителността на престоя в Центъра за всеки отделен случай е различен, в зависимост от индивидуалните потребности – от няколко дни до няколко седмици.

От стартиране дейността на Център до 31.07.2015г. родителите/семействата на 4 деца с увреждания са ползвали услугата.

ЦЕНТЪР ЗА МАЙЧИНО И ДЕТСКО ЗДРАВЕ: капацитет на услугата - 50 места.

В Центъра се предоставя комплекс от здравно-социални, здравно-информационни, здравно-консултативни, координиращи и насочващи услуги на семейства, в частност на бременните, родилките и децата до 3 години, като има за цел подобряване на извънболничното обслужване на майките и малките деца.

Целева група на услугата:

- Бременни и родилки;
- Новородени деца до 3 годишна възраст;
- Членове на семейството и подкрепящата среда.

Важен акцент в работата на Центъра са мобилните здравно-социални услуги. Дейностите са насочени към: индивидуални и групови консултации; придружаване на майката за получаване на медицински услуги за нея и детето; редовни посещения на екипа в дома на семейството след изписване на майката и детето от родилно отделение, с особено внимание върху майки в риск от изоставяне, negliжиране или насилие върху новороденото.

Услугата включва и практическа и логистична подкрепа за използване на контрацепция, прегледи и изследвания по време на бременността, записване на детето при ОПЛ и подкрепа при детски болести и спешни случаи за достъп до доболнична помощ.

ДНЕВЕН ЦЕНТЪР ЗА ДЕЦА С УВРЕЖДЕНИЯ ДО 3 ГОДИНИ: капацитет на услугата 20 места.

В Центъра се предоставя целодневна или почасова грижа за деца с увреждания до 3 години в зависимост от индивидуалните им потребности. В дневния център се предоставят услуги и на родителите на децата с увреждания.

Целева група: потребители на социалната услуга са деца с множество увреждания – двигателни и придобити увреждания на централната и периферна нервна система; деца със забавяне в нервно-психическо когнитивно развитие; деца със сензорни увреждания; деца с генерализирани разстройства на развитието и др.

Основните дейности, които екипа от специалисти предоставя в Центъра, са насочени към:

- диагностика на соматично, психическо, неврологично, интелектуално и речево развитие на децата;
- изготвяне на индивидуални програми за комплексна медицинска и психопедагогическа рехабилитация;
- изготвяне на програма за работа с децата в домашни условия;
- логопедични занимания;
- провеждане на индивидуална и групов психотерапия;
- обучение на родители за провеждане на рехабилитационни процедури в домашни условия за подпомагане на терапията;
- консултиране на деца със специални нужди.

Работата на екипа от специалисти в Център е насочена към насърчаване и подкрепяне социалното, емоционалното, образователното и културното развитие на всеки потребител на социалната услуга.

От стартиране дейността на Центъра до 31.07.2015г. 14 деца с увреждания са потребители на услугата.

За качествено предоставяне на иновативните социални услуги и с оглед максимално покриване потребностите и нуждите на потребителите, е сформиран екип от специалисти включващ: лекар-педиатър, медицински сестри, рехабилитатори, социални работници, психолози, детегледачки, логопед и др.

6. ОЦЕНКА НА РЕСУРСИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ В ОБЩИНА ГАБРОВО

6.1. АНАЛИЗ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ

✓ ПЕРСОНАЛ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА В ОБЩИНА ГАБРОВО

Съгласно разпоредбата на чл.18 от ЗСП, социални услуги се извършват от държавата, общините и частните доставчици. Едновременно с това, кметът може да вземе решение дали да обяви конкурс за възлагането на определена социална услуга на външен доставчик или да продължи предоставянето ѝ от общинските структури. В закона не съществува задължение кметовете да делегират изпълнението на услуги на външни доставчици. Така българското законодателство създава условия общините да бъдат едновременно доставчик и възложител. Разкриването на нови социални услуги предполага създаване на условия на местно ниво за оценка на нуждите и дефиниране на приоритети. Създаването на условия включва както изработване и внедряване на методология за анализ, така и използване на вече въведените от законодателството механизми (например Обществените съвети) от местната власт за реално включване на НПО, доставчиците на социални услуги, държавни институции и потребителите във формирането на местната социална политика.

Реалната децентрализация предполага местната власт да има правото сама да оценява нуждите и да определя "най-добрите" условия как те да се задоволяват, но и да носи отговорност за качествено предоставяне на съответната социална услуга.

Всички горепосочени дейности се извършват от експертите в Дирекция „Образование и социални дейности“. В структурата на Дирекцията са включени областите – образование, здравеопазване, спорт, социални дейности и дейността на МКБППМН. Дирекцията се ръководи от директор, като дейността е обезпечена от следните експерти:

- 4 експерта в областта на социалните дейности,;
- 3 експерта в областта на образованието;
- секретар на МКБППМН;
- 1 експерт в сферата на спорта;
- 1 експерт здравеопазване;
- 1 експерт подкрепящ дейността на дирекцията.

Служителите, ангажирани в социалната сфера, са назначени по Закона за държавния служител. Акцентира се върху екипния подход при работата и решаване на конкретни казуси. Всеки един от служителите взема участие в съответна комисия, която разглежда въпроси от социално естество на лица в неравностойно социално положение.

В Дирекцията се извършват следните дейности:

- Анализирание на нуждите от разкриване на нови социални заведения, чрез проучване на нагласите и потребностите от нови форми на социални услуги, предвид броя на потенциалните потребители и задоволяване на специфичните им потребности;
- Подготовка на конкурсна документация за възлагане на социални услуги на външен доставчик, съгл. чл. 38 от ППЗСП;

- Проучване на ежемесечните отчети и тримесечните анализи, изготвяни от социалните услуги на територията на общината;
- Подготовка и внасяне на предложения до ОбС Габрово, касаещи разкриването, разширяването или промяна на вида социална услуга, както и други предложения, уреждащи отношения в социалната сфера;
- Участие в подготовката, разработването, реализирането и отчитането на проекти в социалната сфера;
- Отговори на молби и жалби по поставени социални проблеми от граждани, живущи на територията на Община Габрово;
- Оказване на методическа подкрепа на Доставчици на социални услуги по конкретни казуси или административни трудности в услугата;
- Други дейности извършвани от съответния експерт в отдела, предвид задълженията, описани в длъжностната му характеристика.

✓ **ПЕРСОНАЛ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ**

Подборът и наемането на персонал от доставчика на съответната социална услуга и в специализираните институции съответства на изискванията на българското трудово и антидискриминационно законодателство и цели осигуряване защита на потребителите. За осъществяване на своята дейност доставчикът може да привлича и доброволци.

Кандидатите за работа, както и за доброволци, задължително се интервюират от доставчика с цел установяване на мотивацията и нагласите им за работа. Наемат се само кандидати, които са показали удовлетворителни резултати по време на събеседването, намират се в добро физическо и психическо състояние и не са осъждани.

Новоназначените специалисти и помощен персонал подписват трудов или граждански договор, изготвен по реда и условията на Кодекса на труда или Закона за задълженията и договорите. Подписват декларация за спазване на поверителност на личните данни и информация, запознават се с длъжностна си характеристика/техническото задание и получават копие от Правилника за вътрешния ред на доставчика.

Всеки работник/служител получава длъжностна характеристика/техническо задание като част от трудовия/гражданския договор, с описание на неговите задължения, отговорности и подчиненост.

В случай на сигнали за неподходящо поведение или действия на съответния специалист или служител, доставчикът незабавно провежда вътрешно проучване, а ако е необходимо – уведомява компетентните органи (полиция, прокуратура, отдел „Закрила на детето”, Държавна агенция за закрила на детето и др.).

В досието на всеки работник/служител се вписват и съхраняват всички данни за евентуални негови неправомерни действия, дисциплинарни нарушения или наложени дисциплинарни наказания.

✓ **ПЕРСОНАЛ В ДИРЕКЦИЯ „СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ”- ГР. ГАБРОВО**

Дирекция „Социално подпомагане“ Габрово обслужва жителите на община Габрово и посредством изнесено работно място и жителите на община Трявна. В структурата си Дирекцията включва следите отдели:

- Отдел „Социална закрила”;
- Отдел „Хора с увреждания и социални услуги”;
- Отдел „Закрила на детето”.

Дейността ѝ е обезпечена от квалифициран персонал от общо 43 щатни бройки на пълно работно време. Разпределението на специалистите е, както следва:

- Директор – 1 щ.бр.;

- Началник отдел „СЗ” – 1 щ.бр.;
- Началник отдел „ХУСУ” – 1 щ.бр.;
- Началник отдел „ЗД” – 1 щ.бр.;
- Главен социален работник – 6 щ.бр., от които 3 работят на територията на община Трявна;
- Социални работници – 29 щ.бр., от които 8 работят на територията на община Трявна;
- Старши счетоводител – 1 щ.бр.;
- Счетоводител – 1 щ. бр.;
- Технически сътрудник – 1 щ.бр.;
- Специалист – 1 щ.бр.;
- Шофьор – 1 брой /ПМС/;

Всички специалисти притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование. Няма незаети длъжности.

В дирекцията има система за повишаване квалификацията на персонала, която не обхваща всички специалисти. Обикновено се организират специализирани краткотрайни обучения, според спецификата на заеманата длъжност. Най-често такива обучения се провеждат при промяната в нормативната база, нововъведения в системата-информационни, счетоводни, деловодни, по различни програми и проекти и др.

Според Наредбата за атестиране на служители в държавната администрация, атестация се извършва веднъж годишно. Служителите се оценяват от прекия си ръководител - началник отдела, контролиращ е директорът. Директорът се атестира от директора на РДСП, а контролиращ е директорът на ГДСП в АСП. При междинните срещи се заявяват недостатъците и свършеното или несвършеното до момента. На служителя се дават насоки за бъдещи постижения.

Дирекция „Социално подпомагане” Габрово обслужва общините Габрово и Трявна. Няма пътуващи служители. Служителите, работещи в Габрово, живеят в същото населено място, както и тези, работещи в община Трявна и живущи в същата община.

✓ **ПЕРСОНАЛ В СПЕЦИАЛИЗИРАНИТЕ ИНСТИТУЦИИ**

 Дом за деца, лишени от родителски грижи: щатни бройки – 11, от тях на пълно работно време 10.

Разпределението на специалистите, е както следва:

- Директор - 1 щ.бр.;
- Възпитатели – 3 щ. бр.;
- Психолог – 1 щ. бр.;
- Социални работници - 1 щ. бр.;
- Медицинска сестра – 0,5 щ. бр.;
- Главен счетоводител – 0,5 щ. бр.

Към 30.04.2015г. в ДДЛРГ няма незаети работни места. Всички специалисти притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование. Голяма част от персонала работи от дълго време в специализираната институция. Не се наблюдава текучество на персонала.

Налице е съответствие между капацитета на специализираната институция и щатните бройки, съгласно изискванията на Методиката за численост на персонала в специализираните институции и социалните услуги в общността.

✚ **Дом за възрастни хора с физически увреждания – кв. Маркотей:** щатни бройки – 18, от тях на пълно работно време – 17.

Разпределението на персонала е, както следва:

Директор – 1 щ. бр.;

Социален работник – 1 щ. бр.;

Психолог – трудотерапевт - 1 щ. бр.;

Рехабилитатор – 1 щ. бр.;

Мед. фелдшер – 1 щ. бр.;

Мед. специалисти – 2 щ. бр.;

Счетоводител – 1 щ. бр.;

Домакин – касиер – 1 щ. бр.;

Работник – поддръжка – 2 x 0,5 щ. бр.;

Санитари – 7 щ. бр.;

Работник- кухня – 1 щ.бр.;

Всички специалисти притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование. Налице е съответствие между капацитета на специализираната институция и щатните бройки, съгласно изискванията на Методиката за численост на персонала в специализираните институции и социалните услуги в общността.

✚ **Дом за медико-социални грижи за деца:** щатни бройки – 63, от тях заети 25 и 22 на пълно работно време.

Разпределението на ангажирания персонал е както следва:

Директор – 1 щ. бр.;

Лекар – 1 щ. бр.;

Мед. сестри – 5 щ. бр.;

Детегледачки – 6 щ. бр.;

Хигиенист – 1 щ. бр.;

Счетоводител – 1 щ. бр.;

Санитар – 1 щ. бр.;

Зав. ТС – 1 щ. бр.;

Касиер – 1 щ. бр.;

Началник склад – 0,5 щ. бр.;

Инструктор диетично хранене – 0,5 щ. бр.;

Готвач – 2 щ. бр.;

Огняр – 3 щ.бр.;

Незаети длъжности:

Педагог – 1 щ. бр.;

Психолог – 1 щ. бр.;

Социален работник – 1 щ. бр.;

Логопед – 1 щ. бр.;

Всички специалисти притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование.

ДМСГД – Габрово е една от пилотните осем специализирани институции, които предстои да бъдат реформирани и реструктурирани. С Постановление № 208/10.08.2015г. на Министерски съвет Дом за медико-социални грижи за деца – Габрово се закрива, считано от 01.10.2015г.

✓ **ПЕРСОНАЛ В СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ В ОБЩНОСТТА**

✚ **Дневен център за деца и младежи с увреждания:** щатни бройки – 8, от тях на пълно работно време – 5.

Разпределението на персонала е, както следва:

Директор – 1 щ. бр.;
Психолог – 0,5 щ. бр.;
Социален работник – 1 щ. бр.;
Специален педагог – 1 щ. бр.;
Рехабилитатор – 1,5 щ. бр.;
Кинезитерапевт – 0,5 щ. бр.;
Мед. сестра – 0,5 щ. бр.;
Детегледач – 0,5 щ. бр.;
Счетоводител – 0,5 щ. бр.;
Хигиенист – 0,5 щ. бр.;
Домакин – 0,5 щ. бр.;
Шофьор – 0,5 щ. бр.;
Монтаж и поддръжка – 0,5 щ. бр.

Всички специалисти притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование. Голяма част от персонала работи в Центъра от разкриването му. Няма текучество на персонал.

Налице е съответствие между капацитета на услугата и щатните бройки, съгласно изискванията на Методиката за численост на персонала в специализираните институции и социалните услуги в общността.

✚ **Звено Майка и бебе:** щатни бройки – 7, от тях на пълно работно време – 3 бр.

Разпределението на персонала е, както следва:

Управител – 1 щ. бр.;
Социален работник – 2 щ. бр.;
Психолог – 0,5 щ. бр.;
Мед. сестра – 3 щ. бр. x 0,5;
Няма общи и спомагателни длъжности. Няма незаети длъжности.

Всички специалисти притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование. Наблюдава се честа смяна на персонала в социалната услуга.

Налице е съответствие между капацитета на услугата и щатните бройки, съгласно изискванията на Методиката за численост на персонала в специализираните институции и социалните услуги в общността.

✚ **Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания:** щатни бройки – 5, от тях на пълно работно време – 5.

Разпределението на персонала е, както следва:

Директор – 1 щ. бр.;
Сътрудник социални дейности – 4 щ. бр.
Няма общи и спомагателни длъжности. Няма незаети длъжности.

Всички специалисти притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование. Налице е съответствие между капацитета на услугата и щатните бройки, съгласно изискванията на Методиката за численост на персонала в специализираните институции и социалните услуги в общността.

✚ **Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания – 2 броя:** щатни бройки – 12,5 за всеки от Центровете, като всичките са на пълно работно време.

Разпределението на персонала за всеки от Центровете е, както следва:

Ръководител – 1 щ. бр. /за двата център общо/;

Социален работник – 1 щ. бр.;

Възпитател – 2 щ. бр.;

Медицинска сестра – 1 щ. бр.;

Детегледач – 6 щ. бр.;

Хигиенист – 1 щ. бр.;

Работник – поддръжка – 1 щ. бр.

Всички специалисти притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование. Наблюдава се честа смяна на персонала. Налице е съответствие между капацитета на услугата и щатните бройки, съгласно изискванията на Методиката за численост на персонала в специализираните институции и социалните услуги в общността.

✚ Център за обществена подкрепа: щатни бройки – 5, от тях на пълно работно време – 5.

Разпределението на персонала е, както следва:

Директор – 1 щ. бр.;

Психолог – 1 брой;

Социален работник – 2 щ. бр.;

Педагог – 1 щ. бр.;

*Ръководителят изпълнява ролята и на психолог – промяната е от 01.09.2010г. Няма общи и спомагателни длъжности. Няма незаети длъжности.

Всички специалисти притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование. Целият персонал на Центъра е с дългогодишен опит в предоставянето на услугата. Не се наблюдава текучество на персонала.

Налице е съответствие между капацитета на услугата и щатните бройки, съгласно изискванията на Методиката за численост на персонала в специализираните институции и социалните услуги в общността.

✚ Център за обществена подкрепа - ИМКА: щатни бройки – 5, от тях на пълно работно време – 3.

Разпределението на персонала е, както следва:

Директор – 1 щ. бр.;

Педагог -2 x 0,5 щ. бр.;

Психолог – 1 щ. бр.;

Социален работник – 1 щ. бр.;

Счетоводител – 0,5 щ. бр.

Всички специалисти притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование. Няма незаети длъжности. Голяма част от персонала е с дългогодишен опит в предоставянето на услугата. Не се наблюдава текучество на персонала.

Услугата привлича и специалисти по граждански договори, в зависимост от потребностите на ползвателите и индивидуалните нужди на съответния потребител или конкретния случай.

Налице е съответствие между капацитета на социалната услуга и щатните бройки, съгласно изискванията на Методиката за численост на персонала в специализираните институции и социалните услуги в общността.

✚ Областен съвет по наркотични вещества: щатни бройки – 4, от тях на пълно работно време – 4.

Разпределението на персонала е, както следва:

Председател – 1 щ. бр.;

Секретар – 1 щ. бр.;

Ст. специалист – 2 щ. бр.;

Няма общи и спомагателни длъжности. Няма незаети длъжности.

Всички специалисти притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование.

✚ Център за социална рехабилитация и интеграция за деца от аутистичния спектър: щатни бройки – 5, от тях на пълно работно време – 3.

Разпределението на персонала е, както следва:

Ръководител – 1 щ. бр.;

Психолог – 1,5 щ. бр.;

Педагог – 1 щ. бр.;

Логопед – 0,5 щ. бр.

Няма общи и спомагателни длъжности. Няма незаети длъжности.

Всички специалисти притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование. Социалната услуга се предоставя почасово по предварително изготвен график за работа на специалистите със съответния потребител. Налице е съответствие между капацитета на социалната услуга и щатните бройки, съгласно изискванията на Методиката за численост на персонала в специализираните институции и социалните услуги в общността.

✚ Център за обществена подкрепа - SOS: щатни бройки – 4, от тях на пълно работно време – 4.

Разпределението на персонала е, както следва:

Ръководител – 1 щ. бр.;

Социален работник – 3 щ. бр.;

Услугата се реализира и финансира от Сдружение „SOS Детски селища България“.

Всички специалисти притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование. Услугата привлича и специалисти по граждански договори, в зависимост от потребностите на ползвателите и индивидуалните нужди на съответния потребител или конкретния случай.

✚ Наблюдавано жилище: щатни бройки – 3, от тях на пълно работно време – 3.

Разпределението на персонала е, както следва:

Директор – 1 щ. бр.;

Социален работник – 2 щ. бр.;

Услугата се предоставя и финансира от Фондация за социална промяна и включване - София.

✚ Дневен център за стари хора: щатни бройки – 4, от тях на пълно работно време - 3.

Разпределението на персонала е както следва:

Управител – 1 щ. бр.;

Социален работник – 1 щ. бр.;

Медицинска сестра – 1 щ. бр.;

Счетоводител – 0,5 щ. бр.;

Хигиенист – 0,5 щ. бр.

Няма незаети длъжности. Всички специалисти притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование. Налице е съответствие между капацитета на социалната услуга и щатните бройки, съгласно изискванията на Методиката за численост на персонала в специализираните институции и социалните услуги в общността.

 Дневен център за възрастни хора с увреждания: щатни бройки – 8, от тях на пълно работно време - 6.

Разпределението на персонала е, както следва:

Директор – 1 щ. бр.;
Психолог – 0,5 щ. бр.;
Клиничен психолог – 1 щ. бр.;
Социален работник – 1 щ. бр.;
Трудотерапевт – 1,5 щ. бр.;
Мед. сестра - 1 щ. бр.;
Счетоводител – 0,5 щ. бр.;
Касиер - домакин – 1 щ.бр.;
Хигиенист – 1 щ. бр.

Няма незаети длъжности. Услугата привлича и специалисти по граждански договори в зависимост от потребностите на ползвателите и индивидуалните нужди на съответния потребител или конкретния случай.

Всички специалисти притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование. Налице е съответствие между капацитета на социалната услуга и щатните бройки, съгласно изискванията на Методиката за численост на персонала в специализираните институции и социалните услуги в общността.

 Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с различни по вид и степен увреждания: щатни бройки – 8, от тях на пълно работно време - 6.

Разпределението на персонала е, както следва:

Ръководител – 1 щ. бр.;
Технически сътрудник – офис – 1 щ. бр.;
Психолог – 1 щ. бр.;
Специалист социална услуга – 1 щ. бр.;
Специален педагог – 1 щ. бр.;
Счетоводител – 0,5 щ. бр.;
Трудотерапевт – 0,5 щ. бр.;
Специалист социални дейности – 1 щ. бр.

Няма незаети длъжности. Всички специалисти притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование. Налице е съответствие между капацитета на социалната услуга и щатните бройки, съгласно изискванията на Методиката за численост на персонала в специализираните институции и социалните услуги в общността. Не се наблюдава текучество на персонала.

 Домашен социален патронаж: щатни бройки – 28, от тях на пълно работно време - 27.

Разпределението на персонала е както следва:

Директор – 1 щ. бр.;
Главен счетоводител – 1 щ. бр.;
Счетоводител – 1 щ. бр.;
Социален работник – 2 щ. бр.;
Касиер – 1 щ. бр.;
Домакин – 1 щ. бр.;
Разносвач храна – 11 щ. бр.;
Санитар – 6 щ. бр.;
Шофьор – механик – 1 щ.бр.;

Шофьор – 3 щ. бр.

Незаети длъжности – 1 бр. разносвач храна.

Всички притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование.

✚ Регионален Хоспис ЕООД: щатни бройки – 14, от тях на пълно работно време - 5.

Разпределението на персонала е, както следва:

Директор – 1 щ.бр.;

Лекар – почасово /два пъти в седмицата, както и при повикване/;

Психолог - почасово /два пъти в седмицата, както и при повикване/;

Мед. сестри – 5 щ. бр.- 10*0,5 непълно работно време;

Санитар - 4 щ. бр. – 2 на пълно работно време и 4*0,5;

Общи и спомагателни длъжности /счетоводител, шофьор-поддръжка/ - 2 щ. бр.

Всички притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование.

✚ Клуб на пенсионера: щатни бройки – 3, от тях на пълно работно време - 2.

Разпределението на персонала е както следва:

Организатор – 1,5 щ. бр.;

Хигиенист – 1 щ. бр.;

Общ работник – 0,5 щ. бр.

Незаети длъжности – няма. Всички притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование.

✚ Клуб на инвалида: щатни бройки – 1, от тях на пълно работно време - 1.

Разпределението на персонала е, както следва:

Организатор – 2 x 0,5 щ. бр.;

Няма общи и спомагателни длъжности. Няма незаети длъжности.

✚ Социален асистент: щатни бройки – 9 , от тях на пълно работно време – 9.

Разпределението на персонала е, както следва:

Социален асистент – 9 щ.бр.

Няма общи и спомагателни длъжности. Няма незаети длъжности.

✓ **УСЛУГИ ПО ПРОЕКТИ:**

✚ Личен асистент: към 31.07.2015г. 83 лица по трудово правоотношение са назначени на длъжността личен асистент

Услугата се финансира по проект „Нови възможности за грижа“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020. Срок за предоставяне на услугата 28.02.2016г.

✚ Приемна грижа: към 31.07.2015г. в 10 от приемните семейства са настанени 14 деца със Заповед на Директора на Дирекция „Социално подпомагане“. Всички приемни семейства са ангажирани по граждански договори.

Услугата се финансира по проект „И аз имам семейство“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013. Срок за предоставяне на услугата 31.10.2015г.

✚ Център за ранна интервенция: щатни бройки - 6, от тях на пълно работно време – 4.

Разпределението на персонала е както следва:

Директор – 0,5 щ. бр.;
Социален работник – 1 щ. бр.;
Медицинска сестра- 1 щ.бр.;
Рехабилитатор – 1 щ.бр.;
Психолог – 1 щ.бр.;
Лекар – педиатър- 0,5 щ. бр.

Няма незаети длъжности. Всички специалисти са с необходимия опит и образование за длъжността.

Услугата се финансира по проект „Разкриване на иновативни услуги за деца и семейства в община Габрово“, финансиран по Оперативна програма Развитие на човешките ресурси 2007-2013. Срок за изпълнение на проекта 30.11.2015г.

 Център за детско и майчино здраве: щатни бройки - 5, от тях на пълно работно време – 3.

Разпределението на персонала е, както следва:

Директор – 0,5 щ. бр.;
Социален работник – 1 щ. бр.;
Медицинска сестра- 1 щ.бр.;
Старша сестра – 1 щ.бр.;
Домакин - 0,5 щ. бр.

Няма незаети длъжности. Всички специалисти са с необходимия опит и образование за длъжността.

Услугата се финансира по проект „Разкриване на иновативни услуги за деца и семейства в община Габрово“, финансиран по Оперативна програма Развитие на човешките ресурси 2007-2013. Срок за изпълнение на проекта 30.11.2015г.

 Дневен център за деца с увреждания до 3 години: щатни бройки - 13, от тях на пълно работно време – 11.

Разпределението на персонала е както следва:

Директор – 0,5 щ. бр.;
Психолог- 1 щ. бр.;
Социален работник – 1 щ. бр.;
Специален педагог – 1 щ. бр.;
Рехабилитатор – 2 щ. бр.;
Детегледачка – 2 щ. бр.;
Хигиенист – 2 щ. бр.;
Логопед – 1 щ. бр.

Няма незаети длъжности. Всички специалисти са с необходимия опит и образование за длъжността.

Услугата се финансира по проект „Разкриване на иновативни услуги за деца и семейства в община Габрово“, финансиран по Оперативна програма Развитие на човешките ресурси 2007-2013. Срок за изпълнение на проекта 30.11.2015г.

В подкрепа дейността на екипите на **Център за ранна интервенция, Център за майчино и детско здраве и Дневен център за деца с увреждания до 3 години** по проекта по граждански договори са ангажирани и следните специалисти: **приложен специалист, консултант и юрист.**

 Комплекс за интегрирани услуги за деца и семейства: за предоставянето на услугите/дейности в рамките на Комплекса е сформиран екип от консултанти, включващ следните специалисти:

- Услугата „Здравна консултация за деца“: лекар - педиатър, медицинска сестра и медиатор;

- Услугата „Индивидуална педагогическа подкрепа за деца с увреждания” – специален педагог;

- Услугата „Формиране и развитие на родителски умения“ и „Семейно консултиране и подкрепа“ – акушерка, медиатор / 2 консултантa/, лекар - педиатър, юрист, акушер - гинеколог, медицинска сестра, социален работник / 2 консултанти/ и психолог.

Няма незаети позиции. Всички специалисти са с необходимия опит и образование за длъжността и са ангажирани с консултантски договори.

Услугите се предоставят по проект „ПОСОКИ – Предоставяне в общността на социално образователно консултиране и интегриране“. Проектът се финансира от Министерство на труда и социалната политика със Заем от Световната банка за възстановяване и развитие. Срок за изпълнение на проекта 31.12.2015г.

Изводи:

○ Предвид гореизложеното, общият брой щатни бройки в специализираните институции и социалните услуги в общността на територията на община Габрово, е 191, от тях заети от специалисти са 108 места, т.е. **57 % от общия брой длъжности са заети от специалисти със съответното медицинско или социално образование**. В тази цифра не се включват незаетите длъжности, определени за специалисти с определена квалификация, както и екипите на социалните услуги, предоставяни към момента посредством реализацията на проекти. Това показва, че социалните услуги са обезпечени от към кадрово обслужване на специалисти с определена професия в социалната или здравна сфера.

○ Относително малък брой незаети длъжности в социалните заведения;

○ Съотношението между капацитет и щатни бройки на съответната социална услуга съответства на Методиката за определяне на числеността на персонала в специализираните институции и социални услуги в общността, утвърдена от МТСП със Заповед № РД 01-864/30.10.2012г.

○ Наличие на стаж по специалността на почти всички специалисти, работещи в социалната сфера;

○ Наличие на образование за заемане на длъжността на специалистите, работещи в социалните услуги.

○ Сравнително малък брой социални услуги привличат специалисти извън утвърденото щатно разписание по граждански договори за работа по конкретен случай и прилагане на индивидуален подход при предоставяне на услугата в зависимост от потребностите на конкретния ползвател.

○ Сравнително добро ниво на оказване на методическа подкрепа на специалистите, работещи в социалните заведения.

○ Периодично участие на специалистите в провеждане на различни обучения и въвеждане в новостите в социалната и нормативна база.

○ Недостатъчни индивидуални консултации и супервизии със специалистите.

Препоръки:

○ Оказване на методическа подкрепа на специалистите;

○ Гъвкаво и динамично предоставяне на социалните услуги по отношение привличане на външни специалисти по граждански договори, извън утвърденото щатно разписание, с цел прилагане на индивидуален подход, съобразно конкретните дефицити, нужди и потребности на ползвателите;

- Провеждането на периодични обучения за въвеждане в новостите и съвременните тенденции в социалната и нормативната база, с цел поддържане на знанията и уменията;
- Осъществяване на дейности, свързани с повишаване квалификацията на персонала;
- Провеждане на индивидуални и/или групови консултации от външни консултанти и независими експерти на специалистите, работещи в социалните услуги, с цел недопускане на т. нар. ”прегриване” на специалистите;
- Провеждане на супервизии със специалистите;
- Осъществяване психологическа подкрепа на съответния специалист в кризисни ситуации;
- Финансово обезпечаване на методическата подкрепа, супервизиите, консултациите и психологическата подкрепа на специалистите от бюджета на съответната социална услуга;
- Доставчиците следва да насърчават екипната работа на специалистите, като организират професионални обсъждания по теми, свързани с правата и потребностите на потребителите, както и с развитието на съответната социална услуга.

6.2. ФИНАНСОВ АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО

Финансово-счетоводен анализ на дейностите на Общината Габрово в лв.

Дейност	Отчет 2013г.	Отчет 2014г.	Бюджет 2015г.
ДЪРЖАВНИ ДЕЙНОСТИ			
Център за обществена подкрепа – Община Габрово	57 022	68 799	74 547
Център за обществена подкрепа – ИМКА	76 858	67 910	77 865
Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания	39 879	41 563	45 145
Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания – 2 центъра	-----	-----	198 346 + 6 000 лв. дофинансиране /услугата е делегирана от държавата дейност от 01.04.2015г./
Звено „Майка и бебе“	41 572	44 917	44 164 + 8 800 лв. дофинансиране
Дом за възрастни хора с физически увреждания	237 935	253 464	282 416 + 6 200 лв. капиталови разходи
Дом за деца лишени от родителска грижа „Христо Райков“	219 588 + 14 237лв. дофинансиране	186 701	192 219 + 15 000 лв. дофинансиране
Дневен център за стари хора	62 223	61 399	65 494
Център за социална рехабилитация и интеграция за деца от аутистичния спектър	42 930	42 783	78 274 + 16 000 лв. капиталови разходи
Център за социална рехабилитация и интеграция	100 009	101 268	105 069 + 2 800 лв. капиталови разход
Дневен център за деца и младежи с увреждания	109 895	121 565	129 612 + 635 000 лв. капиталови разходи
Дневен център за възрастни хора с увреждания	131 938	128 406	135 125
Програми за временна заетост	65 045	72 618	36 130 /към

			30.06.2015г./
Капиталови разходи	-----	-----	660 000
Дофинансиране	14 237	-----	29 800
Всичко разходи	1 199 131	1 191 393	2 154 206
МЕСТНИ ДЕЙНОСТИ			
Домашен социален патронаж	361 576	380 970	414 600
Клуб на пенсионера, Клуб на инвалида	28 095	38 833	48 400 + 3 000лв. капиталови разходи
Обществена трапезария	33 800	18 110	2 300
Социален асистент		24 557	63 200
Програми за заетост	4 695	-----	2 000
Капиталови разходи			3 000
Всичко разходи за местни дейности	428 166	462 470	533 500

В община Габрово социалните услуги се финансират като делегирана от държавата дейности и местни дейности. Делегирани от държавата дейности са: Дом за възрастни хора с физически увреждания, Дом за деца лишени от родителска грижа, Звено „Майка и бебе“, Центъра за обществена подкрепа /2 Центъра/, Дневен център за стари хора, Дневен център за възрастни хора с увреждания, Дневен център за деца и младежи с увреждания, Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания, Център за социална рехабилитация и интеграция за хора с различни по вид и степен с увреждания, Център за социална рехабилитация за деца от аутистичния спектър. От началото на месец април 2015г. услугата Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания /2 Центъра/ също се финансира като делегирана дейност. Същата е разкрита през 2014г. посредством реализирането на проект.

С общински приходи се финансират: Домашен социален патронаж, Клуб на пенсионера, Клуб на инвалида, социален асистент.

Посредством изпълнението на проекти по оперативните програми, се финансират услугите: Личен асистент, Приемна грижа, Дневен център за деца с увреждания до 3 години, Център за майчино и детско здраве, Център за ранна интервенция, Комплекс за предоставяне на интегрирани услуги за деца и семейства в община Габрово. След приключване срока за изпълнение на проектите, Община Габрово търси варианти за финансиране на разкритите социални услуги.

Сравнявайки отчетите за 2012 и 2013 г. и бюджета за 2015г. за финансиране на социалните услуги, се наблюдава завишение на разходите за държавни дейности, което се дължи на разкриването на нови социални услуги, както и от ежегодното увеличаване на единните разходни стандарти за съответните услуги. Значителен ръст има в капиталовите разходи в бюджета за 2015г., което се дължи на предоставянето на средства от републиканския бюджет за преустройство на сградата на бившия междуучилищен център за нуждите на Дневен център за деца и младежи с увреждания.

В местните дейности също се наблюдава има завишаване на средствата. През 2014г. като местна дейност бе разкрита услугата „социален асистент“. Съществена роли има и промяната в минималната работна заплата за съответните календарни години.

6.3. ДРУГИ НАЛИЧНИ РЕСУРСИ В ОБЩИНА ГАБРОВО

Към настоящия момент са постъпвали дарения във вид на финансови средства, храна или хранителни продукти, техника и уреди за рехабилитация или друг вид терапия в услуги като ДДЛРГ, ДМСГД, ДЦДМУ, ДЦВХУ, ЗМБ, ДЦСХ и др.

В по – голямата част от наличните социални услуги помещенията са обособени и отговарят на изискванията за площ и капацитет, както и за предвидените дейности с потребителите и различните целеви групи. Ремонтни и освежителни дейности се извършват периодично.

Община Габрово разполага със сграден фонд за разкриване на нови социални услуги, основно чрез адаптиране на налични помещения, в зависимост от необходимостта и предназначението на услугата.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕПОРЪКИ

7.1. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ СИТУАЦИОННИЯ АНАЛИЗ И ОЦЕНКАТА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ

Община Габрово е социално ангажирана институция, отговорна към проблемите и затрудненията на лица, деца и семейства, жители на общината. Това е показателно от изключително широкия спектър на предоставяните социални услуги в общността и малкия брой специализирани институции. Анализирайки предоставяните услуги, може са се изведат следните заключения:

- На територията на общината се предоставят услуги в общността, насочени към подкрепа на:

- Възрастни хора и самотно живеещи;
- Лица с увреждания;
- Деца и младежи с увреждания;
- Деца и младежи в риск;
- Деца и техните родители в риск от общността;
- Лица с ниски доходи;
- Бездомни и безпризорни лица и др.;

- Материалната база на предоставяните социални услуги отговаря на нормативните изисквания и потребностите на целевите групи. Периодично се извършват подобрения и текущи ремонти;

- Услугите са обезпечени от квалифициран и обучен персонал. В по-голямата част от услугите не се наблюдава текучество на персонала, което е предпоставка за устойчивост в работата с потребителите;

- Непрекъснато се търсят варианти за развитие и разширяване на предоставяните услуги, посредством реализирането на проекти по оперативните програми. За последните няколко години услугите Личен асистент, Социален асистент и Приемна грижа се предоставят по проекти по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”. Посредством предоставянето им се създава възможност за осигуряване на грижи в домашна среда за лица в тежко здравословно състояние и затруднения в самообслужването. Разкриването на Комплекса за интегрирани услуги за деца и семейства по проект „ПОСОКИ – предоставяне в общността на социално – образователно консултиране и интегриране” допринася за активна работа с представители от различни рискови групи в посока подобряване грижите за децата в ранна детска възраст;

- Община Габрово подкрепя и реализира основните приоритети от националната политика в областта на социалните услуги. Разкриването на Центровете за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания е част от изпълнението на политиката за деинституционализация на децата. Активната работа за реформиране на двете специализирани институции, функциониращи на територията на общината, също е

показателно за ангажираността по отношение грижите за деца в риск, лишени от родителска грижа.

В следващия пет годишен период предстои да се реализира Стратегията за дългосрочна грижа, с акцент грижата и подкрепата на старите хора и хората с увреждания. В изпълнение на Стратегията Община Габрово планира разкриването на социални услуги за възрастни хора, съобразно потребностите на общността.

7.2. ИЗВОДИ ЗА НАЛИЧНИТЕ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Общи изводи за състоянието на социалните услуги в община Габрово по отношение на:

7.2.1. Териториално разпределение в общината

Социалните услуги са концентрирани на територията на гр. Габрово и обхващат предимно ползватели от града. Няма разкрити социални услуги и специализирани институции на територията на селата. Живеещите в голяма част селата са обхванати от Домашен социален патронаж. Услугата обхваща около 15 ползватели от следните населени места: Жълтеш, Борики, Ясени, Фърговци, Гайтани, Поповци, Армени, Враниловци, Чавеи, Новаковци, Драгановци, Райновци.

7.2.2. Съотношение между услугите в общността и специализирани институции

На територията на община Габрово функционират две специализирани институция за деца в риск:

– Дом за деца, лишени от родителска грижа «Христо Райков» Габрово - институцията е в процес на реструктуриране, през последните няколко години активно се работи в посока за закриване на дома.

- Дом за медико-социални грижи за деца – институцията, в изпълнение на ПМС №208/10.08.2015г. на МС предстои да бъде закрита от 01.10.2015г.

Преобладава броят на социалните услуги в общността и тези, предоставяни в семейна или близка до семейната среда. Социалните услуги в общността за деца на територията на община Габрово – делегирана държавна дейност, са: Дневен център за деца и младежи с увреждания, Звено „Майка и бебе”, Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания, Центрове за обществена подкрепа, Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания /2 Центъра/, Център за социална рехабилитация и интеграция за деца от аутистичния спектър и Областен съвет по наркотични вещества.

Посредством изпълнението на проекти по оперативните програми, се предоставят и услугите Дневен център за деца с увреждания до 3 години, Център за ранна интервенция, Център за майчино и детско здраве, Приемна грижа и Комплекс за предоставяне на интегрирани услуги за деца и семейства.

По отношение на социалните услуги за възрастни хора и хора с увреждания, ситуацията е аналогична. На територията на общината функционира една специализирана институция за лица с увреждания – Дом за възрастни с физически увреждания. Домът предоставя 24 часови грижи за лица с физически увреждания, удостоверени с решение на ТЕЛК.

Социалните услуги за възрастни и хора с увреждания са следните: Дневен център за възрастни хора с увреждания, Дневен център за стари хора, Център за социална рехабилитация и интеграция, Домашен социален патронаж, Социален асистент, Регионален

Хоспис, Клуб на пенсионера, Клуб на инвалида и др. Паралелно с това, чрез финансиране по проекти, се предоставят социални услуги за възрастни в домашна среда. По този начин се разширява кръга на ползвателите за равен достъп до различни видове социални услуги в общността. Посредством реализирането на проект „Нови възможности за грижа“, по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ се предоставя услугата „Личен асистент“.

7.2.3. Съотношение между услугите в семейна среда и резидентната грижа

✓ Услуги за деца:

В изпълнение на националната политика за деинституционализация, през последните години Община Габрово води изключително активна социална политика по отношение предоставяне на социални услуги в общността за деца и младежи в среда, близка до семейната, резидентен тип:

- Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания – услугата предоставя в среда, близка до семейната: 24 грижи за деца и младежи в риск от общността, както и на които предстои напускане на специализирана институция. Капацитет на Центъра е 5 места;

- Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания /2 Центъра - кв. Борово и кв. Трендафила/ - към момента в двата Центъра в среда, близка до семейната, живеят 24 деца/младежа с различни по вид и степен увреждания;

- Звено „Майка и бебе“ – услугата подкрепя бременни в последните месеци, майки с деца от 0 до 3 години, които има риск да изоставят децата си. Капацитет – 6 двойки /майка-бебе/.

Считано от 01.10.2015г. предстои да бъде разкрит и Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания, нуждаещи се от непрекъснати медицински грижи. Центърът ще бъде с капацитет 8 места и ще се помещава в сградата на Дом за медико-социални грижи за деца Габрово.

В изпълнение на проект „И аз имам семейство“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ се предоставя и социалната услуга в общността „Приемна грижа“. Посредством предоставянето на услугата се създава възможност за отглеждане на деца в риск в семейна среда. Срок за изпълнение на проекта месец 10.2015г.

✓ Услуги за възрастни хора и хора с увреждания

Към момента на територията на община Габрово не се предоставя социална услуга в общността, резидентен тип, в среда, близка до семейната за възрастни или хора с увреждания. Единствената 24 часова услуга за възрастни е специализираната институция – Дом за възрастни хора с физически увреждания. В изпълнение на Стратегията за дългосрочна грижа, Община Габрово планира в следващите няколко години да стартира предоставянето на Център за настаняване от семеен тип за стари хора и Център за настаняване от семеен тип за лица с деменция.

В подкрепа на хората с увреждания и лица със затруднение в самообслужването и справянето с ежедневни дейности, от няколко години, в резултат на изпълнението на редица проекти и програми, се предоставят услугите „Личен асистент“ и „Социален асистент“. И двете социални услуги са с голям интерес и обществена значимост.

За гражданите на община Габрово се предоставя и услугата „Регионален хоспис”. Хосписът обслужва пациенти в тежко здравословно състояние, нуждаещи се от постоянни медицински грижи. Стационарът на хоспис – услугата е ситуиран в гр. Дряново. В Хосписа се настаняват пациенти както от област Габрово, така от други области и общини в страната. В подкрепа на лица в тежко здравословно състояние, нуждаещи се от ползване на услугата, Община Габрово оказва финансова подкрепа при определени условия и критерии, приети от ОбС Габрово.

7.2.4. Степен на развитие на услугите за превенция на риска от социално изключване

На територията на общината функционират три Центъра за обществена подкрепа. Два от Центровете са делегирана от държавата дейност и са с общ капацитет 45 места. Третият Център за обществена подкрепа се предоставя и финансира от Сдружение „SOS Детски селища България” и е с капацитет 100 деца. И трите Центъра предоставят услуги в подкрепа на деца и техните родители от общността.

През месец април 2015г. бе разкрит и Комплекс за предоставяне на интегрирани услуги за деца и семейства в община Габрово. Потребители на Комплекса са деца на възраст от 0 до 7 години и техните родители/семейства. На територията на Комплекса се предоставят услуги, насочени към семейно консултиране на родители от рискови групи, формиране на родителски умения, здравна консултация и проследяване развитието на децата, индивидуална педагогическа подкрепа на деца с увреждания. Услугите са разделени с оглед възрастта на децата – на услуги за деца от 0 до 3 г. и техните родители и услуги за деца от 3 до 7 г. и техните родители.

Дейностите, предоставяни в Комплекса за интегрирани услуги, главно са насочени към превенция на социалното изключване и ограничаване предаването на бедността между поколенията чрез въздействие и инвестиции в ранното детско развитие.

В заключение, може да се обобщи, че предоставяните социални услуги за превенция на риска от социално изключване отговарят до голяма степен на потребностите и нуждите на потребителите. Изградена е и мрежа от партньорство между социалните услуги – периодично съвместно се провеждат различни кампании и инициативи в общността.

Характеристика на спектъра/многообразието на видовете услугите

Предоставяните социални услуги в общността и специализирани институции обхващат изключително широк спектър от представители на различни целеви групи. Предоставят се социални услуги, обхващащи:

- Възрастни хора и самотно живеещи;
- Лица с увреждания;
- Деца и младежи с увреждания;
- Деца и младежи в риск;
- Бездомни и безпризорни лица;
- Деца и техните родители в риск от общността;
- Лица с ниски доходи и др.;

Всички социални услуги са ситуирани в оживени райони/квартали на град Габрово, централната част или широк център. Услугите са достъпни и адаптирани за нуждите на потребителите. Също така, Община Габрово непрекъснато разширява спектъра на предоставяните социални услуги, съобразно потребностите и нуждите на общността. Непрекъснато се търсят варианти за финансиране на услуги, посредством реализацията на различни проекти.

7.2.5. Обхват на услугите, предоставяни от външните доставчици

Съгласно разпоредбите на Закона за социално подпомагане и правилника за неговото приложение, Кметът на общината, в качеството му на доставчик на социални услуги, има възможността да предостави управлението на социални услуги на външен доставчик след провеждане на конкурсна процедура. С оглед качествено предоставяне на социални услуги и тяхното максимално развитие към момента, Община Габрово, въз основа на сключени договори с външни доставчици, е предоставила управлението на следните услуги в общността:

- Дневен център за деца и младежи с увреждания – услугата се управлява от Фондация „Грижи за деца с увреждания”. Срок за изпълнение на договора – 30.06.2017г.;
- Дневен център за възрастни хора с увреждания – услугата се предоставя от Сдружение “Бъдеще и закрила за лица с интелектуални затруднения”. Срокът за изпълнение на договора - 30.06.2017г.;
- Център за обществена подкрепа – услугата се управлява и предоставя от Сдружение „ИМКА” Габрово. Срок на договора – 31.12.2016г.;
- Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания – управлява се от Сдружение „SOS Детски селища България”. Срок на договора – 28.02.2018г.;
- Център за социална рехабилитация и интеграция – услугата е предоставена за управление на Териториална съюзна организация на слепите – гр. Габрово. Срок за изпълнение на договора - 31.12.2017г.;
- Дневен център за стари хора - услугата се управлява от „Слънчев дом 2011“ ЕООД Габрово. Срок за изпълнение на договора - 31.12.2017г.

Паралелно с възлагане управлението и предоставянето на социални услуги на външен доставчик, от няколко години на територията на общината, благодарение на публично – частно партньорство, се предоставя услугата „Наблюдавано жилище“. За нуждите на социалната услуга Община Габрово е предоставила имот, частна общинска собственост, на Фондация за социално промяна и включване - София, която предоставя и финансира услугата.

7.2.6. Изводи по други теми, според спецификата на община Габрово

ОБЩИ ИЗВОДИ ЗА УСЛУГИТЕ ЗА ДЕЦА:

Степен на развитие на услугите в общността, превенция

Община Габрово има добре развита мрежа от социални услуги за деца и младежи в общността, създаващи условия за:

- непрекъснатата подкрепа на деца и младежи в риск от общността;
- подкрепа и консултиране на родители на деца с рисково поведение;
- превенция на рисково поведение;
- целодневно или почасово ползване на социални услуги;
- 24 часово обгрижване и подкрепа на деца и младежи с/без увреждания, лишени от родителска грижа;
- интегриране на деца в риск в масови детски и учебни заведения;
- израстване и развитие на деца в риск в семейна среда или в среда близка до семейната;
- превенция на изоставянето;
- повишаване родителския капацитет и грижата за децата;
- подкрепа, консултиране и обучаване на родители на деца с увреждания.
- и др.

Всички от горе изброените мерки и дейности са възможни благодарение на широкия спектър от целеви групи, които обхващат предоставяните на територията на общината

социални услуги в общността за деца. Към момента на анализа, предоставяните услуги в общността покриват до голяма степен потребностите на децата и младежи в риск и с рисково поведение.

Оценка на покритието на целевите групи от наличните услуги – съотношение между отделните населени места в общината

Наличните социални услуги за деца, предоставяни на територията на община Габрово, покриват в голяма степен потребностите на деца и младежи в риск от общността, както и деца и младежи с рисково поведение. Целевите групи, обхванати от предоставяните социални услуги в общността и специализирани институции, обхващат:

- деца в риск от общността;
- деца с рисково поведение и противообществени прояви;
- деца лишени от родителска грижа;
- деца, жертви на насилие;
- деца с увреждания;
- деца, настанени в приемни семейства и др.;

Социалните услуги са концентрирани на територията на гр. Габрово и обхващат предимно ползватели от града. Няма разкрити социални услуги за деца на територията на селата. Предвид малкия брой деца /545 деца, от които 227 учаци/, живущи в селата на територията на общината, не е установена потребност от разкриване на социални услуги извън територията на града.

Също така за по-широко покриване потребностите на децата и младежите в риск е необходимо специалистите в Центровете за обществена подкрепа да бъдат допълнително обучени за работа с деца/младежи употребяващи психоактивни вещества.

Изводи за специализираните институции за деца

Специализираната институция **Дом за деца лишени от родителска грижа „Христо Райков”** към момента е с капацитет 25 места, като реално в Дома към 31.08.2015г. са настанени за отглеждане и възпитание 7 деца. В тази връзка, активно се работи и се търсят варианти за реструктуриране на институцията и разкриване на Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи.

Дом за медико – социални грижи за деца - Габрово също към момента е в процес на реформиране. С ПМС № 208/10.08.2015г., считано от 01.10.2015г., институцията предстои да бъде закрыта. В тази връзка, от началото на месец октомври 2015г. ще стартира предоставянето на услугата Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания, нуждаещи се постоянни медицински грижи. В Центъра ще бъдат настанени децата, отглеждани по настоящем в Дома, с тежки увреждания, нуждаещи се от непрекъснати грижи. Към 31.08.2015г. в специализираната институция има 3 деца.

Предвид гореизложената информация е видно, че процесът на деинституционализация и предоставянето на алтернативни социални услуги в общността на територията на община Габрово е засилен и се изпълнява в пълна степен националната социална политика на местно ниво. И двете специализирани институции са в процес на реструктуриране, което е показателно за активната работа в посока закрыла на деца и младежи в риск, лишени от родителска грижа. Също така, показателно е доброто партньорство и сътрудничество между Община Габрово, Министерство на труда и

социалната политика, Министерство на здравеопазването, Агенция за социално подпомагане, Държавна агенция за закрила на детето и др.

Заключения за качеството на услугите за деца и съответствие с реалните потребности

Важна роля за качеството на една социална услуга, независимо от целевата група – деца, възрастни хора, деца/възрастни с увреждания, е екипът от специалисти, работещ с потребителите. Необходимо е специалистите периодично да преминават различни специализирани обучения, да участват в провеждането на курсове за повишаване на квалификацията, както и непрекъснато да се развиват личните им качества и компетенции. Не на последно място, от съществено значение е и провеждането на регулярни супервизии. През последните няколко години Община Габрово, в качеството си на доставчик на социални услуги и всички външни доставчици, ангажирани с предоставянето на услуги, работят активно за повишаване компетенциите на персонала. Провеждат се регулярни супервизии, което дава възможност за подкрепа и консултиране на специалистите. В по-голямата част от социалните услуги не се наблюдава тежест на персонала, което е предпоставка за последователност и стабилност при работата.

Материалната база, в която се предоставят социалните услуги също има важна роля при определяне качеството на работата. Към момента, почти всички социални услуги на територията на общината се предоставят в реновирани за конкретната услуга помещения, съобразени с потребностите на потребителите. По-голямата част от собствеността е общинска, което дава възможност за устойчивост в развитието на услугите. Помещенията са добре обзаведени и оборудвани, разполагат с необходимите техника и консумативи за провеждането на индивидуална или групова работа. Непрекъснато се търсят и външни източници за извършване на ремонтни дейности и подобрения на материалната база.

Дългогодишното предоставяне на по-голямата част от социални услуги в общината, непрекъснатия интерес от потребителите, работата при пълен капацитет и липсата на значителен брой потребители, желаещи да прекратят ползването на услугите, е показателно за високото качество на предоставяните от Община Габрово социални услуги.

Не на последно място, ангажирането на неправителствения сектор и бизнеса в предоставянето на социални услуги също е от огромно значение за качеството на услугите.

Широкият спектър на предоставяните от Община Габрово социални услуги за деца в риск и техните семейства обхващат представители на различни целеви групи и покриват в значителна степен на нуждите и потребности на общността.

Идентифицирани дефицити / липси на услуги

Анализирайки широкия спектър от предоставяните социални услуги за деца и младежи на територията на община Габрово и съобразно потребностите на общността, може да направят следните изводи:

- Предвид драстично увеличения брой потребители, желаещи да ползват услугите на Дневен център за деца и младежи с увреждания, е необходимо да се предприемат бързи действия за увеличаване капацитета на услугата от 25 на 40 места;
- Увеличаване капацитета на Център за обществена подкрепа при Община Габрово от 20 на 25 места;
- Осигуряване устойчивост на услугата „Приемна грижа“;

○ Активно трябва да се работи в посока осигуряване на устойчивост и разгръщане дейността на Дневен център за деца с увреждания до 3 години и Център за ранна интервенция;

○ Във връзка с процеса на реструктуриране на специализираните институции, на територията на общината е необходимо да се разкрийт Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания и Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания, нуждаещи се от непрекъснати медицински грижи.

ИЗВОДИ ЗА УСЛУГИТЕ ЗА ВЪЗРАСТНИ И СТАРИ ХОРА

Степен на развитие на услугите в общността

Аналогично при услугите за деца и младежи, развитието и предоставянето на услуги за възрастни хора и хора с увреждания на територията на общината покриват в значителна степен потребностите на общността. Предоставят се услуги, създаващи условия за ангажиране и осмисляне свободното време на възрастните хора, разширяване на социалните контакти и предоставяне на възможност за участие в различни дейности и мероприятия. Услугите Дневен център за стари хора, Център за социална рехабилитация и интеграция, Клуб на инвалида, Клуб на пенсионера, Домашен социален патронаж се радват на голям интерес от страна на възрастните хора. Също така, в общината има депозирани няколко молби от неформални групи от лица в пенсионна възраст с изразено желание за разкриване на Клуб на пенсионера в различни квартали на града.

От изключителна важност са и услугите „Социален асистент” и „Личен асистент”. Предоставянето им дава възможност в домашна среда да се подкрепят лица в тежко здравословно състояние със затруднения при самообслужването и справянето с ежедневни битови дейности. Броят на желаещите да ползват услугите е значителен, което предвид ограничените капацитети, поражда необходимостта от формиране на листи на чакащи. До момента и двете услуги се предоставят посредством изпълнението на проекти, което не осигурява дългогодишна устойчивост. В тази връзка е необходимо да се търсят варианти за осигуряване устойчивост на двете социални услуги и увеличаване на капацитетите им.

Важна роля по отношение подкрепата на лица с увреждания има и Дневния център за възрастни с увреждания. Услугата създава възможност за изграждане на умения и навици при лицата с ментални увреждания. Услугата е с капацитет 20 места и работи на пълен капацитет, като от около година работи дори над капацитета. Необходимо е да се предприемат действия за увеличаване капацитета на Центъра от 20 на 40 места.

Изводи за специализираните институции за възрастни с увреждания

На територията на общината функционира една специализирана институция за възрастни с увреждания – Дом за възрастни хора с физически увреждания Габрово. Домът е с капацитет 36 места, като от дълги години функционира на пълен капацитет. По данни на Дирекция „Социално подпомагане“ Габрово, към месец април 2014г. има 23 лица, чакащи за настаняване. Интересът към услугата е голям, което е показателно за необходимостта от предоставянето. Институцията разполага с много добра материална база, съобразена с нуждите и потребностите на домакуващите. В Дома се настаняват лица с увреждания както жители на общината, така и лица от други общини и области. Услугите, предоставяни в ДВФХУ, отговарят на изискванията на нормативната база.

Заклучения за качеството на услугите за възрастни с увреждания и стари хора, съответствие с реалните потребности

Критериите на определяне качеството на социалните услуги за възрастни хора и хора с увреждания не се различават от горепосочените при услугите за деца. От съществено

значение са материалната база, персонала и не на последно място ефективността на работата с потребителите.

Широкият спектър на предоставяните от Община Габрово социални услуги за стари хора и възрастни с увреждания обхващат представители на различни целеви групи и покриват в значителна степен на нуждите и потребности на общността. Към момента на изготвянето на анализа, може да определим като необходимост:

- търсене на варианти за разкриване на социални услуги, резидентен тип за стари хора и хора с деменция;
- увеличаване капацитети на услугите в домашна среда – Личен и Социален асистент – лицата, желаещи да ползват услугите са много повече от капацитетите на услугите.

Идентифицирани дефицити / липси на услуги

Населението в община Габрово през последните години бележи трайна тенденция към застаряване. От гореописания в т. 3.2. демографски анализ е видно, че делът на населението в надтрудостспособна възраст трайно се увеличава на фона на отрицателния демографски прираст и високия процент на смъртност. Това е предпоставка за необходимостта от активна работа в посока предоставяне на социални услуги в общността, резидентен тип за възрастни хора - Център за настаняване от семеен тип за стари хора.

Също така, от предоставената информация от Дирекция „Социално подпомагане“ Габрово, относно лицата с увреждания, жители на община Габрово и желаещите настаняване в специализирани институции, е видно наличие на чакащи за настаняване в домовете за лица с увреждания и специализираните институции за лица с деменция. В тази връзка е необходимо да бъде разкрита и социална услуга, резидентен тип за възрастни с деменция - Център за настаняване от семеен тип за възрастни с деменция.

7.3. ПРЕПОРЪКИ

В рамките на следващия петгодишен период да се мобилизират всички вътрешни и външни финансови, материални, експертни и човешки ресурси, които значително да подобрят качеството на живот на следните групи хора:

- възрастните хора;
- хората с увреждания – деца и възрастни;
- семействата в риск и техните деца, които изпитват трудности по посока на отглеждането на децата;
- лица с деменция;
- хората с психични затруднения и техните близки;
- бездомни лица, които са изключени от системата от услуги;
- хора, излежали присъда лишаване от свобода, лица, осъдени на пробация и техните семейства.

За този период от време е необходимо да се мобилизират всички ресурси, за да може населението на община Габрово да разчита в пълна степен на ефективна и навременна социална помощ, която да осигурява превенция на социалното изключване, но в същото време да работи по конкретни случаи на социално изолирани хора. Хората от община Габрово да могат да разбират в по-голяма степен значението на социалното включване, като се подобряват универсалните услуги, свързани със здравето, образованието и заетостта.

7.3.1. Общи препоръки към развитието на социалните услуги в община Габрово

- ✓ Осигуряване на устойчивост на предоставяните социални услуги на територията на община Габрово;
- ✓ Повишаване качеството и ефективността на предоставяните социални услуги и улесняване на достъпа;
- ✓ Разширяване спектъра на предоставяните социални услуги в общността, съобразно потребностите на населението;
- ✓ Регулярно провеждане на информационни кампании, във връзка с промотирането на видовете, целите и целевите групи, към които са насочени всички социални услуги;
- ✓ Мултиплициране/надграждане в бъдещи дейности и проекти, вкл. използване възможностите на оперативните програми на постигнатите резултати при предоставянето на социалните услуги ;
- ✓ Продължаване процеса по изграждане на достъпна архитектурна среда за хората с увреждания;
- ✓ Осигуряване устойчивост и развитие на иновативните интегрирани здравно-социални услуги за деца и техните семейства на територията на общината;
- ✓ Развитие на интегрирани услуги за възрастни и хора с увреждания;
- ✓ Развитие на мобилни услуги в домашна среда за възрастни хора и хора с увреждания – информиране, подкрепяне и подпомагане на лица от уязвими групи.
- ✓ Продължаване включването на специалистите, ангажирани в социалните услуги, в провеждането на специализирани обучения, както и продължаване провеждането на регулярни екипни или групови супервизии;

Конкретни препоръки за развитието на услугите:

7.3.2. За деца и семейства с деца в риск

- ✓ Продължаване работа за реструктурирането на специализираните институции за деца - Дом за медико-социални грижи за деца Габрово и Дом за деца лишени от родителска грижа „Христо Райков“;
- ✓ Разширяване капацитета на Дневен център за деца и младежи с увреждания от 20 на 40 места;
- ✓ Осигуряване устойчивост на иновативните социални услуги за деца до 3 години;
- ✓ Разкриване на социалната услуга Дневен център за деца с увреждания до 3 години - седмична грижа, делегирана от държавата дейност, капацитет 25 места;
- ✓ Разкриване на Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания, нуждаещи се от постоянни медицински грижи, делегирана от държавата дейност, капацитет 8 места;
- ✓ Увеличаване капацитета на Център за обществена подкрепа при Община Габрово от 20 на 25 места;
- ✓ Разкриване на нова социална услуга - Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания, делегирана от държавата дейност, капацитет 8 места;
- ✓ Осигуряване устойчивост на услугата „приемна грижа“;
- ✓ Да се създадат механизми за осигуряване на устойчивост на проектите, насочени към ранна превенция на рискове сред деца и семейства в процеса на отглеждане, възпитание, образование и организация на свободното време на децата.
- ✓ Да продължи предоставянето на социални услуги в общността за деца в риск, включително и с дейности, насочени към техните родители. Да се търсят възможности за прилагане на координационен механизъм за управление на услугите, с цел ефективно управление, оптимизация на човешките ресурси и повишаване качеството на предоставяните услуги;

Необходимо е и изграждането на механизми на междусекторно партньорство между институциите за използване на техните ресурси в подкрепа на деца и семействата в риск, както и за преодоляване на бедността и социалната изолация;

7.3.3. За пълнолетни лица и хора с увреждания

- ✓ Увеличаване капацитета на Дневен център за възрастни хора с увреждания от 20 на 40 места;
- ✓ Разкриване на Център за настаняване от семеен тип за възрастни с деменция, капацитет 10 места;
- ✓ Осигуряване устойчивост на услугите „Личен асистент“ и „Социален асистент“ и увеличаване на капацитетите;
- ✓ Разкриване на стационар в гр. Габрово на „Регионален хоспис“ ЕООД;
- ✓ Изграждане на социални жилища за нуждаещи се лица/семейства.

7.3.4. За стари хора

- ✓ Разкриване на Център за настаняване от семеен тип за стари хора;
- ✓ Разкриване Клубове на пенсионера в различни райони на град Габрово;
- ✓ Да се търсят възможности за изграждане на медико-социални мобилни услуги в партньорство със здравните и лечебни заведения.

8. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение В I – Карта за статистическа информация - 1 бр.;

Приложение В II – Данни за профила на община Габрово – 1 бр.;

Приложение В III – Карта за персонала в общинска администрация в гр. Габрово – 1 бр.;

Приложение В IV – Карта за персонала на ДСП – 1 бр.;

Приложение В V – Карта – описание на всички социални услуги в община Габрово – 28 бр.